

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV KULTURÁLNÍCH STUDIÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

OSKAR NEDBAL V PAMĚTI MĚSTA TÁBOR

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Rauchová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Simona Jedličková

Studijní obor: literárně- historická studia

Ročník: 2.

2015

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou Univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 31. července 2015

.....

Především bych chtěla poděkovat své vedoucí práce PhDr. Jitce Rauchové, Ph.D. za její cenné rady a nebývalou ochotu, se kterou se mi věnovala. Můj dík také patří PhDr. Ludmile Peřinové Ph.D., za zapůjčení materiálu a za čas, který mi věnovala. Také bych chtěla poděkovat za ochotnou pomoc PhDr. et PaedDr. Jiřímu Dvořákovi, Ph.D. Nesmím zapomenout poděkovat své rodině za podporu při psaní této práce.

Anotace

Diplomová práce se snaží zanalyzovat přístup města Tábora k odkazu Oskara Nedbala. Diplomová práce se zaměřila především na instituce pojmenované po Oskaru Nedbalovi: ZUŠ Oskara Nedbala, divadlo Oskara Nedbala a komorní orchestr Bolech, který je důležitým nositelem odkazu Oskara Nedbala. Důležitou institucí je i Mezinárodní společnost Oskara Nedbala, která přímo o odkaz Oskara Nedbala pečuje. Práce je zakončena průzkumem povědomí současných tábořských občanů o Oskaru Nedbalovi.

Klíčová slova: Paměť, Oskar Nedbal, město Tábor

Annotation

The dissertation aims to analyze the approach of Tábor to link Oskar Nedbal. This diploma thesis is focused primarily on institution named after Oskar Nedbal Music School Oskar Nedbal, Oskar Nedbal Theatre, Chamber Orchestra Bolech, which is an important carrier of reference Oskar Nedbal. An important institution is the International Society of Oskar Nedbal, which directly link the Oskar Nedbal cares. The work is finished by exploring contemporary Tábor citizens and their awareness of Oskar Nedbal.

Keywords: The memory, Oskar Nedbal, the town Tábor

Obsah

1.	Úvod.....	9
2.	Oskar Nedbal.....	11
2.1	Mládí a studia na pražské konzervatoři	11
2.2	České kvarteto	14
2.3	Oskar Nedbal dirigentem.....	15
2.4	Oskar Nedbal skladatelem	17
2.4.1	Oskar Nedbal a balet	17
2.4.2	Oskar Nedbal a operety	19
2.5	Oskar Nedbal ředitelem Bratislavského divadla	20
3.	Paměť	25
3.1	Rozdělení paměti	26
3.1.1	Kolektivní paměť	26
3.1.2	Rozdíl mezi historií a kolektivní pamětí	26
3.1.3	Osobní paměť	27
3.1.4	Místa paměti.....	28
3.2.1	Pomníky	29
3.3	Paměť dnes	30
4.	Monografie a periodika jako nosič paměti na Oskara Nedbala	31
4.1	Analýza vyšlých monografií o Oskaru Nedbalovi	31
4.1.1	Alexandr Buchner- <i>Oskar Nedbal</i>	31
4.1.2	Jan Miroslav Květ- <i>Kdo je Oskar Nedbal</i>	32
4.1.3	Ladislav Novák- <i>Oskar Nedbal v mých vzpomínkách</i>	33
4.1.4	Miroslav Šulc- <i>Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala</i>	35
4.2	Periodika.....	36
5.	Tábor místem paměti na Oskara Nedbala	38
5.1	Historie Tábora	38

5.2	Hudba v Táboře	40
5.3	Oskar Nedbal a Tábor	42
5.4	Divadlo Oskara Nedbala.....	45
5.4.1	Historie divadla	45
5.4.2	Pojmenování divadla po Oskaru Nedbalovi.....	48
5.5	Komorní orchestr Bolech	49
5.5.1	Založení orchestru	49
5.5.2	Nedbalova spolupráce s orchestrem.....	51
5.5.3	Koncerty pořádané na počest Oskara Nedbala.....	54
5.6	Základní umělecká škola Oskara Nedbala	56
5.6.1	Historie školy	56
5.7	Oskar Nedbal a hudební škola.....	59
5.7.1	Nadace Oskara Nedbala hudební škole.....	59
5.7.2	Vztah hudební školy k Oskaru Nedbalovi	61
5.8	Mezinárodní společnost Oskara Nedbala	63
5.9	Akce pořádané Mezinárodní společností Oskara Nedbala.....	65
5.9.1	Koncerty doprovázené informacemi o Oskaru Nedbalovi.....	65
5.9.2	Výstavy	66
5.9.3	Tematické procházky Po stopách Oskara Nedbala	67
5.9.4	Přednášky věnované Oskaru Nedbalovi.....	68
5.9.5	Koncerty pro náročnější publikum.....	68
5.9.6	Propagační akce	70
5.9.7	Ostatní akce	71
5.10	Průzkum členů Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala	73
5.10.1	Metoda průzkumu.....	73
5.10.2	Výsledky průzkumu.....	73
6.	Průzkum povědomí občanů Tábora a okolí o Oskaru Nedbalovi	86

6.1	Metoda průzkumu.....	86
7.	Závěr	98
8.	Prameny a literatura	100
8.1	Archivní prameny.....	100
	Archiv Města Tábora.....	100
	Archiv ZUŠ Tábor.....	100
	Archiv divadla Oskara Nedbala Tábor.....	100
	Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové	100
	Archiv Komorního orchestru Bolech.....	101
8.2	Literatura	101
8.3	Periodika.....	103
8.4	Elektronické zdroje.....	103
8.5	Seznam zkratk.....	104
9.	Seznam příloh.....	105
10.	Přílohy.....	106

1. Úvod

V e své diplomové práci s názvem Oskar Nedbal v paměti města Tábora se zabývám tím, jakým způsobem město Tábor přistupuje k odkazu svého slavného rodáka Oskara Nedbala, aby ho uchoval v paměti svých občanů. O hudebním skladateli, dirigentovi a violistovi Oskaru Nedbalovi je známo, že je to tábořský rodák a v dostupné literatuře o něm, se většinou dočteme, že ho k Táboru pojil velmi kladný vztah. O vztahu Tábora k němu a jakou péči věnuje jeho odkazu, se však nikde nedovíme. Rozhodla jsem se tedy tomuto doposud neprobádanému tématu věnovat.

Ve své první kapitole se věnuji samotnému Oskarovi Nedbalovi jeho životu a dílu. Knih zabývajících se osobností Oskara Nedbala zatím mnoho nevyšlo. Osobnosti Oskara Nedbala se ve svých knihách věnovali: Alexandr Buchner- *Oskar Nedbal*, Miroslav Šulc- *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, J. M. Květ- *Kdo byl Oskar Nedbal* a Ladislav Novák- *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*. Tyto jmenované monografie jsou hlavními zdroji kapitoly o Oskaru Nedbalovi

Ve své druhé kapitole se věnuji paměti a jejímu rozdělení. Jelikož je paměť stěžejním tématem mé diplomové práce, rozhodla jsem se tedy v této kapitole přiblížit termín paměť a nastínit jeho chápání významu v dnešní době. Tématu paměti se v současnosti věnuje velká pozornost a ve svých pracích se jí zabývá mnoho autorů společenských a humanitních věd. Já jsem pro tuto kapitolu využila práce Zdeňka Vašíčka- *Minulost a současnost, paměť a dějiny*, Pierra Nory- *Mezi pamětí a historií: problematika míst*, Maurice Halbwachse- *Kolektivní paměť*, Kláry Jirkové- *Formování historie interpretace dějin z pohledu různých států*. V další části jsem se rozhodla zanalyzovat monografie a články vyšlé o Oskaru Nedbalovi, jelikož i to je jedna z forem, která Oskara Nedbala uchovává v povědomí lidí. Tady jsem si za cíl své analýzy vybrala knihy Alexandr Buchner- *Oskar Nedbal*, Miroslav Šulc- *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, J. M. Květ- *Kdo byl Oskar Nedbal* a Ladislav Novák- *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*. Jedná se o populárně naučné životopisy Nedbalovi osoby. Z této literatury se vymyká kniha Miroslava Šulce. Je to sice také životopis, ale autor jej podává zbeletrizovanou formou. Analyzované články a tištěné vzpomínky na Oskara Nedbala pochází především z periodik *Český jih* a *Českobudějovické listy*.

V další části se už dostáváme k samotnému jádru mé práce. K městu Táboru a jeho péči o odkaz Oskara Nedbala. Zde jsem se věnovala především jeho pamětní desce,

kulturním institucím po něm pojmenovaných- Divadlu Oskara Nedbala, Základní umělecké škole Oskara Nedbala, Komorního orchestru Bolech, který je s Nedbalem úzce spjat a který je jedním z nejdůležitějších propagátorů tvorby Oskara Nedbala. Důležitou roli k získání informací pro tuto hlavní část tvořily prameny státního okresního archivu města Tábora (dále jen SOkA) uložené ve fondu Městského národního výboru- kronika města, knihy zápisů obecního zastupitelstva Tábora, Základní umělecká škola Oskara Nedbala mi zapůjčila své kroniky a divadlo Oskara Nedbala mi umožnilo nafotit materiály k Výstavní Síni Oskara Nedbala. Problémy mi působila stručnost materiálu a já jsem musela dávat dohromady informace doslova po střípkách. Největší problémy mi činilo napsání kapitoly o divadlu Oskara Nedbala, jelikož divadlo nemá svou vlastní kroniku a pokud o něm vyšla nějaká monografie, zaobírala se především budovou divadla a vzhledem k tématu mé práce není pro mě tato literatura relevantní. Opírala jsem tedy především o prameny SOkA - kroniku města Tábora a o knihy ze zasedání obyvatelstva. Ještě hůře to dopadlo s hledáním informací o ulici pojmenované po Oskaru Nedbalovi. I přes nahlížení do fondu SOkA, místních kronik, knih zápisů ze zasedání obecního zastupitelstva, místních periodik, informování se na městském úřadě mi nepomohlo najít informace k této ulici, a proto jsem ji nakonec do své diplomové práce nezahrnula.

Pozornost jsem věnovala i Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala, jejímž cílem, je přímo péče o odkaz Oskara Nedbala. Hlavními zdroji informací pro mě byl výstřížkový archiv předsedkyně Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala PhDr. Ludmily Peřinové a oficiální webové stránky společnosti www.oskarnedbal.cz. Jádrem této kapitoly je průzkum členů Společnosti Oskara Nedbala, zkoumal názory členů na povědomí občanů o Oskaru Nedbalovi. Poslední část zahrnuje průzkum, který zkoumá povědomí tábořských občanů o Oskaru Nedbalovi. K vytvoření průzkumu jsem použila stránky www.click4survey.cz. K šíření průzkumu a oslovování respondentů jsem využila sociální síť *facebook*. Zde zmíněná literatura a prameny nejsou samozřejmě všechny. Úplný výčet pramenů a literatury je umístěn na konci této diplomové práce.

2. Oskar Nedbal

2.1 Mládí a studia na pražské konzervatoři

Oskar Nedbal se narodil 26. 3. 1874 v Táboře do rodiny advokáta Karla Nedbala. Oskar Nedbal pocházel ze sedmi dětí. Jejich otec se ve svém volném věnoval hudbě a vedl k tomu i své děti.¹ Sám Oskar Nedbal se učil se hře na klavír a houslí. Jako tercián tábořského gymnázia se roku 1885 rozhodl přestoupit na pražskou konzervatoř², aby se mohl plně věnovat hudbě.³ Jeho přihláška ke studiu na konzervatoři dorazila pozdě, a protože bylo oddělení houslí již plně obsazeno, musel se spokojit s přijetím do oddělení hry na trubku a tympány. Toto oddělení vedl Filip Bláha, který byl známý spíše hrou na tympány než hrou na trubku. Mladý Nedbal byl z toho velmi zklamaný.⁴ Nedbal pod jeho vedením hrál na trubku. Tento hudební nástroj mu nevyhovoval a většinou měl z něj na vysvědčení chvalitebně. Vedle toho studoval i hru na tympány. Na hru na housle ale nezanevřel a navíc mu otec domluvil soukromé hodiny u učitele houslí Ferdinanda Lachnera,⁵ který ho připravoval na přestup mezi houslisty. Nicméně mezi tympanisty a trumpetisty zůstal dva roky a až poté přešel na housle.⁶

Oskar Nedbal bydlel v Praze se svým starším bratrem Vilémem, který zde studoval práva. Jejich sourozenecký vztah však začal uvadat, jelikož kvůli Oskarovu zkoušení na trumpetu nemohl Vilém v klidu studovat.

¹ Rudolf Nedbal hrál dobře na violoncello. Vilém Nedbal byl dobrý pianista. Marie Nedbalová byla vynikající klavíristka a zpěvačka. Elsa a Luisa Nedbalovy složily státní zkoušku z hudby. Nejmladší z nich Karel Nedbal neprojevoval žádné umělecké nadání. Alexandr BUCHNER, *Oskar Nedbal*, Praha 1976, s. 26.

² Konzervatoř přijímala studenty, jednou za tři roky. Miroslav ŠULC, Praha 2007 *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, s. 12.

³ Dagmar BLÜMLOVÁ, *Sto tváří z jihočeské kulturní historie*, Pelhřimov 2000, s. 211.

⁴ Nedbalovo zklamání dokládá i vyprávění jeho kamarádovi libretistovi Ladislavu Novákovi. „*Když jsem se dozvěděl o obsazení houslového oddělení, bylo to, jako by mě někdo praštil do hlavy.*“ Ladislav NOVÁK, *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*, Praha 1938, s. 18.

⁵ Lachner Ferdinand (1886- 1910) - český houslista. Cvičil v počátcích hru na housle u Erazima Louba. Roku 1870 přestoupil na pražskou konzervatoř a po Fr. Ondříčkovi se stal nejlepším žákem Antonína Benewitze. Po absolutoriu navštěvoval varhanickou školu pod Skuherským a dokončil studia ve skladbě u Z. Fibicha. Roku 1879 se stal koncertním mistrem ve Vratislavi. Po roce odešel do Varšavy, kde zůstal do r. 1883, poté odešel do angažmá Národního divadla. V roce 1888 z divadla odešel a nastoupil jako učitel houslí na pražskou konzervatoř. Lachner je i oblíbeným violistou. Roku 1881 účinkoval jako primarius v prvním provedení Smetanova kvarteta *Z mého života* a roku 1883 se zúčastnil s H. Wihanem cyklu 40 koncertů pořádaných po Čechách a Moravě Ant. Dvořákem. *Ottův slovník naučný*, sv. XV., Praha 1900, s. 366.

⁶ D. BLÜMLOVÁ, *Sto tváří*, s. 211.

Oskar Nedbal se mezitím při studiu společných teoretických předmětů na konzervatoři seznámil se stejně starým Josefem Sukem⁷, který zase navštěvoval oddělení houslí. Z Oskara Nedbala a Josefa Suka se stali velcí přátelé. Nedbal se kvůli přetrvávajícím neshodám s bratrem k Sukovi v roce 1886 dokonce nastěhoval.⁸ Společné soužití bylo prospěšné pro oba dva. Nedbal se od Suka učil hře na housle a Nedbal zase pomohl Sukovi orientovat se v hudební literatuře. Oskar Nedbal měl s hudební literaturou zkušenosti díky svému otci Karlu Nedbalovi. Oskaru Nedbalovi se nakonec splnilo jeho přání, byl přijat ve třetím ročníku do houslového oddělení vedeným ředitelem konzervatoře Antonínem Bennewitzem. Ten Nedbala často káral pro jeho lajdáckou povahu a dával mu za příklad jeho pozdějšího kolegu a kamaráda Karla Hoffmanna.⁹ Ačkoliv Nedbal přestoupil do houslového oddělení až ve třetím ročníku, podařilo se mu brzy dostat ve hře na housle na úroveň Sukovu a Hoffmannovu.¹⁰ Již ve čtvrtém ročníku byl vybrán na post houslisty do tria s klavíristou Františkem Škachem a cellistou Juliem Junkem, kteří patřili k premiantům školy. Nedbalovo jméno se začalo čím dál tím častěji objevovat na programech konservatorních večerů. Pro svou všestrannost byl při těchto událostech využíván jako houslista, violista, klavírista, hráč na harmonium a dirigent.

Nakonec se Nedbal úspěšně dostal až do pátého ročníku, kde se jeho novým učitelem stal Hanuš Wihan¹¹, který zde vyučoval hru na violoncello. Hanuš Wihan v tomto odvětví slavil úspěch po celé Evropě jako sólista i komorní hráč. Hanuš Wihan vystupoval v klavírním triu s Ferdinandem Lachnerem a Antonínem Dvořákem.¹² Právě Hanuš Wihan Nedbala přivedl ke hře na violu.¹³ Poznal totiž, že Nedbalovi kvůli jeho robustní postavě a síle v levé ruce bude více vyhovovat právě viola než křehké housle. Sám Nedbal to uznal a u violy už zůstal.

⁷ Heslo Josef Suk, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XVIII, Praha 1900, s. 350- 351.

⁸ Suk s Nedbalem bydleli u pana Grohna na Václavském náměstí. V současnosti bychom na tomto místě našli dům Assicurazioni Generali. M. ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, s. 41.

⁹ Hoffmann Karel (1872- 1936)- český virtuóz na housle. Do roku 1882 navštěvoval reálné školy a poté přestoupil na pražskou konzervatoř k řed. Ant. Bennewitzovi. Za sedmiletého pobytu vzdělával se zde horlivě hře ensemblově pod vedením prof. Hanuše Wihana a mimo to prodělal přísnou teoretickou školu kompozitní, v níž byli učiteli jeho J. Förster v harmonii a K. Stecker v kontrapunktu. R. 1892 interpretací houslového partu v Brahmově dvojkonzertu a o dvě léta později přednesem uherského koncertu Joachymova vzbudil obdiv u odborníků. Nakonec zamítl dráhu virtuosní a roku 1892 stanul v čele Českého kvarteta. *Ottův slovník naučný*, sv. XIV., Praha 1900, s. 368.

¹⁰ Miroslav ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, Praha 2007, s. 13. - 14.

¹¹ Heslo Wihan Hanuš, in: Arnošt Černý, *Nový kapesní slovník hudební*, Třebíč na Moravě 1914, s. 178.

¹² Heslo Dvořák Antonín, in: *Ottův slovník naučný*, sv. VII., Praha 1900, s. 267. - 269.

¹³ Miroslav ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, s. 16.

Největší vliv na Nedbala měl jeho nejvýznamnější učitel Antonín Dvořák, který na konzervatoři v roce 1891 převzal výuku kompozice. Pro svou výuku si však vybral jen 12 studentů. Mezi vybranými byl právě Oskar Nedbal a jeho kamarád Josef Suk. Nedbal dokonce získal i cenu České akademie za svou klavírní variaci na Dvořákovo téma. Antonín Dvořák dával svým žákům spoustu domácích úkolů. Nedbalova domácí úloha *Variace pro klavír op. 1* dokonce vyšla tiskem.

Nedbal vzbudil pozornost v roce 1891 při svém absolutoriu provedením náročného houslového koncertu Henriho Wieniawského¹⁴ *op. 14* a sám složil Variaci a Baladu pro housle a klavír. Kritika jeho výkonu v časopise *Zlatá Praha* byla velmi lichotivá: „*Téměř na stejné výši jako houslista i skladatel stojí se Sukem Oskar Nedbal. Jako houslista náleží v nečestnou řadu vyvolenců, kteří hrají s pravou poesí v přednesu a při tom ponoření se ve skladbu činí dojem, jako by na své okolí zapomínali. Jeho hra jde od srdce a jde též k srdci. Jeho vedení smyčce vyniká hojnou rozmanitostí, je smělé a plno síly. Hrál koncert Wieniakowského. Také jako skladatel zasluhuje Nedbal pochvalného uznání jako talent mnohoslibný.*“¹⁵

Věrohodnost kritiky dokázalo i Nedbalovo vysvědčení, na kterém se vyjímaly samé výborné. Překonal dokonce i Suka, který měl chvalitebnou z francouzštiny. Nedbal si myslel, že by zůstal na konzervatoři jako korepetitor, jelikož korepetitorství bylo dobrým základem pro dirigentské školení. Jeho přátelé Hoffmann, Suk a Berger, s nimiž hrál již dva roky ve školním kvartetu, se rozhodli prodloužit si studium o rok. Nedbal následoval jejich příkladu, neboť usoudil, že se za šest měsíců dostatečně nenaučil Dvořákovskému umění.¹⁶

¹⁴ Heslo Wienikowsky Henrik, in *Ottův slovník naučný*, svazek XX., Praha 1900, s. 222.

¹⁵ J. M. KVĚT, *Kdo je Oskar Nedbal*, Praha 1947, s. 8.

¹⁶ Tamtéž, s. 18.

2.2 České kvarteto

V roce 1891 Hanuš Wihan spřádal plány na sestavení kvarteta. Složení mělo vypadat takto: Karel Hoffmann- primarus, Josef Suk- druhé housle, Oskar Nedbal- viola a Otta Berger- violoncello. Po svém prvním koncertu v pražském Rudolfinu začali vystupovat pod názvem České kvarteto.¹⁷

Nejaktivnějším členem kvarteta byl právě Nedbal, který zařizoval domácí i zahraniční koncerty. Po prvních úspěších na domácí půdě využil Nedbal příležitosti a zařídil koncert ve Vídni. Dokonce kněžna Paulina Metternichová¹⁸, na jejímž zámku v Plasech u Plzně v roce 1892 kvarteto hrálo, ho před svým odjezdem doporučila před svým odjezdem do Vídně vídeňskému dvoru a hudebnímu kritikovi E. Hanslickovi. Tímto krokem upoutalo kvarteto zájem významných hudebních osobností. Koncert se konal ve Vídni 19. ledna 1893 a byl z toho velký úspěch¹⁹. Důkazem tohoto úspěchu je místo jednoho, nakonec dalších pět uspořádaných koncertů. Po úspěchu ve Vídni se České kvarteto dostávalo do zahraničí mnohem snadněji. Po koncertu ve Štýrském Hradci se České kvarteto rozhodlo zaměřit se na český venkov, aby mu přiblížilo komorní tvorbu

Časté cestování však nedělalo dobře Ottu Bergerovi, který trpěl souchotinami. Kvůli namáhavým cestám se jeho stav natolik zhoršil, že místo něj musel nastoupit jejich bývalý učitel Hanuš Wihan a s ním se Českému kvartetu otevřela cesta do celého světa. Byli pozváni carskou hudební společností i do Ruska a dokonce je na návštěvu pozval slavný spisovatel Lev Nikolajevič Tolstoj.²⁰ Bohužel mu starosti začal přidělovat jeho otec, u kterého se od roku 1895 začala projevovat duševní deprese z přepracování, kvůli které musel opustit svou kancelář

V roce 1895 se rodina právě kvůli nemoci otce odstěhovala do Prahy, aby otec mohl podstoupit léčbu v Podolském sanatoriu. I přes veškerou péči a snahu se jeho stav horšil a 26. února 1899 zemřel v ústavu pro choromyslné. Otcova nemoc způsobila rodině

¹⁷ Jejich první vystoupení 12. listopadu 1891 na koncertu Jednoty pro komorní hudbu bylo dílem náhody. Původně zde mělo vystupovat Spolkové kvarteto ve složení Lachner, Čadek, Bauer a Wihan. Wihan se však nemohl zúčastnit koncertu kvůli koncertování v zahraničí. Poslal tedy jako náhradu tyto čtyři nadějně umělce. Pořadatelé touto změnou nebyli vůbec nadšení, jelikož pochybovali o kvalitě tohoto žakovského kvarteta, ale kvůli časovému presu souhlasili. Přestože neměli své první společné vystoupení vůbec jednoduché, svým talentem vzbudili u publika nadšení. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 26.

¹⁸ Heslo Metternichová Paulína, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XI., Praha 1918, s. 208.

¹⁹ Alexandr BUCHNER, *Oskar Nedbal*, Praha 1976 s. 27.

²⁰ Ludmila PEŘINOVÁ, *Oskar Nedbal a Tábor*, Tábor 2010, s. 32.

nemalé finanční potíže. Oskarovi sice bylo v té době 25 let, ale právě on všechny dluhy splatil a pomohl tím rodině z problémů.²¹

V této nelehké době se při posezení s bývalými spolužáky s gymnázia seznámil se svou budoucí manželkou Josefínou Setunskou,²² kterou pojal roku 1898 v táborském děkanském chrámu za manželku.

2.3 Oskar Nedbal dirigentem

Nedbal už odmala prokazoval talent pro dirigování, což dokazují i četné příhody.²³ Když žáci nižšího ročníku pražské konzervatoře založili svůj vlastní orchestr, zvolili si za dirigenta právě jeho. S Nedbalem coby dirigentem byl spokojen i jeho velký učitel Antonín Dvořák a když žáci posledních ročníků měli společně složit a instrumentovat symfonietu, zvolili si za dirigenta právě Nedbala.

Pochvalu nesklidil jen od Dvořáka, ale i o od tehdy obávaného kritika V. J. Novotného. Ten se pak vyjádřil v časopise *Hlas Národa*, že Nedbal překvapil svým nevšedním talentem a že je dirigentem velkého slohu a velké budoucnosti. Novák tehdy možná sám netušil, jak jsou jeho slova pravdivá.²⁴

Uplatnit se jako dirigent bylo v tehdejší době velmi těžké, poněvadž v Praze koncerty pořádaly Divadelní orchestr a orchestr konzervatoře, které své dirigenty měly. Nedbal využíval zájezdy Českého kvarteta k seznámení se slavnými dirigenty, jako byli Hans Richter,²⁵ Arthur Nikisch a Felix Weingartner.²⁶ V roce 1894 byla založena Česká filharmonie, která se skládala i ze členů orchestru Národního divadla. Za dirigentským

²¹ Alexandr Buchner, *Oskar Nedbal*, s. 25.

²² Byla to dcera táborského hoteliéra. Ladislav NOVÁK, *Oskar Nedbal v mých*, s. 31.

²³ Nejznámější je příhoda z jeho studií na konzervatoři. Nedbal jednou zapomněl na hodinu francouzštiny a do školy přiběhl ve chvíli, kdy učitel už vykládal látku. Kvůli své impulzivní povaze dlouho nepřemýšlel, a aby ušetřil čas, skočil do třídy v přízemí oknem. Bohužel skočil přímo do náručí profesoru Symfonienu Oudinovi. Podle jiné verze mu dokonce skočil na záda. Nedbalův čin sice vzbudil u spolužáků vlnu nadšení. Pan profesor Oudin byl však jiného názoru. Nedbalovi hrozilo vyloučení ze školy. Zachránil ho sám ředitel konzervatoře Antonín Benewitz, který do třídy přišel s dotazem, kdo by si troufal dirigovat jakoukoliv skladbu Karla Šebora. Karel Šebor si ji chtěl poslechnout před veřejným vystoupením od konzervatorního orchestru. Samozřejmě se přihlásil Nedbal. Nedbal podal výborný výkon a vyhnul se tím vyloučení. J. M. KVĚT, *Kdo je*, s. 15. - 16.

²⁴ Alexandr BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 68.

²⁵ Heslo Richter Hans, in *Ottův slovník naučný*, sv. XXI., Praha 1904, s. 745.

²⁶ Weingartner Felix (1908- 1927)- Německý hudební spisovatel a skladatel. Studoval ve Štýrském Hradci, pak od roku 1881 na konzervatoři v Lipsku a byl kapelníkem v Mnichově. Napsal opery: *Sakvntala* (1884), *Malawika* (1886), *Genesisius* (1892), symfonickou báseň *das Gefilde der Seiligen*, *trilogii Orestes*, několik kusů klavírních a četné písně. *Ottův slovník naučný*, sv. XX., Praha 1900, s. 305.

pultem se v první sezoně České filharmonie vystřídali Antonín Dvořák, Adolf Čech²⁷, Mořic Anger²⁸ a Karel Kovařovic²⁹. Nedbal dostal příležitost dirigovat českou filharmonii v roce 1896, kde řídil Dvořákovu symfonii d- moll.³⁰

Ještě pln dojmu z prvního úspěchu zkusil své dirigentské umění i v zahraničí. V Lipsku řídil houslový koncert Antonína Dvořáka a o sólový part se postaral jeho kolega z kvarteta Karel Hoffmann. Další příležitost se mu naskytl, když dirigoval koncert České filharmonie. Na koncertu byl přítomen i berlínský nakladatel Fritz Simrock a navrhl mu pohostinské vystoupení s berlínskou filharmonií.

Nedbal se zde v roce 1901 představil jako dirigent Dvořákových skladeb. Zde Nedbal jako dirigent zaujal ruskou pěvkyni Marii Ivanovnu Gorlenko- Dolinu a ta ho pozvala ho do Ruska. V Petrohradu se totiž konaly každým rokem koncerty orchestru sestaveného povětšinou ze sólistů orchestru petrohradských carských divadel a z instrumentalistů z větších měst. Koncerty většinou dirigovali nejpřednější evropští dirigenti jako H. Richter, E. Colonne, C. Chevillard, F. Weingartner a mezi takovou elitou se objevil Čech Oskar Nedbal, což je úspěch nevídaný. Tento orchestr byl navíc proslulý svou kvalitou. Nedbalovo dirigentské vrcholné období trvalo deset let.³¹ Jako dirigent byl pozván také do Paříže Edouardem Colonnem, aby tam řídil u příležitosti světové výstavy jeho proslulý orchestr. Svět ho tedy začal uznávat nejen jako člena kvarteta, ale i dirigenta.

Navíc v tomto roce dostal nabídku, aby se stal hlavním dirigentem České filharmonie pro sezonu 1901. Nedbal měl dirigovat čtyři koncerty. Nakonec dirigoval jen tři, jelikož vypukla stávková vlna v orchestru Národního divadla. Ze stávkujících členů vznikla samostatná Česká filharmonie. Národní divadlo si sestavilo nový orchestr a závislost filharmonie na orchestru tak pominula, neboť členové orchestru národního divadla nemuseli vstupovat do České filharmonie.³²

Štěstí se ho drželo i v osobním životě, Manželka Josefina roku 1901 přivedla na svět Nedbalova jediného potomka syna Oskara. Jejich štěstí však nemělo dlouhého trvání. Nedbalovi totiž přiděloval starosti zdravotní stav manželky Josefíny, která trpěla plicní

²⁷ Heslo Čech Adolf, in: *Ottův slovník naučný*, sv. II., Praha 1892

²⁸ Heslo Anger Mořic, in : *Ottův slovník naučný*, sv. V., Praha 1892, s. 320.

²⁹ Heslo Kovařovic Karel, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XV., Praha 1900, s. 1017

³⁰ J. M. Květ, *Kdo je Oskar Nedbal*, Praha 1947, s. 16.

³¹ Tamtéž, s. 80.

³² Oskar Nedbal spolupracoval s Českou filharmonií až do roku 1906. J. M. KVĚT, *Kdo je*, s. 18.

chorobou. Její stav se zhoršoval i přes léčbu v sanatoriu ve Falkensteinu a přes snahu nejen Nedbala, ale i lékařů jeho milovaná manželka 6. ledna 1903 v sanatoriu zemřela. Její ostatky byly uloženy na tábořském hřbitově sv. Jakuba.

Nedbal svůj žal zaháněl prací. Byl zcela oddaný kvartetu, filharmonii a klavíru. Své bolestné vzpomínky vtiskl do dvou klavírních cyklů *Z dětského života* a *Pohádka o smutku*. I přes vzpomínky na mrtvou manželku Nedbal na Tábor nezanevřel a rád se sem vracel s Českým kvartetem. Řadu svých děl také složil v okolí Tábora např. na zámku Kamenná Lhota u Borotína, na zámku v Nemyšli i na Strkově v Plané nad Lužnicí.³³

Jak se mu nedařilo v osobním životě, tak v profesním životě slavil jeden úspěch za druhým. Nakonec se mu začalo dařit i v osobním životě, jelikož našel spřízněnou duši v manželce svého kolegy z kvarteta Karla Hoffmanna Marii Hoffmannové, což vedlo ke sporům mezi ním a Hoffmannem. Nakonec Nedbal s Marií utekli roku 1906 do Vídně, která ho lákala svým hudebním ruchem. České kvarteto tak přišlo o svého nejvýraznějšího člena, jelikož se Nedbal rozhodl naplno věnovat dirigentskému řemeslu. Trápily ho revmatické bolesti, které se při dirigování stupňovaly. Naštěstí mu pomohla účinná léčba v Piešťanech. Ve Vídni byl v roce 1907 založen symfonický orchestr s názvem Wiener tonkünstlerorchester, který hledal uměleckého šéfa. Nedbal konkurz vyhrál nad Hans Pfitznerem a Bernhard Stavenhagenem.³⁴

2.4 Oskar Nedbal skladatelem

2.4.1 Oskar Nedbal a balet

Nedbal jako skladatel začínal lehčím hudebním žánrem a zaměřil se tedy především na valčík.³⁵ Jeho snem bylo napsat komickou operu, ale bohužel k ní nenašel vhodné libreto. Rozhodl se zkusit štěstí v jednodušším jevištním žánru v baletní pantomimě. K této hudební oblasti ho nasměroval F. K. Hejda, redaktor časopisu *Dalibor*, se kterým se setkal již v roce 1897. Hejda chtěl povzbudit Nedbala zkroušeného ze smrti svého kolegy Otty Bergera a nemoci jeho otce a nabídl mu skládání hudby k baletu. Hejda navíc věděl, že Nedbal je velmi talentovaný, jelikož ho viděl hrát již v roce 1892

³³ Alexandr BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 52.

³⁴ M. ŠULC, *Oskar Nedbal v mých*, s. 134.

³⁵ Jeho nejznámějším valčíkem byl *Miss Butterfly* vydaný v Anglii. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, Praha 1976, s. 26.

s kvartetem a díky jeho pochvalnému článku se přejmenovali na České kvarteto. Využil tedy této příležitosti a dal Nedbalovi své libreto k baletu *Pohádka o Honzovi*.³⁶ Nedbala nabídka zpočátku nijak neuchvátila. Balet byl totiž chápán jako žánr na pokraji umění a on navíc žádný balet neviděl. Nedbala však zaujal pohádkový motiv, poněvadž v něm pohádky vyvolaly vzpomínky na jeho krásné dětství a *Pohádku o Honzovi* měl obzvlášť rád. Nabídku tedy nakonec přijal. *Pohádka o Honzovi* měla premiéru 24. ledna 1902 v Národním divadle v Praze.

Pro Nedbala byla také velmi významná spolupráce s Ladislavem Novákem.³⁷ Jejich setkání bylo dílem náhody. Potkali se na plzeňském nádraží a dohodli se, že Nedbal zhudební jeho libreto k baletu *Z pohádky do pohádky*, ačkoliv se tohoto úkolu měl původně zhostit Jindřich Kaan.³⁸ Nedbala s Novákem spojilo také přátelství, které trvalo třicet let. Premiéra baletu proběhla 25. ledna 1908.³⁹

Balet se dočkal premiéry i v Královské opeře v Budapešti 14. března 1909. Nedbal s Novákem to neměli vůbec jednoduché. Maďarským nacionalistům se nelíbila představa, že by se v jejich Královské opeře měl hrát kus dvou Čechů. Nedbal se šikovně zmínil v novinách o svém strýci Ignáci Nedbalovi, který v revolučním roce bojoval na straně na straně Maďarů⁴⁰. Jako synovec slavného generála měl jeviště i hlediště v Maďarsku otevřené.⁴¹

Po úspěchu baletu *Z pohádky do pohádky* chtěl Nedbal napsat po Novákovi další libreto. Nedbal po něm chtěl libreto s kontrastním pohádkovým dějem. V něm by se střetávaly bytosti pohádkové s bytostmi reálnými. Novák si se sepsáním libreta nevěděl dlouho rady. Odjel tedy tvořit do Českého ráje. Nejen úchvatná krajina, ale také pověst pojící se s hradem Trosky inspirovala Nováka k napsání libreta *Princezna Hyacinta*. Balet byl u kritiků nazýván karneval hlouposti, ale pestrá a bláznivá podívaná sklidila u diváků úspěch.⁴²

³⁶ L. PEŘINOVÁ, *Oskar Nedbal a Tábor*, s. 34.

³⁷ Heslo Novák Ladislav, *Ottův slovník naučný*, sv. XVII., Praha 1902.

³⁸ Heslo Káan z Albestu Jindřich, *Ottův slovník naučný*, sv. XIV. Praha 1902, s. 710.

³⁹ L. PEŘINOVÁ, *Oskar Nedbal a Tábor*, s. 35.

⁴⁰ Ignác Nedbal bojoval v revoluci 1848 na straně Maďarů a o rok později v bitvě u Komárna, v jehož posádce se zvlášť vyznamenal. Ignác byl povýšen na generála a po nezdaru revoluce uprchl do Itálie, kde se opět vyznamenal svou statečností, za níž mu postavilo město Udine pomník. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 11.

⁴¹ Tamtéž. s. 36.

⁴² Tamtéž, s. 38.

Dalším jejich baletem byl *Andersen*. Balet vznikl na objednávku šéfa vídeňského ateliéru kostýmní firmy Strieberneho, který se sešel s Novákem a Nedbalem v Praze a vyplatil jim zálohu 2000 korun. Kritici baletu neměli pochopení pro libreto, jelikož prý mělo chudý děj.

2.4.2 Oskar Nedbal a operety

K psaní operet se Nedbal dostal prostřednictvím vídeňského libretisty Leo Steina, který ho navštívil při jeho pobytu ve Vídni. Leo Stein za ním přišel s nabídkou, zda by nechtěl složit operetu. Poslal ho za Nedbalem Bernhard Herzmanský- majitel nakladatelské firmy Ludwig Doblinger, kterého nadchnul Nedbalův valčík *Valse triste*. Herzmansky byl z Nedbala tolik nadšený, že se rozhodl Nedbalovu operetu koupit, aniž Nedbal napsal jedinou notu a nebylo k dispozici libreto. Nedbalova opereta byla tedy prodána dříve, než stihla vzniknout. Leo Stein k ní měl dodat libreto, jenže úkol nesplnil a mělo tedy dojít k rozvázání smlouvy. Na poslední chvíli přišli za Nedbalem operetní libretisté L. Jakobson a B. Bernauer, kteří mu nabídli libreto k operetě s názvem *Cudná Barbora*. Tento Nedbalův operetní debut z roku 1909 měl pozitivní ohlas. Opereta byla poprvé uvedena v pražském Vinohradském divadle 12. 10. 1910. Ve Vídni obstála vedle produkce F. Lehára a E. Kalmána a dalších jeho současníků.

Úspěch a uznání mu přinesla až další opereta *Polská krev*. *Polská krev* měla premiéru 25. 10. 1913 ve vídeňském Karltheater.⁴³ Úspěšnost této operety tkví v propojenosti mluvené složky, zpěvu a orchestrální hry. Zpívané části jsou v kontrapozici děje plynoucího v recitativech, následných áriích, duetech, ansáblech a nakonec sborech. Této problematice je vystaven každý tvůrce zpívaného divadla. Dnes je to muzikál, dříve opereta. V polské krvi najdeme minimum míst, kde se zastaví děj.

Nedbal hudební složku *Polské krve* zkomponoval do patnácti částí, které navazují na děj nebo ho dokonce rozvádějí. Tím Nedbal dosáhl mísení lyričnosti citových výlevů s předcházejícím či následujícím dějem, čímž se vyvaroval naivní operetní sentimentality. Nedbal tímto dílem dokázal, že jako bývalý žák Dvořákovy kompoziční třídy a symfonický dirigent, měl blízko k myšlení svého velkého učitele Antonína Dvořáka. Dvořák stejně jako Nedbal se vyhýbal povrchní sentimentalitě a i v líčení

⁴³ L. PEŘINOVÁ, *Oskar Nedbal a Tábor*, s. 23.

tragických osudů např. v *Rusalce* používal zdravou a do hloubky prožívanou emocionalitu. Tyto ingredience se staly hnacím motorem úspěchu *Polské krve*.⁴⁴

Nedbal opojen úspěchem *Polské krve* se dal do komponování další operety s názvem *Vinobraní*. Libreto pro ni stvořili L. Stein a J. Wilhelm. Její premiéra sice proběhla s úspěchem a sklídila chválu i u kritiky, přesto nedosáhla takového úspěchu jako *Polská krev*. Valného přijetí se nedočkala ani jeho další opereta *Krásná Saskia*, kde kritika odsoudila libreto, které napsali A. M. Willner a H. Reichert. V zapomnění upadly i Nedbalovy další dvě operety *Erivan* a *Mamzelle Napoleon*. Poslední Nedbalovou operetou, k níž zpracovali libreto V. Leon a H. Reichert na téma manželské rozvodové pře se jmenuje *Donna Gloria*.

Nedbal se i nadále nevzdával svého snu vytvořit komickou operu. Nedbala již jako patnáctiletého mladíka zaujala veselohra Lope de Vegy *Sedlák svým pánem*, kterou pro české publikum přepracoval básník Jaroslav Vrchlický. Nedbal o své myšlence hovořil s jedním svým přítelem. Ten se rozhodl splnit Nedbalovi jeho přání a objednal mu napsání libreta přímo u Vrchlického. Text mu ale nevyhovoval, a tak ho nechal upravit Ladislavem Novákem. Nedbal se do jejího komponování pustil v roce 1919 na zámku Chlumeck u Třeboně. Premiéra *Sedláka Jakuba* proběhla 13. října 1922 na jevišti brněnského zemského divadla. Po čtyřech reprízách však musela být stažena, jelikož ji veřejnost ani kritika nepřijala.⁴⁵

2.5 Oskar Nedbal ředitelem Bratislavského divadla

Dalším důležitým milníkem je pro Oskara Nedbala rok 1918. V tomto roce zemřel jeho syn Oskar, který spáchal sebevraždu při výkonu vojenské služby. Také skončila první světová válka a Evropa se rozměnila na nové státní útvary a tak se z rozpadu monarchie zrodil demokratický stát Československo. On se rozhodl vrátit zpět domů. K návratu do Československa ho přemlouvali také manželé Foersterovi, kteří se přihlásili k českým kořenům a Nedbalovým radili totéž. Navíc Foerster Nedbalovi pochleboval, že se Nedbal v Československu snadno uchytí a Česká filharmonie navíc bude potřebovat nového šéfa.⁴⁶

⁴⁴ Tamtéž. s. 24.

⁴⁵ J. M. KVĚT., *Kdo je*, s. 13.

⁴⁶ M. ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, s. 209.

Nedbal byl rád, jelikož ho to táhlo zpět do Čech i při pobytu ve Vídni. Musel bojovat i s nevolí manželky, která chtěla i nadále ve Vídni zůstat. Nejprve se musel zbavit uherského občanství, které musel přijmout, aby si mohl Marii vzít za manželku, jelikož v Rakousku nebylo možné uzavřít manželství s rozvedenou osobou.⁴⁷ Rozhodli se tedy požádat o potvrzení domovského práva v Táboře, čímž se zbavili maďarského občanství a získali Československé. Z vděčnosti z kladného vyřízení žádosti věnoval Nedbal tábořské hudební škole 100 000 korun.⁴⁸

Navíc se také těšil, že by mohl za pomoci rodné vlasti své umění opět šířit ve světě. Přišlo kruté prozření, jeho rodná zem a hlavně Praha ho rozhodně nepřivítala vřele, ba právě naopak. Jen co se v Praze objevil, potýkal se s podlými útoky na svou osobu ze všech stran. Lidé útočili nejen na jeho uměleckou činnost, ale i jeho čest. Dokonce byl třemi pražskými hudebníky v místních novinách obviněn z velezrady. Lidé na něj pokřikovali: „*Lépe zemřít hladu než se zpronevřit národu!*“ Lidé zapomněli, co Nedbal pro českou hudbu v cizině udělal a sám jeho kolega Josef Suk potvrdil, že Nedbal zůstal věrný české hudební kultuře. Podpory se Nedbalovi dostalo od J. B. Foerster a od vlastence R. Jeníčka, který sledoval Nedbalovu činnost ve Vídni.⁴⁹

Důkazem, že nezapomínal na své češství, byla i ochota se postarat o české hudební sólisty, kterým pomáhal na jejich cestě k úspěchu. Pomocnou ruku Nedbal podal E. Stillerové, R. Kaanové, J. Kubelíkovi⁵⁰, J. Kociánovi a R. Frimlovi.

Nedbalovu starostlivost o českou hudbu ocenil i známý pražský kritik Jan Löwenbach, který Nedbala ve Vídni navštívil v roce 1910. Kladný vztah k Nedbalovi vyjádřil i ve svém dopise, který mu zaslal hned po svém návratu do Prahy.⁵¹ Nedbalovi nebyla platná ani jeho dobrá vůle, všude kde se objevil, sesypaly se na něj výtky, že

⁴⁷ Uherský sňatek byl pro cizince s rozvedenou osobou možný, pokud je adoptován uherským státním občanem. O adopci Nedbal požádal svého přítele cellistu Davida Poppera, který s tím souhlasil. Adopce byla schválena příslušnými uherskými soudy. Podle platných uherských zákonů však adoptovaný musel připojit ke svému jménu jméno toho, kdo ho adoptoval. Nedbal v osobním ani profesním životě jméno Popper nevyužíval. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 264.

⁴⁸ M. ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, s. 210.

⁴⁹ M. ŠULC, *Oskar Nedbal v mých*, s. 87.

⁵⁰ Kubelík J. (1880- 1940) - Český virtuóz na housle. Od dvanácti let navštěvoval pražskou konzervatoř, kterou absolvoval v r. 1898 pod vedením prof. Ševčíka, jehož metodou si Kubelík osvojil neuvěřitelnou technickou zručnost technickou, účinkoval v četných koncertech pražských i vídeňských, kde dobyt znamenitých úspěchů. Ottův slovník naučný, sv. XV., Praha 1900, s. 319.

⁵¹ Dopis Jana Löwenbacha adresovaný Oskaru Nedbalovi: *Přesvědčení mé, že věc naší hudby jest ve Vašich rukou ve Vídni nejbezpečněji a nejlépe uložena, se nyní ještě po bezprostředním názoru upevnila tak, že nemohu Vám v tomto směru za Vaši cílevědomou a vytrvalou práci dosti poděkovati. Seznal jsem, že za daných poměrů činíte vše, co jen možno a že celou svou energii stojíte vždy a všude na svém místě.* M. ŠULC, *Oskar Nedbal v mých*, s. 87- 88.

zapomněl na svůj původ. Nehlásil se prý ke svým krajanům a zanedbával českou hudbu. Tato obvinění byla důkazem pokryteckého vlastenectví.

Např. tvrzení, že Nedbal zapomněl na svůj původ, vyplývají z interview pro *Neues Wiener Journal*, kterému Nedbal poskytl Boleškův spisek o Českém kvartetu z roku 1902.⁵² Referent zde přeložil větu o Nedbalovu otci, že vyrůstal ve Vídni a češtinu ovládal jen velmi chabě. Tato jediná věta stačila k tomu, aby byl usvědčen, že se vydával za rodilého Němce. Nedbalovi ani neprospělo to, že se nechal adoptovat pešťským violoncellistou Davidem Popprem (Popper byl rozený Pražan). Nedbal tento krok udělal jen proto, jak již výše zmiňuji, aby si jako čestný člověk mohl oženit s rozvedenou ženou.⁵³

Jeho provinění spočívá spíše v náhlém návratu, což se samozřejmě nelíbilo mnoha osobnostem z oblasti hudby, které se draly do popředí, aby pro sebe získaly místo, které by jim zajistilo pohodlný život a vliv. Nedbal byl pro ně samozřejmě nebezpečná konkurence, a proto se ho tím to způsobem chtěli zbavit a očernit v očích veřejnosti.

Nedbala jakožto citlivého umělce tato aféra velmi zraňovala a sebrala mu jeho pověstnou energii a elán. Aféra sice Nedbala nezničila, ale byl kvůli tomu nucen odejít z Prahy.

Poslední pověstnou kapkou pro jeho bolavou duši bylo odvrácení jeho přátel, kteří to udělali spíše ze zbabělosti než ze zlé vůle.⁵⁴

Zlomený Nedbal roku 1923 přijímá nabídku na funkci ředitele Národního divadla i přes varování svého blízkého přítele dr. F. Rosola a hudebního referenta dr. Antonína Šilhana. Ti byli seznámeni s finanční tísni divadla a správně vytušili, že Nedbalův umělecký duch nebude schopen řešit administrativní problémy, se kterými se nikdy nesetkal. Sám Nedbal si to velmi dobře uvědomoval.⁵⁵

Musel totiž bojovat se samotnou vládou, která mu nebyla ochotna poskytnout adekvátní finanční obnos, což rozvoj činnosti divadla jen ztěžovalo. Přesto se úkolu zhostil s elánem a rozhodl se přeorganizovat celou činnost divadla. Na Slovensku

⁵² Josef Boleška byl český hudební kritik, který napsal k 10. výročí spis *Deset let Českého kvarteta 1892-1902- Vzpomínky na zažité i doslechnuté příhody*. Jak již název napovídá, jedná se o shrnutí vzpomínek na České kvarteto. <http://www.jib.cz/>

⁵³ M. ŠULC, *Oskar Nedbal v mých*, s. 88.

⁵⁴ Tamtéž, s. 93.

⁵⁵ Tamtéž, s. 94.

panovala neutěšená politická a sociální situace, které mu znemožnily dát divadlo do pořádku.⁵⁶

Nicméně se Nedbal snažil bratislavskému uměleckému světu rozšířit obzory. Rozhodl se tedy navázat kontakty s lidmi, kteří se zajímají o divadlo a umění. Své snažení směřoval také na operní soubor, který chtěl proslavit ve světě. Se souborem tedy cestoval do Paříže a Barcelony, kde slavili úspěch s operami *Prodaná nevěsta* a *Rusalka*.

V rámci činnosti dirigenta navázal kontakty se světovými hudebníky, které potom zval na oplátku do Bratislavy. Do Bratislavy tedy zavítali takové hvězdy jako např. G. A. Baklanov, Ema Destinnová.⁵⁷

Úroveň divadla začala díky Nedbalovi stoupat a jeho věhlas se začal šířit po celém Slovensku. Politická a národnostní štvance a finanční starosti doléhaly ale na Nedbala stále více a jeho chatrné zdraví tím hodně trpělo. Jeho psychika už byla tak nalomena, až se ocitl na pokraji zhroucení a skončil v péči lékařů.

S vypětím všech sil se snažil zabránit neodvratnému konci. Pódium prakticky neopouští a pořádá jeden pohostinský zájezd za druhým. Slovenská společnost je však k jeho úspěchům netečná a naopak jej kritizuje za to, že se dostatečně nevěnuje souboru.

Naopak ho pojily vřelé vztahy s ruským národem, a proto byl jako první československý dirigent pozván do Sovětského svazu. Nedbal svými výkony ruské posluchače nadchl a bylo mu zde nabídnuto stálé angažmá a post dirigenta státní filharmonie a profesora konzervatoře. Nedbal byl nabídkou nadšen, ale kvůli naléhání manželky nakonec zůstali v Bratislavě. V lednu 1930 odehrál úspěšný koncert v Drážďanech, který byl ódou na českého dirigenta a českou hudbu.⁵⁸ Drážďanský kritik H. Sochor nešetří na Nedbala chválou.

⁵⁶ Archiv divadla Oskara Nedbala, materiály určené pro výstavu Sín Oskara Nedbala, doprovodný text Oskar Nedbal a Národní divadlo v Bratislavě.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Tamtéž.

Nedbalův poslední úspěch je spjat s Budapeští. Po jeho návratu z Budapeště do Bratislavy dluhy ohledně divadla stále narůstaly. Navíc vzrůstaly jeho obavy z toho, že bude vystaven posměchu jako bankrotář a defraudant a utrpí tím jeho umělecká čest.⁵⁹

Jeho duševní vypětí dosáhlo vrcholu. I přes podlomené zdraví, zklamání a únavu řídí 23. prosince 1930 v Záhřebu svou *Pohádku o Honzovi*. Den poté tedy 24. prosince skokem z okna druhého patra záhřebské opery ukončil svůj život. Byl pohřben v cizí zemi na záhřebském hřbitově Mirogoj.⁶⁰

V roce 2005 navštívil záhřebský hřbitov vnuk Josefa Suka, který se začal zaobírat myšlenkou na převoz Nedbalových ostatků do České republiky. Po ročním úsilí byla jeho myšlenka zrealizována. Pietní akt byl spojen se vzpomínkou na zakladatele české hudby Antonína Dvořáka a Bedřicha Smetanu v rámci zahájení mezinárodního hudebního festivalu Pražské jaro. Jeho ostatky byly po tomto aktu uloženy na Vyšehradském hřbitově v Praze, kde spočinul vedle mnoha významných českých osobností, ke kterým se svým uměním bezesporu patří i on.⁶¹

⁵⁹ Tamtéž.

⁶⁰ Tamtéž.

⁶¹ Čerpáno ze zpráv Českého rozhlasu z 12. 5. 2006- *Josef Suk, Převoz ostatků Oskara Nedbala do ČR*, Český rozhlas, 3. 6. 2006, <http://www.rozhlas.cz/portal/portal/> (citováno 23. 3. 2015).

3. Paměť

Paměť⁶² člověku umožňuje vybavit si události z minulosti. Pro minulost je naše paměť důležitým prvkem. Kdyby nám paměť neumožnila vracet se do minulosti, nepamatovali bychom si důležité věci z našeho života a nevěděli bychom, kdo vlastně jsme. Paměť je tedy pro minulost velmi důležitá. Čím dál častěji se paměť začala objevovat v souvislosti s pojmem historie. Během několika posledních desetiletí je paměť dávána s historií do protikladu. Paměť je v současnosti chápána především v souvislosti s naší osobní minulostí. Paměti je přičítána schopnost vyvolat v nás emoce, např. jsme schopni si vzpomenout na události z našeho dětství. Naopak historie v nás vyvolat prožitek neumí. Historie byla častována přízvisky jako neosobní, studená, suchá, abstraktní rozprava, která se nezajímá o lidské prožitky. Toto srovnání se samozřejmě nelíbilo historikům a začali se touto problematikou zabývat. Především se jednalo o francouzskou historiografii.⁶³

Francouzská historiografie také vytvořila pro tuto problematiku pojmosloví, které je dodnes používáno většinou historiků, kteří se tímto tématem zabývají. Podle R. Franka se v našich podmínkách pro pojem paměť používal výraz historické vědomí. Historickým vědomím se zabývala ve svých pracích pedagožka, historička a filozofka Jaroslava Pešková. Historické vědomí podle ní neznamená pouhé obecné povědomí o historii, politice, morálce či o právu, ale je důležité pro pochopení současného života. Podle Peškové historické vědomí utváří čtyři základní momenty: tradice, smysl dějin, památky a krajina. Výraz historické vědomí neodpovídá obsahově termínu paměť, tak jak jej nám francouzská historiografie předkládá. Podle francouzské historiografie je paměť širokým sociologicko- historickým fenoménem, který spojuje historické vědomí a širokou škálu projevů prožívání historie.⁶⁴ Paměť ve společnosti zastává různé funkce a místa (různé formy tradice, dějinné vědomí, druhý život, různá memorabilia symboly, místa paměti). Opravdová paměť se dnes ale objevuje jen ve zvyku, gestech, tělesném vědění.⁶⁵

⁶² Heslo paměť, in: *Ottova encyklopedie A- Ž*, Praha 2004, s. 735 - 736.

⁶³ Štefan ŠUTAJ, *K možnostiam výskumu historickej pamäti*, in: *Dějiny a paměť*, Praha 2012, s. 18.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ Denisa LABISCHOVÁ, *Co si uchováváme v paměti? - Empirický výzkum historického vědomí*, Ostrava 2003, s. 23.

3.1 Rozdělení paměti

3.1.1 Kolektivní paměť

Kolektivní paměť mnozí mylně považují za historii, k čemuž svádí i hojně používaný výraz historická paměť, který není úplně šťastný. Kolektivní paměť zachycuje pouze události, které přežívají i v současnosti prostřednictvím určité skupiny. (to jsou např. lidé, kteří konkrétní události zažili tzv. pamětníci). Pokud přestane být předcházející období pro to následující atraktivní, nejedná se o stejnou skupinu, která by zapomněla svou minulost, nýbrž jde o dvě na sebe navazující skupiny.⁶⁶

3.1.2 Rozdíl mezi historií a kolektivní pamětí

Paměť je většinou považována za čistě individuální vlastnost, jež se objevuje ve vědomí omezeném na své vlastní zdroje, izolovaném od jiných a schopném vyvolat vědomě či nahodile stavy, jimiž dříve prošla. Nemůžeme přehlédnout, že svoje vzpomínky umísťujeme do prostoru a času, na jejichž umístění se shodneme s ostatními a začleňujeme je mezi údaje, které dávají smysl pouze ve vztahu ke skupině, jejíž jsme součástí.⁶⁷

V nepřetržitém vývoji kolektivní paměti neexistuje hranice mezi minulostí a přítomností. Tato dvě období se prolínají. Naopak historie má striktně vymezenou hranici mezi minulostí a současností. Pro kolektivní paměť nejsou události, místa či období tak důležitá, jelikož je jimi přímo ovlivněna. Historik chce být v tomto směru objektivní a nestranný. I když píše dějiny vlastní země, snaží se o takový souhrn faktů, který by se nelišil od sepsaných dějin jiné země. Jedná se spíše o souhrn a sérii faktů jako takových, aby nebyl narušen celkový obraz historie Evropy.

Za historii tedy můžeme považovat výběr faktů, které zaujaly nejdůležitější místo v paměti lidí. Historie naopak dělí běh staletí na období. Historie se neustále musí přesvědčovat, že společnost prochází změnami a jelikož zkoumá společnost jako celek, je podle historie nemožné, aby se změny dotkly jen určité části společnosti, ale musí mít dopad na celou.

⁶⁶ Tamtéž, s. 58.

⁶⁷ K. JIRKOVÁ, *Formování historie*, s. 39.

Historie si tedy může dovolit vzájemné propojování faktů jako variace na jedno nebo více témat. Je to jediný způsob, kterým může nastínit alespoň zestručnělý obraz minulosti a pomalý kolektivní vývoj shrne do jednoho okamžiku, převede na několik převratných změn a opatření národů a jednotlivců.

Pokud chceme hovořit o paměti, je důležité, aby části období, na které se upíná, byly od sebe nějakým způsobem rozlišené. Každé období má totiž svou historii, ze které se vydělují osobnosti a události. Naopak kolektivní paměť ventiluje pocity a obrazy, které tvoří jádro jejího myšlení. Pro paměť je podstatný čas, kde se nic neděje. Historie zase naopak vynechává období, kde se nic neděje a život se zde opakuje pouze v jiných formách, ale bez zásadních změn či zvrátů.

Historie se především zaobírá fakty. Tato historie se stává učenou a učenost zvládne pouze zanedbatelná menšina. Tyto fakta se učíme ve škole, přednášíme je a čteme o nich v knihách. Výběr těchto událostí je svázán pravidly a potřebami, jež nebyly vlastní lidem, které je udržovali v živoucí podobě. Historie všeobecně začíná tam, kde končí tradice, tedy v okamžiku, kdy se rozpadá sociální paměť. Pokud nějaká vzpomínka stále trvá, je zbytečné ji zaznamenávat písemně či ji jakkoliv fixovat. Obdobné je to i s napsáním historie určitého období, společnosti či osoby. To se také většinou řeší, pokud uplyne již dlouhá doba a nemůžeme nalézt dostatek svědků, o jejichž vzpomínky bychom se mohli opřít. Abychom mohli hovořit o paměti, je nutné vyvolat ve vzpomínajícím objektu plynulý sestup k jeho vzpomínkám.⁶⁸

3.1.3 Osobní paměť

Naše osobní paměť se neodehrává jen v nás, pokud si potřebujeme na něco vzpomenout, často se obracíme na jiné lidi a pomocí jejich vzpomínek si třídíme své vzpomínky. Osobní paměť nemůže existovat bez pomoci slov a myšlenek, které nejsou individuálním vynálezem, a jedinec si je půjčuje od svého okolí. Na druhou stranu si zapamatujeme to, co jsme v určitý moment zažili, cítili a dělali a tím je naše osobní paměť nezaměnitelná s pamětí ostatních. Kolektivní a osobní paměť se dost často prolínají. Jedná se o případ, kdy si potřebujeme naše vzpomínky upřesnit či doplnit mezery, právě v této chvíli se opíráme o paměť kolektivní. Tady se buď do kolektivní paměti zařadíme, nebo s ní dokonce splyneme, přesto se naše individuální paměť ubírá

⁶⁸ Pokud není uvedeno jinak, čerpám z Maurice HALBWACHS, *Kolektivní paměť*, Praha 2010

svou vlastní cestou. Naše paměť pomalu zpracovává různé podněty a informace z vnějšího prostředí, které zařazuje do své podstaty.

Naopak kolektivní paměť individuální paměť pouze obklopuje a nesplyne s ní. Kolektivní paměť se vyvíjí podle svých vlastních potřeb, a pokud do ní proniknou individuální vzpomínky, ty projdou změnou, jelikož jsou zasazeny do celku, který již nepatří k individuálním vědomím.⁶⁹

3.1.4 Místa paměti

Pierre Nora považuje 19. století za společnost míst paměti, která se uměle stará o své vzpomínání. Posedlost lidí vše zaznamenávat vysvětluje Nora takto: „*Čím méně lidé prožívají paměť vnitřně, tím více potřebují vnější podporu a hmatatelná znamení existence a která již žije jen jejich prostřednictvím*“.⁷⁰

Fenoném vše zaznamenávat a archivovat pozoruje Nora již v 19. století a pokračuje dodnes. V 19. století vzniká i trend archivů. V dřívějších dobách byly tvůrci archivů církev, stát či velké rodiny. Dnes i ti nejméně důležití aktéři historie, ale i jejich svědci jako např. manželka či lékař sepisují své paměti. Čím méně se jedná o zajímavé svědectví, tím více se zdá být kompetentním ukazatelem průměrné mentality. Normální lidská paměť je vytěšňována lidskou touhou vše zaznamenat.⁷¹ Každý člověk se tak stává historikem sebe sama. Historie přestává být doménou profesionálních historiků. Lidé chtějí znát své kořeny a pouští se do rekonstituce. Genealogické bádání je sice mladým, ale za to silným jevem.⁷² Může za to obava z rychlého a konečného mizení a strach z budoucnosti, proto i ten nejnepatrnější důkaz či svědectví získávají punc pamětihodnosti.

Právě ze strachu ze zapomínání a z pocitu neexistence spontánní paměti vznikají tzv. místa paměti. Podle Nory jsou, „*místa paměti jakési zbytky minulého*.“ Začal také mizet rituál z našeho světa, jelikož lidé objevili jeho pojem. Rituál je podle nich tím, co je vztyčováno, ustanovováno, sestrojováno, vyhlašováno, udržováno vůlí společenství, které se samo změnilo. Lidé tedy začali budovat archivy, muzea, hřbitovy, sbírky a památníky, pořádat slavnosti, slavit výročí, sepisovat smlouvy a protokoly a zakládat

⁶⁹ Pokud není uvedeno jinak, čerpám z Klára Jirková, *Formování historie : interpretace dějin z pohledu různých států*, Praha 2012

⁷⁰ D. LABISCHOVÁ, *Co si uchováváme*, s. 23.

⁷¹ Tamtéž.

⁷² Tamtéž.

spolky. Tyto místa mají většinou napůl oficiální a institucionalizovaný charakter a přesto mají emociální a afektivní náboj. Přešli jsme od totemové historie k historii kritické. To znamená, že národ se již neslaví, nýbrž se studují jeho oslavy.⁷³

3.2.1 Pomníky

Mezi místa paměti se řadí i pomníky. Řekne-li se slovo pomník, vybaví se většinou všem socha nebo sousoší stojící na veřejném prostranství. 19. století nemělo pro pojmy pomník, památník a památka tak přesné sémantické ohraničení, jako je tomu v současnosti.

Josef Jungmann chápal pomník jako pamětní znamení. Pomníkem tedy mohl být i prostý kříž či dokonce legendou obestřený přírodní útvar. Pomníkem můžeme nazvat i celý stavební komplex, který slouží k pamětnímu účelu či je nově zbudovaný, nebo historicky autentický či disponuje určitou symbolickou např. Karlštejn jako symbol české státnosti.

Můžeme tedy říci, že pomník je především symbolem a pak teprve artefaktem. Podle německého historika Thomase Nipperdeyeho je skutečný pomník na rozdíl od jiných plastik či architektur uctíván z důvodů symbolických a estetika zde nehraje žádnou roli. V tomto smyslu pomník není vynálezem 19. století. Pomník znala již antika, renesance a baroko. Většinou se jednalo o sochy knížat a vojevůdců, kteří prostřednictvím své sochy vyjadřovali svou moc a slávu.⁷⁴

Díky modernizaci měst v 19. století získává pomník urbanistickou funkci a stává se středobodem nových bulvárů a rozlehlých náměstí. Modernizace však také mohla pomníkům uškodit. Objevovaly se názory, že pomníky překáží dopravě. Trend pomníků byl důsledkem rozvoje měšťanské společnosti, která jeho prostřednictvím prezentovala sebe a svůj nacionalismus. Pomníky se stávaly novými poutními místy. Pomník měl také usnadnit orientaci v dějinách. Současníky utvrdit v tradicích a poté je předat jejich potomkům. Pomník také zhmotňuje určitý politický čin a už jen jeho pouhé odhalení dává možnost otevřené či skryté manifestaci politických postojů při proslovech.

Pomníky většinou staví vládnoucí moc nebo jí loajální skupiny. Naopak jsou tu také pomníky, které jsou postavy jako symbol odporu proti vládnoucí moci. Také se stane,

⁷³ Pierre NORA, *Mezi pamětí a historií : problematika míst*, in: Politika paměti, Praha 1998, s. 55- 63.

⁷⁴ Pokud není uvedeno jinak, čerpám ze Zdeněk HOJDA, *Pomníky a zapomínky*, Praha- Litomyšl 1996

že antipatie k vládnoucí moci jsou vyjádřeny zničením pomníku. Nemusí jej však ničit lid, ale i nová vládnoucí moc. Podstata pomníku se sama o sobě nemusí měnit, ale mění se jeho funkce, výklad a klientela.⁷⁵

3.3 Paměť dnes

V současnosti je naše paměť ovlivněna médii. Dříve se lidé dozvěděli informace pouze prostřednictvím tisku. Za to dnes nás zahlcuje informacemi nejen tisk, ale i rozhlas, televize a internet. Z informací se v současnosti stalo zboží, které se dobře prodává. V dnešním obrovském množství informací je těžké něčím zaujmout, proto se média obrací k historii a k historikům. Můžeme tedy říct, že se jedná o obchod s pamětí. Podobné je to s internetem. To velmi ovlivňuje historickou paměť jednotlivců. Důsledkem toho je, že mezi sebou zápasí fluidní masová historická pseudopaměť s několika primitivními schémata a reflexivní vědecká historiografie.⁷⁶

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Zdeněk VAŠÍČEK, *Minulost a současnost, paměť a dějiny*, Brno 2008, s. 143.- 144.

4. Monografie a periodika jako nosič paměti na Oskara Nedbala

4.1 Analýza vyšlých monografií o Oskaru Nedbalovi

Jak jsem již psala výše, důležitým nosičem paměti jsou média, která naší paměť dokážou ovlivnit. Mezi média můžeme zařadit knihy a periodika. Já jsem si pro svůj rozbor v této kapitole vybrala čtyři nejdůležitější knihy pojednávající o Oskaru Nedbalovi, jelikož se každá z nich snaží Nedbalovu osobnost pojmout odlišným způsobem. Jedno však mají společné, jsou to Nedbalovy biografie a všechny mají populárně naučnou formu. Budu se věnovat knihám: Miroslav Šulc-*Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, Alexandr Buchner- *Oskar Nedbal*, Ladislav Novák- *Oskar Nedbal V mých vzpomínkách a. J. M. Květ- Kdo je Oskar Nedbal*. Podle Ottovy encyklopedie by měla biografie nestranně a objektivně popsat životní osud dané osoby. U těchto Nedbalových životopisů to neplatí. Tyto monografie popisují Oskara Nedbala především jako geniálního umělce a přátelského člověka. O jeho negativních vlastnostech se v nich mnoho nedovíme. To může náš pohled na Nedbala značně zkreslit.

4.1.1 Alexandr Buchner- *Oskar Nedbal*

To je především patrné v knize Alexandra Buchnera⁷⁷- *Oskar Nedbal*. Alexandr Buchner jako vedoucí hudebního oddělení Národního divadla měl zajisté přístup k materiálům o Oskaru Nedbalovi. To dokazují dva díly soupisů pozůstalosti vyšlé v roce 1964 a 1968. První díl soupisu pozůstalosti Oskara Nedbala dokonce vyhrál v roce 1965 státní cenu za nejlepší vědecko-kritické dílo.⁷⁸ Alexandr Buchner měl tedy všechny potřebné podklady pro napsání monografie zabývající se osobností Oskara Nedbala a tak využil příležitosti oslav stých narozenin Oskara Nedbala a České hudby k vydání knihy s názvem *Oskar Nedbal*.

⁷⁷ Alexandr Buchner (1911- 2000)- specialista v oboru organologie. Od roku 1948-1962 zastával post vedoucího hudebního oddělení Národního muzea a věnoval se psaní publikací ze svého oboru. *NK ČR - báze autorit (AUT)*, jednotná informační brána, http://www.jib.cz/V/68LVV3NVU4NI5P91U7TXMUKL8NB69VLKFCYP825XN9H99XE71-05201?func=quick-3&short-format=002&set_number=009249&set_entry=000001&format=999 (citováno 25. 6. 2015)

⁷⁸ Ljuba KOSOVIĆ, *Prameny k dějinám českého divadla*, in: Sborník prací filosofické fakulty brněnské university studia minora facultatis philosophicae universitatis brunensis, Brno 1973, s. 288.

Alexandr Buchner se ve své knize věnuje především profesnímu životu Oskara Nedbala. Nedbalův osobní život zde ustupuje do pozadí. Kniha je přeložena navíc do Ruského a německého jazyka jelikož Nedbala pojily velmi dobré vztahy s Ruskem a jeho velká část života byla spjata s Vídní. Autor se nám sice snaží svědomitě vylíčit Nedbalovu profesní dráhu, ale neubrání se Nedbalově glorifikaci⁷⁹ a hodnocení jeho povahy.⁸⁰ Pokud se objevil nedbalův neúspěch, většinou jej autor nastiňuje skrytě.⁸¹ Možná za to může fakt, že kniha vznikla právě u příležitosti výše zmíněného výročí, a proto se autor neubrání oslavě Nedbalovy osobnosti.

4.1.2 Jan Miroslav Květ- *Kdo je Oskar Nedbal*

Objektivněji než monografie Alexandra Buchnera působí kniha J. M. Květa⁸². Květova kniha s názvem *Kdo je Oskar Nedbal* vyšla v roce 1947. J. M. Květ sice sbíral informace především o Českém kvartetu a studoval životy a tvorbu Josefa Suka, kterého byl přítel a jeho tchána Antonína Dvořáka, ale ve spojitosti s nimi a s Českým kvartetem se jistě musel seznámit i s osobností Oskara Nedbala. Dalším aspektem, který by mohl hrát roli v napsání knihy o Nedbalovi je i jeho post administrativního správce pražské konzervatoře, který zastával v roce 1939 až 1945. Zde se také mohl dostat k dokumentům o Nedbalovi. Nashromážděné informace ho pak mohli o dva roky později inspirovat k napsání Nedbalova životopisu.

⁷⁹ V této ukázce z Buchnerovi knihy je patrná oslava Oskara Nedbala jako geniálního umělce. „*Kdo jednou neviděl Nedbala u dirigentského pultu, nezapomene na to, jak se obrovitá, zdánlivě nehybná postava může náhle proměnit v mrštného mladíka. Mohutnými rozmach přímo rval z orchestru všechno, co mohl ze sebe vydat a sdělit. Žil každou skladbu s sebou, zvláště když ji dirigoval z paměti. Orchestr pod ním jakoby omládl a poddával se rád tomuto fenomenálnímu dirigentskému fenoménu, jehož se snažili tak mnozí dirigenti napodobit, hlavně mácháním rukou. Nedosáhli ani zdaleka takového účinku jako Nedbal, protože geniální dirigent se rodí*“. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 202.

⁸⁰ Tady se projevuje Buchnerovo hodnocení povahy Oskara Nedbala. „*Nedbal byl vnitřním cítěním a myšlením typ člověka rozpolceného, Na jedné straně velký interpret Beethovena, Dvořáka a Čajkovského, na druhé straně veselý, zpěvavý hoch. Měkký a poddajný. Ovladatelný a ovládaný*“. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 218.

⁸¹ Alexandr Buchner skrytě líčí v této ukázce neúspěch Oskara Nedbala: „*Sedlák Jakub byl proveden poprvé na jevišti brněnského Zemského divadla 13. Října 1922. Ačkoliv Nedbal v něm podal důkaz svého skvělého muzikantství i vážnosti, s jakou vyřešil tento nesnadný úkol, byla opera stažena po čtyřech reprízách stažena z repertoáru*“. A. BUCHNER, *Oskar Nedbal*, s. 247.

⁸² Květ Jan Miroslav (1887- 1961) Absolvent gymnázia ve Slaném a klasické filologie na UK v Praze. Žák prof. Ot. Hostinského, Zd. Nejedlého a K. Steckra. Hudeb se učil u Antonína Kouly a Josefa Suka. Středoškolský pedagog gymnázií v Praze, Benešově, Berouně a Kralupech nad Vltavou, kde řídil pěvecký sbor Fibich a dělnický kroužek v Mínicích. V l. 1939-1945 se stal administrativním správcem pražské konzervatoře, 1945-1946 zastával post dramaturga a ředitele Divadla. Studoval život a dílo J. Suka a A. Dvořáka. Je spoluzakladatelem Dvořákových památníků v Kralupech nad Vltavou a Zlonicích a Sukova památníku v Křečovicích a Dvořákovy společnosti. Přispíval do hudebních časopisů. *Květ, Jan Miroslav, 1887- 1961*, Středočeská vědecká knihovna v Kladně, http://ipac.svkkk.cz/ar1-kl/cs/detail-kl_us_auth-p0201073-Kvet-Jan-Miroslav-18871961/ (citováno 26. 6. 2015).

J. M. Květ stejně jako Alexandr Buchner a Ladislav Novák mapuje profesní život Oskara Nedbala. J. M. Květ věnuje v této knize velký prostor Nedbalovým studiím na pražské konzervatoři a Českému kvartetu, což potvrzuje úvahy o vzniku knihy popsané výše. Tady se z jeho studia na konzervatoři objevují příhody, ve kterých velmi často figuroval Antonín Dvořák.⁸³ Možná se jedná o přímá svědectví Dvořáka, se kterým určitě setkal díky svému příteli Josefu Sukovi, který byl Dvořákovým zetěm. To však z knihy není patrné. Co se týká Českého kvarteta, možná s ním byl ve styku a s Nedbalem se setkal osobně. Z jeho knihy však vyplývá, že měl k dispozici deníky Českého kvarteta a odtud určitě čerpal informace o Nedbalovi a jeho příhodách s kvartetem.

J. M. Květ nemá problém popsat jen Nedbalovy úspěchy, ale i jeho neúspěchy a nebojí se kritiky.⁸⁴ J. M. Květ nám ve své knize ukázal, že i úspěšný a talentovaný muzikant jakým Oskar Nedbal byl, může klopýtnout.

4.1.3 Ladislav Novák- *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*

Od těchto dvou monografií se odlišuje dílo Ladislava Nováka⁸⁵ - *Oskar Nedbal v Mých vzpomínkách*. Ladislav Novák byl nejen spolupracovníkem, ale i důvěrným přítelem Oskara Nedbala. Ladislav Novák tudíž Oskara Nedbala velmi dobře znal. To potvrzují i Novákova slova v úvodu knihy: „*Jen velmi málo lidí poznal jsem tak dokonale jako Oskara Nedbala, s nímž mě vázalo přátelství nejvěrnější přes třicet let. Seznámil jsem se s ním v přestávce ve vestibulu Rudolfiny, a záhy poté uzavřeli jsme při sklence dobrého vína, přátelství na celý život, přátelství poctivého a věrného, které nebylo nikdy přerušeno malichernými roztržkami a neupřímností a to ani v době, kdy na Nedbala kdekdo vystrkoval psí hlavu*

⁸³ Nejznámější příhoda s Antonínem Dvořákem je tato: Jednou přišel Nedbal do hodiny k Dvořákovi rovnou z flámu, který se protáhl do rána, a rozespalý se krčil v zadní lavici. Dvořák mluvil tenkrát o instrumentaci a ptal se, jak by posluchači instrumentovali klavírní skladbu Schubertovu *Moment musical z op. 94. č. 4*. Žáci měli rozličné nápady, ale Dvořák všechny nevrle odmítl. Náhle objevil schovaného Nedbala a udeřil na něj otázkou, co by s tím dělal on. Rozespaly Nedbal mrzutě odsekl: „*Já bych s tím nejradši praštil.*“ Dvořák vítězně zvolal: „*To je to pravé. Tak ryze klavírní skladba se vůbec instrumentovat nedá.*“ J. M. KVĚT, *Kdo je*, s. 7. - 9.

⁸⁴ Otevřená kritika Nedbalovy opery *Vinobraní*: „*Ale naděje skládané v autora Polské krve byly zklamány. Nedbal jako obratný skladatel sice dovedl využít rázovitosti jihoslovanské hudby pro zvukovou barvitost některých zpěvů a tanců v prvních jednáních, ale v třetím aktu propadl opět jedu vídeňského ovzduší. A tak místo čistokrevné nástupkyně Polské krve, kterou tato opereta měla být, zrodil se kříženec jihoslovansko – vídeňácký.*“ J. M. Květ, *Kdo je*, s. 29.

⁸⁵ Novák Ladislav (1872- 1946)- průmyslník, politik, dramatik, prozaik, hudební referent, libretista a psal monografie hudebních skladatelů. *Ottův slovník naučný*, sv. XVII., Praha 1902.

Prožil jsem s ním s ním chvíle nezapomenutelné nejen jako spolupracovník, ale i jako intimní přítel, zasvěcený do všech radostí i bolestí jeho pohnutého života i do tajů jeho prosté duše a šlechetného srdce.

Hned, když jsem ho blíže poznal, okouznil mě svou radostí ze života, z jehož svůdné číše pil plným douškem, bezmeznou láskou již choval k hudbě, i svou družnou příchýlností, mluvící od srdce k srdci.

Byl to plnokrevný český muzikant se všemi přednostmi, na něž rád vzpomínám, i se všemi nedostatky, na něž ještě raději zapomínám, umělec bohatě nadaný, milující hudbu až výstředně, takže s ním o jiném předmětu nebylo lze rozumě mluvit, člověk srdce nejlepšího i nejsdílnějšího, jemuž někteří lidé zle ublížili. Mnozí z povýšenosti vlastní lidem neschopným samostatného úsudku, naslouchajícím poslušně zlým našeptávačům, jichž pošetilé nápady předkládali veřejnosti s rozkoší přímo perversní, a jiní z malicherné závisti a z obavy, aby Nedbal nevyrostl příliš vysoko a nezastínil velikány, které povznesla kamarádská kritika.

*Samolibější umělec byl by jistě vzplál hněvem a byl by se dal strhnouti k nenávistnému boji, ale Nedbal šel svou cestou a nad nepřátelskými útoky krčil lhostejně rameny. Občas si jen pozasteskyl nad nevděkem, neupřímností a falší, ale zarputilé nenávisti ani msty nebyl schopen, když se setkal se zákeřností.*⁸⁶

Tady byly autorovy pohnutky k napsání knihy jasné. Tato kniha měla být uctěním památky Oskara Nedbala.⁸⁷ Monografie vyšla v roce 1938. Kniha by mohla podle názvu a citovaného úvodu vzbuzovat ve čtenáři dojem, že si přečte o příhodách, které Ladislav Novák s Oskarem Nedbalem zažil či se dozví nějaké zajímavosti z jeho života. Překvapivě tomu tak není. O svém seznámení a přátelství s Nedbalem se zmiňuje krátce v úvodu knihy a pak píše o jeho profesním životě. Novákovy vzpomínky se zde objevují v kapitole Pantomima.⁸⁸ To je pochopitelné, jelikož píše o nedbalových baletech, ke

⁸⁶ L. NOVÁK, *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*, s. 7. - 8.

⁸⁷ To dokazuje i věnování na začátku knihy: „Nesmrtelné památce velkého umělce a nezapomenutelného přítele Oskara Nedbala připisuji tuto knihu, vypravující o jeho nadějném mládí, o jeho obsáhlém díle, o jeho slávě i tragickém závěru rušného života, zasvěceného horoucí lásce k umění hudebnímu. Ladislav Novák. V Praze dne 24. prosince r. 1938.“ L. NOVÁK, *Oskar Nedbal v mých*, s. 3.

⁸⁸ Jedna z příhod L. Nováka s Oskarem Nedbalem: „Od premiéry Čertovy babičky neuplynul ani rok, když kteréhos jarního dne zadrnčel u mne telefon již o sedmé hodině ranní. Vyskočím rozmrzele z postele a chopím se čertova vynálezu, který tak brutálně přeřval poslední a nejsladší verš mého spravedlivého spánku. Halo! Kdo tam? Volám vztekle do mikrofону. Nedbal! Aby tě husa kopl! Nebruč jde o velkou věc! Přijď ke mně do hotelu hned po obědě. Co se stalo? To ti nemůžu vysvětlovat telefonicky. Mám tu návštěvu. Přijď určitě. Je to důležité! Uši natáhneš až ti to povím. Nazdar a nashledanou za dvě hodiny.

kterým mu složil libreta. Také v poslední kapitole Novák vzpomíná, jak Nedbala varoval před přijetím postu ředitele Bratislavského divadla a na jeho návštěvu pár dní před jeho smrtí. Ladislav Novák se samozřejmě neubrání chvále svého přítele, což psal i v úvodu knihy, že na jeho stinné stránky raději zapomněl, ale přesto se zde objevily i náznaky kritiky. Nedbal podle něj nebyl jen výborný muzikant a vtipný a přátelský člověk, ale také bohém nerozumějící ekonomice a administrativním věcem, což se mu stalo osudným.

4.1.4 Miroslav Šulc- *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*

Úplně odlišným způsobem se rozhodl pojmut monografii o Nedbalovi Miroslav Šulc. Jedná se sice také o biografii autora, ale napsal ji beletrizovanou formou. Miroslav Šulc napsal knihu o Nedbalovi již v roce 1959. Jednalo se o jeho první odbornou monografii, a proto se k ní, jak sám tvrdí, z nostalgie v roce 2007 vrátil a tentokrát jí vtiskl beletrizovanou podobu.

Miroslav Šulc⁸⁹ patří k největším znalcům osobnosti Oskara Nedbala. Miroslava Šulce zajímala hudba již od mládí a o Nedbalově osobě se mohl dozvědět z pramenů jeho rodného města Rychnova nad Kněžnou, poněvadž Nedbal zde poprvé v roce 1902 koncertoval jako člen českého kvarteta. Možná tato skutečnost ho přivedla k zájmu o Nedbalovu osobu. Jeho první kniha o Nedbalovi vyšla již v roce 1959. To se jednalo o odbornou monografii o Oskaru Nedbalovi. On se rozhodl v roce 2007 vydat znovu knihu O Nedbalově osobě, ale vtiskl jí románovou podobu. Jedná se zatím o nejnovější dílo věnované Oskarovi Nedbalovi. Kniha *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala* nezastírá, že se jedná o beletrizovaný životopis, tudíž se dozvíme mnoho perliček a pikantností z Nedbalova života.⁹⁰ Autor nechává plynout příběh Oskara Nedbala, aniž

*Když jsem odpoledne Nedbala navštívil v hotelu U Černého koně na Příkopě, obořil se na mně sotva jsem otevřel dveře: To je dost, že jdeš za chvíli tu bude. A kdo? Zeptal jsem se zvědavě. Strieberny!“ Vykřikl nervózně. Ladislav Novák, *Oskar Nedbal v mých*, s. 65- 66.*

⁸⁹ Šulc Miroslav (1927- 2010)- hudební spisovatel, muzikolog a organizační pracovník. Působil např. v Hudebním divadle v Karlíně a v koncertních agenturách Pragokonzert a Slovkoncert. Od poloviny padesátých let publikoval přes stovku novinových a časopiseckých článků, odborných studií, slovníkových hesel a rozhlasových příspěvků. Supraphon mu vydal životopisy Papá Offenbach a Johann Strauss a ti druzí, Divadelní ústav pak jeho celoživotní práci Česká operetní kronika. M. ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, zadní obálka knihy.

⁹⁰ Autor např. popisuje jeho první setkání s jeho první manželkou Josefinou Setunskou: „V době volna si Oskar Nedbal někdy poseděl v kavárně při jednom pivu za celé odpoledne s bývalými spolužáky z gymnázia. Mnozí už byli zaměstnaní jako koncipienti různých úřadů nebo praktikovali u soukromníků, jiní studovali na vysoké škole, některé ještě živilí rodiče ve víře, že z nich jednou přece vyroste užitečná bytost. Vzpomínali na veselé příhody ze školních let a popisovali svou dnešní prospěšnost společnosti. Nedbal se právě chlubil svými úspěchy na konzervatoři a chtěl vylíčit svou budoucnost koncertního

by se nám snažil vnucovat své názory na něj. Necháává čtenáře, ať si na Oskara Nedbala udělají obrázek sami.

4.2 Periodika

Oskar Nedbal byl slavnou osobností a není tedy divu, že vzbuzoval zájem médií. Jednalo se především časopisy, ve kterých vycházely články o jeho činnosti. Já jsem se zaměřila především na místní periodika, jelikož zprávy mapující Nedbalovu činnost nám pomáhají utvořit obrázek o vztahu města k jeho osobnosti. Tady se jedná především o krátké zprávy vycházející v tábořském časopisu *Český jih*. Tyto zprávy informovaly tábořské obyvatele o činnosti jejich slavného rodáka. Z těchto krátkých oznámení číselo hrdost na Nedbalovy úspěchy a nezapomněly zdůraznit, že tento úspěšný muzikant pochází z Tábora. Jako příklad poslouží zprávy z *Českého jihu* 23. ledna 1900⁹¹, 23. dubna 1900,⁹² 25. dubna 1900,⁹³ z 29. srpna 1900 a ze 14. července 1900. Samotný Nedbal si všiml toho, jak tábořští podporují a se zájmem pozorují jeho kariéru. Dokladem toho je i jeho premiéra baletu o Hloupém Honzovi uskutečněná v Národním divadle, kdy ji navštívilo mnoho občanů z Tábora. Nedbala to velmi dojalo a prostřednictvím starosty Aloise Kotrbelce poslal Táboru z Londýna děkovný dopis. Článek o premiéře a Nedbalův děkovný dopis vyšel také v *Českém jihu*.⁹⁴

Mediální rozruch vzbudila i jeho tragická smrt 24. 12. 1930. Samozřejmě vycházely články, které rozebíraly důvod spáchání sebevraždy a jak jeho nenadálá smrt zasáhla celý umělecký svět. Velmi častým jevem byly otištěné vzpomínky na Nedbala ze strany jeho současníků.⁹⁵

umělce, když zjistil, že ho většina neposlouchá. Oči stolovníků směřovaly ke vchodu, jímž právě přicházela pohledná, dobře stavěná dívka asi ve věku šestnácti let. M. ŠULC, *Cesta k nesmrtelnosti*, s. 20.

⁹¹ „Pan Oskar Nedbal, náš rodák, člen českého kvarteta a hudební skladatel, dirigovati bude počátkem března k pozvání berlínské filharmonie jeden koncert téže a budou tu provedena výhradně jen Dvořáková díla. Mimo jiné dirigovati bude velký houslový koncert, který přednese primista Českého kvarteta Karel Hoffmann. Berlínský filharmonický orchestr požívá pověst nejlepšího hudebního sboru světa.“ *Český jih*, č. 6. Tábor 1900, s. 2.

⁹² „Oskar Nedbal jako dirigent v Berlíně. Milý rodák náš pan Oskar Nedbal, skladatel a výtečný violista Českého kvarteta dirigoval dne 3. t. m. v berlínském filharmonickém sboru díla mistra Dvořáka. Úspěch byl velkolepý. Veškeré berlínské listy píší nadšeně o skladbách Dvořákových a výtečném dirigentu Oskaru Nedbalovi.“ *Český jih*, č. 23., Tábor 1900, s. 2.

⁹³ Pan Oskar Nedbal, člen Českého kvarteta, skladatel, vyzván byl hudebními kruhy vídeňskými, aby v prvním koncertu vídeňských filharmoniků dirigoval symfonické skladby Smetanovy. *Český jih*, č. 16., Tábor 1900, s. 3.

⁹⁴ Článek vyšel v *Český jih*, č. 5., Tábor 1902, s. 4- 5.

⁹⁵ Jako příklad poslouží články vyšlé v *Český jih*, č. 1., Tábor 1931, s.1- 2.

Periodika láká osobnost Oskara Nedbala i v současnosti. V poslední době vyšly např. články, které se věnují genezi jeho slavných děl.⁹⁶ Samozřejmě neunikl pozornosti médií ani Nedbalův osobní život, proto vyšlo i několik tištěných vzpomínek především na jeho manželku Josefínu Setunskou.⁹⁷ V poslední době se v časopisech objevují i informace upozorňující na provedení jeho děl.⁹⁸ Ty jsou důkazem, že zájem o jeho tvorbu stále trvá.

Rozsáhlou skupinu tvoří tištěné vzpomínky, které vyšly v rámci výročí jeho narození či úmrtí. Většinou tyto tištěné vzpomínky shrnují jeho život a tvorbu.⁹⁹ Zarážející je, že v drtivé většině převažují články připomínající výročí jeho úmrtí.

⁹⁶ Vyšel např. článek o vzniku *Polské krve* František ŘIHOUT, *Ve všech šatech jsi dušinko hezká*, Českobudějovické listy, č. 6., České Budějovice 1999, s. 16.

⁹⁷ O Nedbalově ženě Josefíně Setunské psali v člancích např. Josef RIEDL, *Oskar a Josefka: Dopisy plné lásky*, Českobudějovické listy, 1996, s. 14. či Jaroslav WIMMER, *Víte, kdo byla--Josefina Nedbalová*, Táborské listy, č. 3., 1994., s. 11.

⁹⁸ Články informující o událostech spjatých s Nedbalem jsou např. tyto: Sergej ŠKALIKOV, Karla LADWIGOVÁ, *Z pohádky do pohádky si zatančí i baletní škola JD*: Českobudějovické listy, č. 10., 2001., s. 15. či Hana HOSNEDLOVÁ, *Premiérové Vinobraní dokazuje, že opereta zůstává i dnes živým žánrem*, Českobudějovické listy č. 6. 2003, s. 15.

⁹⁹ Článků vyšlých v rámci jeho výročí je mnoho, já uvádím alespoň dva. Miroslav PROCHÁZKA, *Smutné výročí z hudebního světa připadá na Štědrý den : Oskar Nedbal*, Českobudějovické listy, č. 12., 2000, s. 17. či *Před 140 lety se narodil skladatel Oskar Nedbal*, Mladá fronta Dnes, č. 72., s. 3.

5. Tábor místem paměti na Oskara Nedbala

5.1 Historie Tábora

Kdy byl Tábor poprvé osídlen, se neví. Jisté je, že vysoký ostroh nad řekou Lužnicí a Tismenickým potokem chráněný nepřístupnými přírodními srázy, který navíc poskytoval dostatečný rozhled do okolí, lákal naše předky již od pradávna. S jistotou víme, že zde již v roce 1270 založil Přemysl Otakar II. hrad a město pojmenované Hradiště. Již o sedm let později byl zničen Vítkovci. Ve 14. století tu páni z ústí vystavěli nový hrad zvaný Kotnov. V únoru a březnu 1420 sem začali přicházet první husitští poutníci, kteří zde založili město Hradiště Hory Tábor. Po vítězství husitů v bitvě u Sudoměře sem přijel i se svým vojskem Jan Žižka, který se stal tábořským hejtmanem. Až dokonce husitských válek byl Tábor zásadním místem pro husitské hnutí a postupně se zde začalo budovat opevnění, které se stalo příkladem pro mnohá evropská města v následujících staletích.¹⁰⁰ Město se chtělo rozvíjet hospodářsky a společensky, aby se vyrovnalo ostatním městům. Město se tedy rozhodlo podporovat všestranný rozvoj života v obci, proto uzavřelo po dlouhých letech svárů smír s císařem Zikmundem. Za odměnu ho král Zikmund povýšil roku 1437 na město královské. Místo dřevěných domů se začaly stavět domy kamenné kolem prostorného obdélného náměstí s radnicí a kostelem.¹⁰¹

Práce pokračovaly i v 16. století, zejména bylo nutné město opravit po velkých požárech z roků 1532 a 1559. Zdrojem pitné vody pro obyvatelstvo byl rybník Jordán založený v roce 1492. Po bitvě na Bílé hoře se Tábor rok bránil stavovským vojskům. Nakonec byl vojsky dobyt a vítězům připadl veškerý majetek. Nemalé škody napáchala Táboru třicetiletá válka, ani zdokonalené opevnění z roku 1638 nedokázalo město ochránit před nájezdy Švédů roku 1648. Švédí Tábor vyplenili a mnoho domů zničili a vypálili. Tábor pak plnil funkci vojenské pevnosti, kterou se snažili v roce 1741 dobýt Francouzi a Bavoři a v roce 1744.¹⁰²

Tábor také ovlivnily reformy Marie Terezie a později Josefa II. v druhé polovině 18. století. V roce 1750 se Tábor stal krajským městem a to mu umožnilo značný

¹⁰⁰ Rudolf KRAJÍČ, *Tábor jak jej fotografovali v letech 1876- 1996 Manželé Šechtlovi*, Tábor 1997, s. 4.

¹⁰¹ Tamtéž., s. 7.

¹⁰² *Historický atlas měst České republiky- Tábor*, Praha 1999, s. 8.

urbanistický rozvoj. V této době byly také postaveny nejvýznamnější stavby Tábora Augustiniánský klášter v západní části města a poutní kostel v Klokotech.

V 19. století došlo k rychlému rozvoji Tábora. Důležitým mezníkem pro město je rok 1850, poněvadž správa města se stala kompetencí voleného městského zastupitelstva v čele s purkmistrem či starostou. První historickým starostou se stal koželužný mistr Jakub Zeis.¹⁰³

Dalším důležitým datem pro Tábor je rok 1871, kdy byla uvedena do provozu železniční trať Vídeň, Tábor, Praha a nová výstavba města se soustředila právě kolem nové železniční tratě a vzniklo tzv. Nové město. Železniční síť byla roku 1888 rozšířena o trať z Tábora do Jihlavy a o rok později směrem na Písek. Zkvalitnění železničního spojení mělo pozitivní dopad na rozvoj města a zvyšování počtu obyvatel.

K rozvoji města přispělo zřízení reálného gymnázia, které bylo první školou tohoto typu v celé Habsburské monarchii. Navíc zde byla otevřena od roku 1866 vyšší škola hospodářská. Tato škola byla známá vysokou úrovní vzdělání a studovat sem přicházeli i lidé ze zahraničí.¹⁰⁴

Vlivem zvýšení vzdělání vznikla v Táboře nová vrstva obyvatel, kterou byli mladí profesori. Právě oni měli největší zásluhu na kulturní rozvoj Tábora. Město jim vděčí za vznik mnoha spolků a institucí. Navíc vydávali dva časopisy *Český Jih a Tábor*. Konec devatenáctého století se vyznačoval čilým stavebním ruchem, který přetrvává až do 30. let 20. století. Rozvoj města nezastavilo ani nemalé hospodářské problémy během dvacetileté éry demokratické Československé republiky. V Táboře panovala v tomto období neobyčejně rozsáhlá spolková činnost a utěšeně se rozvíjelo střední školství.

V roce 1939 šťastné období města skončilo příchodem německých vojáků. Městské zastupitelstvo bylo rozpuštěno a dosavadní starosta Václav Soumar byl zatčen. Tábor se stal ústředním sídlem gestapa, které pronásledovalo všechny české vlastence a odbojové pracovníky z celého kraje. Gestapo dokonce chtělo historické jádro města přeměnit na židovské ghetto či na německé sídliště. Návrh naštěstí nebyl uskutečněn. Poválečná léta byla opět ve znamení stavebního rozvoje. Navíc byl v rámci správní reformy zařazen pod Českobudějovický později Jihočeský kraj. Historické jádro města bylo prohlášeno v roce 1961 za památkovou rezervaci a rok později národní kulturní památkou.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Petr DAVID, *444 historických měst a městeček České republiky*, Praha 2004, s. 186.

V posledních letech město ožívá čilým cestovním ruchem, který je způsoben malebnou přírodou a četným historickým památkám.¹⁰⁵

5.2 Hudba v Táboře

Hudba v Táboře má tradici již od jeho založení díky husitům, kteří byli proslulí masovým zpěvem. Šestnácté a sedmnácté století patří v Táboře i ve světě literátům. Bratrstvo literátů nebylo sice nijak zámožné a na první pohled ničím nevynikalo, platilo však v Táboře za důležitou kulturní instituci. Např. roku 1637 odjel Jan Černoorský, tábořský radní písař, do Prahy k Pavlu Rosolovi objednat první tábořské varhany.

Teprve v sedmnáctém století v Táboře stoupla obliba světské hudby instrumentální. V roce 1719 se navíc v Táboře narodil a vyrůstal hudební virtuóz na violu d'amour Jan Krumlovský. V Táboře nadále působilo literární bratrstvo, které nezničily ani Josefské dekrety a hudba se hrála i mimo kostel.¹⁰⁶

Další významnou osobností hudebního tábořského života byl Karel František Pich, který působil v Táboře nejdříve jako vychovatel v jedné tábořské měšťanské rodině, později jako vynikající varhaník a pedagog řady obrozeneckých skladatelů. Po skončení napoleonských válek se mnozí občané živili hudbou, především se jednalo o flašinetáře. Na tábořské krajské registratuře vzrostla poptávka po cestovních pasech ze strany skutečných muzikantů.

Hudební éra Tábora slavila největší rozkvět v 60. letech devatenáctého století. Tábor měl svou měšťanskou kapelu a kantoři-ředitelé chrámové hudby skládali ze svých žáků orchestry. O hudební činnost se staral také divadelní orchestr Mathyův a hudbu vyučovali a organizovali i kapelníci hudby ostrostřelců a veteránů. Rozšíření spolkových a shromažďovacích práv v 60. letech 19. století zapříčinilo nebývalý rozvoj na kulturním poli. To platilo především pro pěvecké spolky, které se řadily vedle Sokola, Besedy k hlavním pilířům kultury ve městě. Zpočátku byl repertoár většiny spolků zaměřen na vlastenecké a osvětově buditelské cíle. Pořádaly dokonce výlety, taneční zábavy a snažily se sdružovat vlastenecky smýšlející lidi. První pěvecké spolky

¹⁰⁵ *Historický atlas*, s. 7.

¹⁰⁶ Ludmila VRKOČOVÁ, *Domovem hudby*, Praha 2011, s. 68.

byly většinou mužské. Ženy začaly zakládat pěvecké spolky až v 80. a 90. letech 19. století. Později vznikají i spolky smíšené.¹⁰⁷

V 70. letech 19. století vlivem prohrané války roku 1866 a následné hospodářské krize došlo k stagnaci spolkového života. U některých spolků trvala krize i několik desetiletí. Některé spolky dokonce zanikly. Později se prostor působnosti stále rozšiřoval, jelikož sílily kontakty s pulsem národního života a vůdci obrození prohluboval práci spolků ideově i umělecky. Pěvecké spolky postupem času začaly jezdit i do okolních míst. Díky tomu se spolky začaly rozšiřovat o členy z blízkého okolí. Ke konci 19. století začaly spolky upouštět od pozdně obrozeneckých a prstonárodních forem a vlastenecká funkce zpěvu byla upozaděna. Vedle zábavné složky se začal klást důraz na složku uměleckou a estetickou. Spolky do svého repertoáru tedy zařadily tvorbu posmetanovské generace. Členství v hudebním spolku bylo mnohdy podnětem pro vlastní skladatelskou tvorbu (např. Marie Bittnerová v Písku). V Táboře vznikly spolky Hlahol (rok 1860) a Hudební spolek, který založil JuDr. Karel Nedbal. Navíc jeho syn Oskar Nedbal slavný violista, dirigent a muzikant se také rád podílel na hudebním životě Tábora.¹⁰⁸

Pokud se vydáme na procházku městem, nalezneme zde spoustu jmen místních hudebníků. Letohrádek v Údolní ulici s pamětní deskou připomíná pobyt národopisce Josefa Vycpálka, který v letech 1894- 1913 působil v Táboře jako profesor gymnázia a čile se účastnil hudebního života a sbíral lidové tance. Honosná vila v Příběnické ulici zase upozorňuje na pětiletý pobyt a smrt skladatele Emanuela Mrštíka, jehož operu Černý leknín ocenil i Richard Strauss. Hudební škola Oskara Nedbala zase může být hrdá na svého prvního ředitele Vojtěcha Bořivoje Aima, významného pedagoga a skladatele a také na houslistu a dirigenta Milana Zunu, který zde pracoval počátkem první světové války.

Tábor se může pochlubit spoustou umělců, kteří se zapsali do hudební historie- například sopranistka Růžena Bílková, sólistka divadla v Innsbrucku, harfistka Konstantina Slavíková Cikhartová, Růžena Herlingová propagátorka moderní písňové tvorby v řadě světových metropolí.

¹⁰⁷ Karel PADRTA, *Jihočeská vlastivěda- hudba*, České Budějovice 1989, s. 70.

¹⁰⁸ Tamtéž.

Důležitým místem táboorského hudebního života je bezesporu divadlo. Odehrávají se zde koncerty Hlaholu, hudebního spolku Bolech a koncerty slavných hostů.

Po druhé světové válce se táboorský hudební život velmi proměnil. Nastává velký kulturní rozmach. V táboře několikrát hostovala opera, opereta, balet, významné soubory i sólisté a šanci dokonce dostali i místní amatéři.

V letních měsících se tu navíc v gotické síni husitského muzea pořádala oblíbená Nocturna, intimní koncerty, jejichž zakladatelem bylo Ars antiquitatis, volné sdružení několika hudebníků. Většinou se jednalo o odchovance roudnické vojenské hudební školy Víta Nejedlého, kteří byli převeleni do táboorské vojenské kapely.

Další populární akcí táboorského hudebního života byli promenádní koncerty vojenské dechové hudby v divadelním parku a koncerty pod širákem, což je přehlídka nejlepších místních a okolních skupin zábavné hudby.

Od roku 1913 byla navíc v Táboře zřízena hudební škola a její učitelé a žáci obohacují dodnes hudební život celého okresu.¹⁰⁹

5.3 Oskar Nedbal a Tábor

Jak z informací výše vyplývá, Tábor byl od nepaměti proslulý svou zálibou v hudbě, kterou s nadšením provozoval. Není tedy divu, že město bylo velmi hrdé na svého slavného rodáka Oskara Nedbala. Nedbalova smrt Tábor velmi zasáhla a město v tisku prohlásilo, že se postará o to, aby na Nedbala nebylo zapomenuto. Prohlášení s názvem *Rodné město Tábor památce Oskara Nedbala* v časopise *Český jih* znělo takto: „*Uprostřed svátků vánočních, jimž říkáme svátky radosti, bolestně překvapila a hluboce zarmoutila celý kulturní svět zpráva o tragické smrti vynikajícího skladatele a dirigenta Oskara Nedbala v Záhřebu dne 24. prosince 1930. Tím více dojala tato zpráva nás jeho rodáky, kteří jsme v jeho umělecké slávě sváděli vždy i slávu a dobrou pověst Tábora.*

Oskar Nedbal narodil se v Táboře dne 26. března 1874. Mimořádný talent hudební přivedl ho záhy na pražskou konzervatoř, kde upozornil na sebe zejména velikého skladatele našeho Ant. Dvořáka, jehož oddaným žákem se stal. Přísný a kritický Dvořák se v Nedbalovi nezklamala. S průbojností jen jemu vlastní a s talentem stále a stále více se uplatňujícím vyrůstá z něho veliký umělec reprodukcí i tvůrčí, jak dosvědčuje tomu významná součinnost jeho při Českém kvartetu a 10letá práce při vedení české

¹⁰⁹ Ludmila VRKOČOVÁ, *Domovem hudby*, s. 47.

filharmonie na jedné a první ukázky skladatelské na druhé straně. Dirigent Nedbal převládá nad Nedbalem komponistou, který jak s Českým kvartetem, tak hlavně s Filharmonii propaguje vynikajícím způsobem českou hudbu v cizině.

Skrovné tehdejší prostředí české nestačilo záhy rozmachu jeho geniálního ducha a byla to Vídeň, která přivábila jej jako světové středisko hudebního života. Zde shromažďovali se mistři- dirigenti a komponisté celého světa, byla to Vídeň doby Mahlerovy a Straussovy. To však nezaleklo Nedbala, naopak ve velké konkurenci vykristalisovalo se plně a vykvetlo jeho umění a učinilo z něho jednoho z vůdců koncertního života vídeňského a jako dirigentu získalo mu pověsti světové. Stejně oslňující vzestup měl Nedbal jako komponista, kdy ve službách pantomimy, baletu a operety dobyt mezinárodního úspěchu a jehož Pohádka o Honzovi a hlavně Polská krev prošla všemi hlavními scénami světa. Úspěch nesvedl vážného umělce k mělké hyperprodukcii z důvodu finančních. Nedbal zůstal věren vždy vážnému umění a právem napsala o něm kritika, že zemřel v něm poslední komponista operety. Hlas českého srdce, jehož tlukot projevoval se vždy ve všech dílech Nedbalových, volal jej po převratu r. 1918 zpět do vlasti. Nedbal postaven jest v čelo Slovenského národního divadla v Bratislavě, avšak po úspěšných začátcích starost o obchodní stránku podniku stále více brzdí vlastní jeho uměleckou práci, ničí ho tělesně i duševně, až konečně vhná jej do náruče smrti. Nechci kritisovati tyto poměry a hledati vinu nad smrtí Nedbalovou, myslím však, že malý národ měl by lépe a prozíravěji hospodařiti se svým uměleckým fondem. Umění Nedbalovo bylo pak jistě podstatnou částí tohoto fondu národního, co ubilo Němcovou a Smetanu, to zahubilo i Nedbala. Oskar Nedbal vždy zůstal věren Táboru, který byl mu, jak sám říkal městem drahým a milovaným a k němuž lnul vždy láskou synovskou. Velký dar 110 000 k naší hudební škole r. 1918 jest výmluvným dokladem této lásky.

Občanstvo tábořské želi hluboce jeho předčasné ztráty a správa města považuje za svoji povinnost postarati se o to, aby důstojně a trvale byla v Táboře uctěna památka velikého rodáka Oskara Nedbala. Čest budiž jeho památce.¹¹⁰

Město dokázalo, že svá slova o zachování Nedbalova odkazu myslí vážně uspořádáním koncertu 26. března 1931 k uctění jeho památky. Koncert uváděl Jan Zenkl a hudebního provedení se zhostili žáci tehdejší Základní školy hudební. Žáci si

¹¹⁰ Článek vyšel v *Český jih*, č. V., Tábor 1931, s. 1.

pro posluchače připravily skladby z cyklu *Z pohádky O štěstí a smutku* a písně *Co na nebi hvězdiček*, *Anděl strážce*, *Sen*, *Dívčí popěvek*, *Píseň v národním tónu*, *Oči*, *Dudák*, *Ukolébavka* a *Valse triste*.¹¹¹

Dalším důležitým krokem města k zachování památky Oskara Nedbala bylo v roce 1936 zrealizování nápadu příznivců Nedbalovy hudby. Jednalo se o zasazení pamětní desky do fasády rodného domu Oskara Nedbala, která byla také věnována jeho otci JUDr. Karlu Nedbalovi. Program probíhající při odhalení desky město konzultovalo s orchestrem Bolech a předseda městského osvětového sboru nadšeně popisoval, že při své návštěvě v Praze získal pro tento akt vhodného řečníka, kterým byl Ing. Ladislav Novák. L. Novák také vyslovil prosbu, zda by orchestr mohl zahrát Nedbalův *Valse triste*. Pamětní deska měla být upomínkou na místo, kde byl započat hudební ruch Tábora a také jako na kolébku hudební umělecké činnosti.

5. prosince, tedy v předvečer slavnostního odhalení se v divadle Oskara Nedbala odehrála jeho nejslavnější dílo *Polská krev*, kterou nastudovalo v nové výpravě Jihočeské národní divadlo. Samotné slavnostní odhalení pamětní desky se uskutečnilo 6. prosince 1936. Vše bylo započato slavnostním matinée, které zahájil svým vystoupením komorní orchestr Bolech, který nastudoval pro tuto chvíli Smetanovo *Věno*. Poté se slova ujal Nedbalův libretista a věrný přítel Ladislav Novák. Ve svém proslovu nepamatoval zdůraznit, s jakými těžkostmi a nepochopením se musel tento geniální skladatel potýkat a že se mu nedostalo řádného odpočinku v jeho rodné zemi, kterou tolik miloval. Program byl rozdělen na mimooperetní díla a čísla orchestrální měl na starost komorní orchestr Bolech. Pod jejich taktovkou zde zazněly skladby *Letres intimes*, *Deux souvenirs* a *Valse triste*. Z úst M. Kopecké zazněly jeho písně *Sen* a *Co na nebi hvězdiček*, které dokonale vystihují umělcovu bolavou duši.

Po skončení matinée se přistoupilo k samotnému odhalení desky na jeho rodném domě. Slova se opět ujal Ladislav Novák, který ocenil porozumění tábořských občanů slavnému rodákovi. Nakonec odhalil desku a symbolicky ji odevzdal pod ochranu starostovi města Tábora V. Soumarovi. Starosta vyjádřil svůj obdiv Nedbalovi a své nadšení, že v malém městě jako je Tábor, se zrodil tak velký umělec, jakým byl Nedbal.

Slavnosti se zúčastnila i jeho rodina sestra Luisa, bratr Karel, neteř Hana Nebušková a vdova M. Nedbalová.¹¹² Navíc náměstek K. Gutwald a kronikář J. Zekl vedli jménem

¹¹¹ Český jih, *Vzpomínkový večer*, Tábor č. V. 1931, s. 2.

města jednání s Paní Marií Nedbalovou. Toto jednání se týkalo výměny věcí po jejím zesnulém manželovi, které by jako exponáty obohatily místní muzeum, za byt. Kvůli přemrštěným požadavkům Marie Nedbalové se jednání nezdařilo.

Město svým slovům dostalo i později. Aktivně spolupracuje se Základní uměleckou školou Oskara Nedbala (dále jen ZUŠ Oskara Nedbala) a divadlem Oskarem Nedbala, komorním orchestrem Bolech. Nechalo pojmenovat Nedbalovi divadlo a ulici. Nyní spolupracuje s Mezinárodní společností Oskara Nedbala.

5.4 Divadlo Oskara Nedbala

5.4.1 Historie divadla

Pokud chceme nahlédnout do historie divadla, musíme se vrátit do roku 1840. Zásahu na vzniku divadla měl MUDr. Jan Eiselt. Před založením divadla se divadelní hry hrály v místním Augustiniánském klášteře, poté se divadlo přesunulo do budovy městské radnice a nakonec okolo roku 1830 do budovy Střelnice. Po vystavění divadla roku 1840 se zde hrálo až do roku 1849. Nakonec bylo strženo a kulisy přeneseny do Střelnice. Zde se mnoho kulis zničilo a ochotníci také odmítali hrát.¹¹³

To trvalo až do roku 1850, kdy ochotníci nastudovali znenadání Raupachovu frašku *Zapečetění měšťanstva* a Klicperovu *Rohovín Čtverrohý*. Za svého ředitele si zvolili Quidona Töplyho. Rozhodly se hrát střídavě německy a česky. Po roce 1851 opět zájem o divadlo opadl, a tím opět zesláblo nadšení ochotníků.¹¹⁴ Ochotnická činnost začala znovu vzkvétat v roce 1857 z podnětu Františka Bárty a dalších občanů Tábora, kteří vytvořili spolek ochotníků a zažádali o povolení k provozování divadelních her, které bylo kladně vyřízeno.

Spolek se pomalu začal rozšiřovat o další členy a 4. července 1857 zde bylo opět slavnostně otevřeno divadlo. Kvůli nedostatečné velikosti divadla, které nemohlo pojmout tolik diváků, se ochotníci rozhodli divadlo rozšířit. Již v roce 1882 zadali ochotníci zhotovit plány na rozšíření divadla pražskému architektovi Františkovi Buldrovi. Plány byly také dány k nahlédnutí městské radě. Podle rady byla rekonstrukce divadla možná jedině po zbourání Pražské brány, zbouráním domu Kotrbelce č. 44. a výstupku divadla vklíněného do brány. Rekonstrukce měla své

¹¹² Český jih, *Odhalení pamětní desky*, č. 1936. Tábor 1936, s. 3.

¹¹³ Otakar JANKOVEC, *Vznik a stavební proměny městského divadla*, Tábor 1998, s. 13.

¹¹⁴ Tamtéž.

zastávce a odpůrce a jednání nevedlo k cíli. Díky zasedání roku 1885 se daly věci opět do pohybu. Plány Buldrovy byly přepracovány a byl tím zmírněn náklad na rekonstrukci. Roku 1886 jednání dospělo konečně ke zdárnému konci. Pražská brána byla z nařízení hejtmanství z důvodu stavebních závad a získáním přímé volné cesty pro povozy zbourána. Kotrbelcův dům zase odkoupila obec a mohl být odbourán a přistoupilo se k zbourání divadelní budovy a její přestavbě. Nicméně v staré budově divadelní u bývalé městské brány se hrálo až do roku 1886. Roku 1887 byly započaty stavební práce, které provedl tábořský stavitel František Klier. Budova divadla byla slavnostně otevřena 4. prosince 1878.¹¹⁵

S novou budovou divadla se naskytly možnosti k nastudování složitějších divadelních her, které by uspokojily zvýšené požadavky obecnosti a odpovídaly by novému jevištnímu uspořádání. Rozvinula se také činnost ochotnická a ochotníci museli dokonce absolvovat kurz.

Novorenesanční budova divadla byla od té doby chloubou města. Tehdejší repertoár divadla byl velmi pestrý. Hrály se zde tituly jak lehčího, tak i náročnějšího charakteru. Nejdříve se jednalo o českou klasiku, později zde byly uváděny i světové tituly. Velmi slušná technická vybavenost jeviště a technické možnosti, především zavedení elektrického osvětlení roku 1904, umožnily divadlu do svého repertoáru řadit operu a operetu.¹¹⁶

Těžké časy divadlo prožívalo ve válečném a meziválečném období. Zlomovým však byl pro něj rok 1922, kdy byl zajištěn provoz filmových představení. Divadlo tak přebralo funkci biografu do roku 1924, než pro něj byla postavena samostatná budova. Ke zlepšení činnosti divadla přispělo i roku 1937 splnění ochotnického požadavku přistavět jednopatrovou novostavbu tzv. Tylův dům, kde by našly zázemí šatny, zkušebna, rekvizitárna, kanceláře a služební byt. Na krátkou dobu v roce 1939 v něm také sídlilo divadelní muzeum.

Poté přichází válka a i v těchto zlých časech divadlo neustává ve své činnosti. Ochotníci dokonce poskytli azyl profesionálnímu Jihočeskému národnímu divadlu, jehož členové byli vyhnáni Němci z Českých Budějovic. Díky tomu získalo v roce 1942

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ *Divadlo I. Olbrachta v Táboře*, Tábor 1974, s. 32.

táborské divadlo první a zároveň poslední stálý soubor, který se po válce přemístil zpět do Budějovic a divadlo patřilo opět ochotníkům.

Počátkem šedesátých let byl vznesen požadavek na zpracování studie o zvýšení kapacity divadla, které se ujal táborský projektant Václav Drozda. Tento nápad byl uvítán s nadšením.¹¹⁷ V sousedství divadla byly přikoupeny dva empírové domy, jejichž propojením vznikla roku 1965 nová divadelní budova s jevištěm pravoúhle propojeným s jevištěm starého divadla. Tímto unikátním propojením, kdy vzniklo jedno jeviště a dvě hlediště, se táborské divadlo řadí k světové raritě. Propojením budov vznikl také dostatečně velký prostor pro vybudování výstavních prostor, kavárny s klubem a parku. Nové divadlo čítalo 650 a staré divadlo 350 míst k sezení.

Divadlo se od roku 1965 jmenovalo divadlo Ivana Olbrachta¹¹⁸. Proč nově otevřené divadlo bylo pojmenováno po spisovateli Ivanu Olbrachtovi a ne po jeho rodákovi Oskaru Nedbalovi, když k tomu byla jedinečná příležitost?¹¹⁹ Důvod, proč bylo divadlo v roce 1965 pojmenováno po Ivanu Olbrachtovi, má nejspíše spojitost s jeho zapojením do antifašistického odboje. V antifašistickém odboji se angažoval hned po okupaci Československa a činnost trvala až do konce války května 1945. Vrcholu dosáhla Olbrachtova odbojová činnost v květnu 1945, paradoxně ke konci války. V této době potřeboval Revoluční krajský národní výbor (dále jen RKNV) v Táboře obsadit post předsedy. Vyvstaly dohady, kdo by měl tuto funkci zastávat. Na místo dosavadního předsedy Josefa Hojdara byl dosazen Ivan Olbracht.¹²⁰

Návrh dosadit do funkce předsedy Ivana Olbrachta byl vznesen ze strany Jiřího Nezvala, politického komisaře partyzánské brigády, který chápal Ivana Olbrachta jako celonárodně uznávanou osobnost a Františka Exnara, který Ivana Olbrachta osobně znal. Navíc byl Ivan Olbracht znám pro své názory, organizační schopnosti a dosavadní práce v odboji.

¹¹⁷ *Divadlo Ivana Olbrachta*, s. 29.

¹¹⁸ Olbracht Ivan (1882- 1952)- redaktor, prozaik, romanopisec. Věnoval se psaní literatury pro děti, politická literatuře, reportáží, námětům k filmům a živil se jako překladatel z němčiny, dánštiny, angličtiny, *Ottova encyklopedie A- Ž*, Praha 2004, s. 382,

¹¹⁹ Navíc při slavnostním otevření divadla 31. října 1965 byla ve spolupráci Kulturně osvětového střediska v Táboře a divadelního oddělení Národního muzea v Praze pro veřejnost nachystána výstava Oskar Nedbal- Dokumenty o životě a díle. Karel DAÑHEL, *Divadlo Oskara Nedbala Tábor*, Tábor 2009, s. 28.

¹²⁰ Dalibor TUREČEK, *Ivan Olbracht a Jižní Čechy, České Budějovice 1983*, s. 54- 67.

Ivan Olbracht se funkce předsedy RKNV ujal 6. května 1945 a zároveň začal pracovat jako šéfredaktor časopisu *Palcát*. Ivan Olbracht pobyl v Táboře pouhých 15 dnů, ale jeho práce zde byla všestranná a intenzivní. Ivan Olbracht si za krátkou dobu získal u tábořských občanů oblibu a on sám si Tábor oblíbil. I po opuštění Tábora Ivan Olbracht nadále navštěvoval své spolubojovníky a přátele.

Táborští občané Olbrachtovu práci v RKNV a *Palcátu* velmi oceňovali, a proto byl zvolen čestným členem předsednictva krajské konference KSČ, první velké veřejné schůze po osvobození.

Poslední spolupráce Ivana Olbrachta s Tábořem se datuje do roku 1947, kdy z podnětu Jiřího Nezvala napsal článek ke druhému výročí osvobození o tábořském RKNV.

Z výše napsaných informací jasně vyplývají důvody, proč bylo tábořské divadlo v r. 1965 pojmenováno po Ivanu Olbrachtovi a ne po Oskaru Nedbalovi. Prvním důvodem bylo přetrvávající nadšení z Olbrachtovi činnosti protifašistického odboje v Táboře. Dalším důvodem bylo Olbrachtovo hlášení ke komunismu a nakonec jeho kladný vztah k Táboru, byť tu strávil pouhých patnáct dní. Divadlo bylo pojmenováno po Ivanu Olbrachtovi až do roku 1990. Od tohoto roku nese jméno hudebního skladatele a slavného rodáka Oskara Nedbala. Divadlo má stálou divadelní scénu bez vlastního souboru.¹²¹

5.4.2 Pojmenování divadla po Oskaru Nedbalovi

Prvním krokem k pomalému pojmenování divadla po Oskaru Nedbalovi bylo umístění busty Oskara Nedbala ve foyer divadla 21. prosince 1984. Její odhalení bylo spojeno s oslavou výročí 150 let od vzniku písně *Kde domov můj*. Tato akce se konala pod záštitou rady Okresního národního výboru. Hlavními pořadateli bylo okresní kulturní středisko a městské kulturní středisko se svým divadelním souborem. Bustu divadlu darovalo Národní muzeum v Praze. Busta byla slavnostně odhalena předsedou Městského národního výboru Karlem Bicanem. Odhalení busty bylo doprovázeno bohatým programem. Vystoupil zde člen opery národního divadla Eduard Haken za klavírního doprovodu dirigenta Národní opery Rudolfa Zemana. U této slavnostní

¹²¹ Tamtéž.

události nesměla samozřejmě na programu chybět vystoupení tábořských hudebních a dramatických těles¹²²

Dalších dlouhých šest let trvalo než bylo divadlo pojmenováno po Oskaru Nedbalovi. O přejmenování rozhodla městská rada. S návrhem přišel Bohumil Smrčka a podpořil jej Ing. Čáp, který změnu argumentoval tím, že Ivan Olbracht neměl k Táboru žádný vztah, poněvadž skrze něj jen projížděl. Jeho argument sice nebyl úplně pravdivý. Ivan Olbracht sice pobyl v Táboře pouhých patnáct dní, ale vztah k Táboru měl. Nicméně návrh na změnu názvu divadla byl přijat. Nejspíše v tom hrála Olbrachtova sympatie ke komunismu, což bylo kvůli změně režimu nežádoucí. Definitivním krokem k přejmenování na divadlo Oskara Nedbala bylo sejmutí busty Ivana Olbrachta z fasády divadla.¹²³

5.5 Komorní orchestr Bolech

5.5.1 Založení orchestru

Zakladatelem orchestru byl JuDr. Karel Nedbal. Karel Nedbal se přátelil s milovníky hudby, aby se spolu s nimi mohl věnovat komorní hudbě. Počet členů těchto setkání neustále rostl a dne 25. listopadu 1877 byla z Nedbalovy iniciativy svolána v budově tehdejšího gymnázia schůze, kde přednesl svůj návrh založit orchestr. Ustanovující schůze se konala 13. ledna 1878. Na schůzi se sešlo 49 osob, kterým JuDr. Karel Nedbal oznámil schválení spolkových stanov a označil založení spolku za projev pokročilé vzdělanosti tábořského občanstva. Předsedou přípravného výboru byl zvolen Karel Nedbal, ředitelem hudby se stal prof. Fr. Pich.¹²⁴

Při svém ustanovení čítal spolek 10 zakládajících členů, 192 přispívajících členů a 40 činných hudebníků, jejich počet později vzrostl na 65.

Orchestr nejdříve nesl název Hudební spolek pro pěstování hudby orchestrální, v roce 1932 byl přejmenován na komorní orchestr Bolech. V současné době je znám pod názvem Komorní orchestr Bolech města Tábora. Orchestr nese ve svém názvu

¹²² Státní okresní archiv Tábor (dále jen SOKA Tábor), Fond Městský národní výbor Tábor, (1867) 1945–1990 (1991), *Kronika města Tábora z roku 1984*, s. 92

¹²³ Soka Tábor, Fond Městský národní výbor Tábor, *Knihy zápisů ze schůze obecního zastupitelstva z roku 1990*, s. 6.

¹²⁴ František HÁJEK, *90 let filharmonického orchestru v Táboře*, Tábor 1967, s. 4.

příjmení prof. Ing. Fr. Bolech,¹²⁵ který vystřídal v přípravném výboru varhaníka J. Žáka a jako spoluzakladatel a dirigent spolku se zasloužil o jeho úspěšný rozvoj.¹²⁶

První veřejný koncert orchestru se uskutečnil v divadle 14. dubna 1877. Zazněly zde skladby L. v. Beethovena, Bottiho, CH. W. Glucka, W. A. Mozarta, J. Haydna, A. Grétryho. Vystoupení se setkalo s velmi kladnou kritikou, jak od místního tisku, tak i pražského hudebního listu Dalibor.¹²⁷ Prvním dirigentem orchestru se stal J. Pich, který se úkolu zhostil svědomitě. Působil zde do roku 1884, pak odešel do písku. Později se opět vrátil do Tábora jako gymnazijní ředitel a od roku 1908- 1910 zastával funkci předsedy spolku.¹²⁸

V repertoáru orchestru figurují jména takových velikánů jako např. W. A. Mozarta, A. Bacha, Haydna, Schuberta, Wagnera, Dvořáka, Fibicha, Smetany a Nedbala. Orchester zůstal svému hudebnímu vkusu věrný dodnes.¹²⁹

Orchester byl významný pro Tábor tím, že v jeho počátcích se v rámci hostování v Táboře objevila významná hudební tělesa jako Česká filharmonie a jiná vynikající tělesa orchestrální, komorní a nesmíme zapomenout na významné sólisty např. Emu Destinnovou¹³⁰ a Antonína Dvořáka¹³¹, který spolek jako host dokonce dirigoval. Významnou kapitolou v činnosti spolku je i spolupráce s orchestrem Jihočeského divadla. Orchester se také pravidelně účastnil Pražského jara.¹³² Z podnětu spolku byla v Táboře založena hudební škola.

Orchester prošel mnohými organizačními změnami. Hudební spolek měl ve svých začátcích charakter samostatné právní korporace, ale později ho ztratil. V srpnu 1951 se jako filharmonický orchestr Bolech stal součástí závodního klubu odborového hnutí při Městském národním výboru (dále jen MěstNV) v Táboře. Později se ho ujala Osvětová beseda a od roku 1963 spadal pod správu Kulturně osvětového střediska MěstNV

¹²⁵ Ing. František Bolech se narodil 16. ledna 1852 v Jaroměři. Stal se učitelem matematiky a v Táboře zastával post ředitele Hospodářské akademie. Zemřel 19. ledna 1924 na zápal plic. Archiv Komorního orchestru Bolech, *Pamětní kniha filharmonického spolku Bolech v Táboře*, s. 8 - 9.

¹²⁶ Tamtéž, s. 5.

¹²⁷ Archiv Komorního orchestru Bolech, *Pamětní kniha filharmonického spolku Bolech v Táboře*, s.68.

¹²⁸ F. HÁJEK, *90 let*, s. 4.

¹²⁹ Tamtéž

¹³⁰ Heslo *Destinnová*, in: *Ottova encyklopedie A- Ž*, Praha 2004, s. 205.

¹³¹ Heslo *Dvořák*, in: *Ottova encyklopedie A- Ž*, Praha 2004, s. 231.

¹³² F. HÁJEK, *90 let*, s. 4.

v Táboře. Od května 1965 měl jeho činnost na starosti Okresní dům kultury a vzdělání v Táboře.¹³³

Velkou krizí orchestr prožíval v roce 2005, kdy se málem rozpadl. Krize byla zažehnána díky triu Vladimíru Ellnerovi, Lence Novákové a Mirce Kloboučnickové. V roce 2007 svolali první zkoušku a od zdoby začal orchestr fungovat jako občanské sdružení. Předsedou Bolechu se stal houslista Vladimír Vancl. Důležitým impulzem pro znovuoživení orchestru, byl příchod učitelů z uměleckých škol Tábora, Sezimova Ústí a Soběslavi. Sebou přivedli i své žáky, tudíž byl orchestr značně omlazen, což se projevilo i na jeho stylu práce. V roce 2008 orchestr v novém složení zahájil svou činnost vánočním koncertem, kde se prezentoval Rybovou mší vánoční. Úspěch koncertu přilákal do orchestru nové muzikanty a mohl si dovolit rozšířit dechovou sekci a přibyly flétny a smyčcové nástroje. Od té doby orchestr čile koncertuje a snad tomu bude i nadále.¹³⁴

5.5.2 Nedbalova spolupráce s orchestrem

Oskara Nedbala pojil k orchestru velmi silný vztah. Jelikož zakladatelem orchestru byl Nedbalův otec, měl Nedbal možnost vystupovat s orchestrem od útlého mládí. Hned jeho první vystoupení v rámci Hudebního večera 3. listopadu 1889 vzbudilo velkou pozornost. Teprve patnáctiletý Nedbal se zde představil poprvé veřejnosti jako houslista a jako spoluúčinkující zde vystoupila jeho sestra Elsa, která zase zahrála na klavír. Na violoncello je doprovodil prof. Fr. Bayer, který zastával funkci jednatele spolku.¹³⁵

Další Nedbalovo vystoupení s orchestrem se konalo v roce 1891. Jednalo se o koncert v rámci stého výročí úmrtí W. A. Mozarta. Nedbal se opět prezentoval hrou na housle. Pro své vystoupení si připravil *houslový koncert* Henryka Wieniawského op. 22 a Brahmsovy *Uherské tance* v Joachimově úpravě. Tentokrát ho na klavír doprovodila jeho sestra Marie.¹³⁶

Nedbal do spolupráce s orchestrem zapojil i České kvarteto. Jejich spolupráce byla započata v roce 1893 a trvala až do roku 1910.

¹³³ Tamtéž

¹³⁴ Libuše Kolářová, *Znovuzrozený Bolech nabídne menu z Nedbalových operet a Rybovu mši*, Tábořsko č. 46, s. 5.

¹³⁵ M. ŠULC, *Oskar Nedbal*, s. 14.

¹³⁶ Archiv Komorního orchestru Bolech, *Pamětní kniha*, s. 109.

Nejvýznamnější koncert, kde vystoupilo i České kvarteto se uskutečnil 21. června 1896 ve velké dvoraně tábořské Střelnice. Tímto koncertem se orchestr rozloučil se svým zakladatelem Karlem Nedbalem, který se rozhodl s rodinou odejít do Prahy. Pod vedením Nedbalovy taktovky zde vystoupili dva jeho kolegové z Českého kvarteta Josef Suk a K. Hoffmann. Na klavír je doprovodil prof. Karel Jiránek a violoncellista Bedřich Váška. O zpěv se postarala Nedbalova sestra Marie. Zde zazněly nedbalovy skladby *Scherzo Caprice pro orchestr*, *Andante a capriccio pro violoncello*, *Sonáta pro housle a klavír*, písně z cyklu *Za svitu luny*, orchestrální *Lettres intimes* a *Jubilejní pochod*.¹³⁷

České kvarteto zde nevystupovalo jen společně, nýbrž členové kvarteta vystupovali s orchestrem i sólově. Jako příklad mohu uvést koncert z roku 30. července 1905, na kterém se představil jako dirigent člen Českého kvarteta Karel Hoffmann. Pod jeho taktovkou vystoupili žáci Hoffmannovi houslové školy.

Na koncertu orchestru z roku 1910 se zase objevil další člen Českého kvarteta Josef Suk.¹³⁸

Nedbal také náhodně účinkoval na výročním koncertě orchestru 14. ledna 1897 v tábořském divadle. Nedbal se náhodou na cestě z Berlína do Vídně zastavil v Táboře a rozhodl se jít podívat na tento koncert. Zde mimochodem vystupovala i mladá harfenistka Helena Kličková, dcera hudebního skladatele, houslisty a varhaníka Josefa Kličky, který na koncert dorazil také neočekávaně. Toto neočekávané setkání těchto tří umělců vyústilo v prosbu orchestru, aby společně něco zahráli. Přestože podle svědectví umělci neměli k dispozici žádné noty, postarali se rovnou o dvě hudební čísla. V podání tohoto narychlo sestaveného tria zazněla skladba *Ave Maria* od J. Goudona a Škroupova píseň *Kde domov můj*. Navíc Orchester řízený Františkem Bolechem interpretoval i Smetanovu symfonickou báseň *Vyšehrad* a Dvořákovu *Slovanskou rapsodii*.¹³⁹

Další koncert, ve kterém Nedbal účinkoval, se týkal opět osoby jeho otce. Karel Nedbal totiž 27. února 1899 zemřel a koncertem konaným 30. dubna 1899 v tábořském

¹³⁷ Tamtéž, s. 184.

¹³⁸ F. HÁJEK, *90 let*, s. 11.

¹³⁹ Kateřina KLVÁČKOVÁ, *Hudební spolek v letech 1877- 1918*, Olomouc 2011, s. 49.

divadle chtěl orchestr společně za přítomnosti jeho syna Oskara Nedbala uctít památku svého zakladatele.¹⁴⁰

Orchestr si Oskara Nedbala velmi vážil, o tom svědčí i koncert pořádaný 4. listopadu 1904. Orchestr se rozhodl u příležitosti třicátých narozenin Nedbalových a 25. výročí činnosti orchestru jmenovat Oskara Nedbala jeho čestným členem. Orchestr chtěl projevit tímto krokem úctu nejen Oskarovi Nedbalovi, který šířil slávu české hudby a proslavil tím i jeho rodný kraj, ale také jeho otci JuDr. Karlu Nedbalovi, který byl zakladatelem orchestru.

Tento slavnostní koncert na Nedbalovu počest se odehrál pod taktovkou člena Českého kvarteta K. Hoffmanna. Koncert byl zahájen předehrou z Mozartovy zpěvohry *Kouzelná flétna* a poté následovaly skladby z Nedbalova baletu *Pohádka o Honzovi*.¹⁴¹

Poté na scénu přišel samotný Nedbal za doprovodu fanfár, o které se postaral orchestr. Předseda spolku František Bolech svým proslovem o počátcích hudebního umění v Táboře, které bylo započato v domě jeho otce, který položil základ tohoto spolku, Nedbala velmi dojal. Bolech se také nezapomenul zmínit o slávě Oskara Nedbala v zahraničí, čímž proslavil nejen sebe, ale i rodnou vlast. Po proslovu byl Nedbalovi předán z rukou Františka Bolecha diplom čestného členství hudebního spolku tábořského. Nedbal poděkoval za projev úcty, vzdal čest památce svého otce a pozdravil své rodné město.

Na programu byly poté Dvořákovi *Legendy*, písně Vítězslava Nováka *Balada horská* a *Studny nadějí*. Nakonec následovaly Nedbalova píseň *Sen*, skladby R. Strausse *Pod soumrakem* a *Tajemná vyznání* a *Cantabile Dalily* z opery *Simson a Dalila* od Camila Saint Saënsa.

Koncert byl završen Hoffmannovým přednesem Dvořákova houslového koncertu. Po koncertu následoval přátelský večer, kde byly proneseny přípitky na další úspěšnou práci spolku, Oskara Nedbala a dalších spoluúčinkujících umělců.¹⁴²

Roku 1916 se odehrálo v Táboře několik koncertů, které svou spoluúčastí Oskar Nedbal ozdobil jako oddaný přítel spolku. Spolu s ním na koncertech vystoupily E.

¹⁴⁰ Archiv Komorního orchestru Bolech, *Pamětní kniha*, s. 137.

¹⁴¹ Ludvík FRANK, *První čestný člen hudebního spolku v Táboře Oskar Nedbal*, Český jih, 1904, s. 2.

¹⁴² Tamtéž

Stillerová, R- Káánová- Bubnová, Ilona Kurzová a Fr. Ondříček, který některé skladby dokonce dirigoval.¹⁴³

Nedbal dokonce orchestr jako host občas dirigoval. Dirigentské taktovky se ujal i 10. ledna 1923, kdy byl uspořádán Dvořákův večer ve dvoraně tábořské Sokolovny. Pod jeho vedením zde zazněl Dvořákův *Koncert pro klavír a orchestr opus 33*, *Koncert a moll pro housle a orchestr op. 53* a *Orchestrální suitu op. 59*.¹⁴⁴

Jako dirigent se představil i 16. června 1923 na slavnostní akademii v rámci oslavy 40. výročí Jednoty sokolské, kde pod jeho dirigentským vedením zazněly Smetanovy symfonické básně *Vyšehrad* a *Blaník* z cyklu *Má vlast*.¹⁴⁵

5.5.3 Koncerty pořádané na počest Oskara Nedbala

Orchestr velmi zasáhlo tragické úmrtí Nedbala a 20. března 1931 v Tábořském divadle uspořádal k uctění jeho památky koncert nesoucí název Nedbalův večer. Tento večer zahájil padesátičlenný orchestr, který zahrál Dvořákovu *Ouverturu Můj domov*. Úvodního slova o Nedbalovi se ujal ředitel muzea dr. František Kroupa, který znal život Nedbala do nejmenších detailů. Hovořil o jeho rodině, která byla hudebně založená. Nezapomněl také na Nedbalovi úspěchy na poli dirigentském, hudebním a skladatelském. Nejvíce však obecenstvo zajímala otázka jeho národnostního smýšlení. Dalším bodem programu byla interpretace skladeb Káánových. Zajímavé je, že tyto skladby zazněly již na koncertě hudebního spolku 6. ledna 1886 v místním divadle. Sám Káán je dirigoval.¹⁴⁶

Bez účasti spolku se nemohlo obejít slavnostní odhalení pamětní desky Oskarovi Nedbalovi na jeho rodném domě, které proběhlo 6. prosince 1936.

Při příležitosti rozhlasové reportáže z Tábora 6. července 1933 vysílané pražským rozhlasem zazněly na akademii v Sokolovně za řízení Bohuslava Štěpánka Nedbalovy skladby *Valse triste* a *Deux souvenirs* v úpravě pro orchestr.¹⁴⁷

Ke skladbám a osobnosti Oskara Nedbala se spolek vrátil 17. prosince 1940 v tábořské Sokolovně v rámci jeho desátého výročí úmrtí. Koncert proběhl pod taktovkou místodirigenta orchestru Josefa Pokorného. Na programu se objevily tedy

¹⁴³ Archiv Komorního orchestr Bolech, *Pamětní kniha*, 188- 190.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 216.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 217.

¹⁴⁶ *Mimořádný koncert Hudebního spolku*, Český jih, 1931, s. 2.

¹⁴⁷ Komorní orchestr Bolech, *Pamětní kniha*, s. 248.

skladby *Scherzo caprice*, *Dětská suita*, výběr skladeb z operety *Polská krev*, fantasie na motivy baletu *Z pohádky do pohádky*, dále zde byly interpretovány skladby z baletů *Andersen*, *Princezna Hyacinta* a *Hloupý Honza*.¹⁴⁸

Oblíbená suita z baletu *Z pohádky do pohádky* zazněla také během slavnostního koncertu v sále na Střelnici 14. listopadu 1947, pořádaném k sedmdesátému výročí vzniku orchestru.¹⁴⁹

Další z příkladů, kdy v rámci koncertů orchestru bylo vzpomenuo na Oskara Nedbala v rámci zařazení skladeb Oskara Nedbala do jejich repertoáru, může být koncert k Roku české hudby a stým narozeninám Oskara Nedbala. Koncert se odehrál 6. června 1974 a orchestr pod vedením dirigenta Karla Vintery zahrál Nedbalův *Valčík z baletu Princezna Hyacinta*, *Dětskou suitu*, *Valse triste* a melodie z operety *Polská krev*.¹⁵⁰

Koncert 25. května 1994 byl v rámci připomenutí 120. výročí Nedbalova narození věnován pouze jeho skladbám. Účinkovali zde dokonce sólisté Jihočeského divadla z Českých Budějovic.

Ani v posledních letech Nedbalovy skladby z repertoáru orchestru nevyzimely. Dokladem toho je dobročinný koncert pořádaný Lions klubem Tábor ve velkém sále divadla Oskara Nedbala, který se konal 15. ledna 2010 a do jeho programu byla zařazena Nedbalova skladba *Lettres intimes* řízena dirigentem Vladimírem Elnerem. V rámci Evropského dne hudby 21. června zazněla během koncertu orchestru Bolech v táborském divadle Nedbalova *Suite mignone* pod taktovkou Jiřího Sychy.¹⁵¹

Členové orchestru jsou hrdi na Nedbalovskou tradici, která je jeho nedílnou součástí. Orchester v ní tedy i nadále hodlá pokračovat. Důkazem je slavnostní koncert orchestru pořádaný v rámci Dnů Oskara Nedbala, kde jeho vzpomínku uctil zahráním jeho skladeb.¹⁵²

Pokud se podíváme na výše zmiňované koncerty hrané na Nedbalovu počest, většinou byly Nedbalovy skladby zařazeny do programu ve spojitosti s jeho výročím či s výročím orchestru. Výjimku tvoří koncerty u příležitosti jmenování Oskara Nedbala

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 262.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 278.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 346.

¹⁵¹ L. PEŘINOVÁ, *Oskar Nedbal a Tábor*, s. 11. - 12.

¹⁵² Tamtéž, s. 12.

čestným členem Bolechu a koncert k uctění památky po jeho tragickém úmrtí. Pokud se zaměříme na skladby hrané na těchto koncertech, překvapivě se tolik nehrály skladby z nejslavnějšího Nedbalova díla *Polská krev*. Největší oblibě se těšily skladby z baletů *Z pohádky do pohádky*, *Princezna Hyacinta*, *Pohádka o Honzovy*, valčík *Valse Triste* a skladba *Deux souvenirs*.

5.6 Základní umělecká škola Oskara Nedbala

5.6.1 Historie školy

Pokud bychom chtěli popsat vznik tábořské hudební školy, vystihlo by jej slovo náhoda.

Roku 1911 zavítal do Tábora v rámci prohlídky hudebních učilišť c. k. inspektor hudby pan Josef Klička. Ten byl velmi udiven zjištěním, že Tábor známý svým kladným vztahem k hudbě, nemá hudební školu. Josef Klička vyřkl nahlas domněnku, že by zde hudební škola našla velmi dobré uplatnění a jistě by bylo možné zajistit finanční prostředky od státu, obce, okresu a peněžních ústavů.

Spolky Hlahol a Hudební tedy podaly radě pamětní spis ze dne 22. června 1911, ve kterém žádaly obecní zastupitelstvo o založení hudební školy v Táboře.¹⁵³ Městská rada a tzv. přípravný výbor v čele se starostou Aloisem Kotrbelcem přání vyslyšely a aktivně se podílely na vytvoření podmínek pro fungování školy od roku 1911.

Přípravný výbor vypracoval organizační statut a učební osnovu a prostřednictvím městské rady byly předány spolu s návrhy na zřízení hudební školy v Táboře obecnímu zastupitelstvu. V rámci těchto návrhů obecní zastupitelstvo během zasedání z 19. února 1913 rozhodlo, že od 15. září 1913 bude v Táboře otevřena Městská veřejná škola hudební. Pro školu byly vyhrazeny dvě místnosti v obecním domě č. p. 62, které jí obec poskytla bezplatně. Navíc obec uvolnila ze svých prostředků 4000 korun na její počáteční zařízení a přispívala jí ročně 900 korun na otop, osvětlení a provoz. Obec schválila předložené stanovy a přípravnému výboru nařídila zařídit vše potřebné k úřednímu povolení. Bylo také ustanoveno kuratorium školy v čele s c. k. dvorním radou Josefem Blížencem.¹⁵⁴

¹⁵³ Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ Tábor*, s. 15.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 18.

Vyučování na škole bylo zahájeno 6. října 1913. Na místo ředitele školy byl z osmnácti uchazečů zvolen Vojtěch Bořivoj Aim, absolvent pražské konzervatoře, nadaný hudebník, pedagog a organizátor.

Do první etapy činnosti zasáhla první světová válka z důvodů povolání některých učitelů do vojenské služby. I přes tyto problémy se podařilo V. B. Aimovi školu rozšířit jak po stránce počtu žáků, tak i rozšíření nabídky studia nástrojů a vyučovaných předmětů.¹⁵⁵

Vysokou úroveň si škola udržela i za svého druhého ředitele Gustava Feifera, který školu vedl od roku 1921 do roku 1930. Nejdéle jako ředitel školy působil Jan Kopecký a to v letech 1930- 1954. Škola se za jeho působení musela vypořádat s mnoha těžkostmi a změnami probíhajícími v rámci druhé světové války. Škola byla od roku 1942 dokonce zavřena. Učitelé museli odejít do války a jejich nedostatek se projevil i na pravidelnosti vyučování, proto byla škola zavřena. Svou činnost obnovila znovu v roce 1945. Škola musela projít zásadní proměnou. Učitelé totiž hledali své uplatnění na jiných školách, jelikož znovu navrácené pohraničí potřebovalo dostatek sil pro své hudební školy. Ve škole v tomto období působil jen 8 učitelů a hudební oddělení navštěvovalo 270 žáků.¹⁵⁶

Přichází rok 1948 a vítězný únor. Tato událost si vyžádala změny nejen ve společnosti, ale i hudební školství hledalo nové perspektivy. Díky tomu začaly hudební školy od roku 1949 používat nové směrnice, které naprosto předělaly strukturu hudebních škol. V první řadě šlo o věk žáků. Kdo se do roku 1948 do školy přihlásil, byl zkrátka přijat. Do třídy tedy mohl klidně chodit sedmiletý žák společně s devatenáctiletým. Od roku 1949 bylo stanoveno, že žák než nastoupil do první třídy hudební školy, musel ve druhé třídě všeobecně vzdělávací školy absolvovat přípravnou hudební výchovu. To znamená, že děti navštěvující třetí třídu všeobecné vzdělávací školy by na hudební škole navštěvovali třídu první. Děti se učili hře na klavír, housle, violoncello. U lidových nástrojů se věková hranice posunula na 10- 12 let.¹⁵⁷

V roce 1954 střídá Jana Kopeckého na postu ředitele Rudolf Hřebík. V rámci reformy roku 1961 musely být umělecké školy v Československu přejmenovány na

¹⁵⁵ Ludmila PEŘINOVÁ, *Základní umělecká škola Tábor*, Tábor 2013, s. 10.

¹⁵⁶ Emil VACEK, *Rozvoj hudebního školství v letech 1933- 1964*, in: 50 let lidové školy umění Oskara Nedbala v Táboře, Tábor 1963, s. 5.

¹⁵⁷ Tamtéž, s. 5.

Lidové školy umění s možností rozšíření dle individuálních podmínek o výtvarné, literárně dramatické a taneční obory.¹⁵⁸ V témže roce vystřídal Rudolfa Hřebíka na postu ředitele školy známý malíř Karel Valter, který zde zřídil nový výtvarný obor.

Na vývoji školy během 60. a prvních let tzv. normalizace se podílel Emil Vacek. Ve funkci ředitele ho později vystřídala Božena Solníčková a poté post ředitele zastávala opět žena Marie Doudová.¹⁵⁹ V 70. letech dokonce škola začala rozvíjet mezinárodní spolupráci. Z počátku spolupracovala s městem Naumburg v bývalé NDR. Na přelomu 70. a 80. let škola využila pravidelné koncerty mladých hudebníků ze spřátelených zemí, které škola pořádala. Do Tábora tedy např. zavítali kubánští studenti pražské AMU či posluchači leningradské konzervatoře, která měla světovou úroveň.¹⁶⁰

S dalšími přibývajícími lety existence školy přibývaly postupně i nové vyučující předměty a formy výuky. Časté veřejné vystupování žáků a ocenění na různých uměleckých soutěžích si škola klade za cíl i do budoucna

Dokonce během ředitelského období Mgr. Zdenka Beneše v letech 1990- 1997 byly otevřeny další obory taneční a literárně dramatický. Z důvodu personálních obtíží byly po krátké době zrušeny. V této době také škola pořádala tzv. výměnné koncerty pedagogů a žáků ve spolupráci s hudební školou v Rakouském Freistadtu.¹⁶¹

Hlavní budova školy a hudebního oboru sídlí od roku 1913 v č. p. 62 v ulici Martínka Húsky v historickém centru města a v 80. letech byla propojena s nově zrekonstruovaným domem č. p. 61. Prostory výtvarného oboru se však neustále přemisťovaly. Od druhé poloviny devadesátých let sídlí v historických prostorech domu č. p. 140 v Koželužské ulici. Vedením výtvarného oboru byl pověřen akad. malíř Teodor Buzu.¹⁶²

¹⁵⁸ V usnesení z 21. prosince 1960 bylo stanoveno: lidové školy umění vzniknou podle nového zákona o soustavě výchovy a vzdělání od školního roku 1961/ 1962 z dosavadních základních hudebních a základních výtvarných uměleckých škol a mohou provozovat tyto obory: hudební, taneční, literární a recitační dramatický a výtvarný. Lidové školy umění budou sloužit především výchově mládeže a postupně se může jejich činnost rozšiřovat na širší okruh pracujících. Josef HARVAŘÍK, *Lidové školy umění*, Praha 1969, s. 7.

¹⁵⁹ L. PEŘINOVÁ, *Základní umělecká*, s. 11.

¹⁶⁰ Tamtéž, s. 11.

¹⁶¹ Tamtéž, s. 12.

¹⁶² Tamtéž, s. 12.

V posledním období školy a pod vedením MgA. Jana Dafčíka prošly budovy mnohými stavebními úpravami, které vylepšily nejen estetický dojem, ale i jejich funkčnost.

Nyní navštěvuje ZUŠ Oskara Nedbala cca 480 žáků v hudebním oboru a 160 ve výtvarném oboru. Žáci se pravidelně zúčastňují veřejných vystoupení a různých soutěží, kde bývají velmi úspěšní. Škola aktivně spolupracuje s Jihočeským krajem a městem Tábor, divadlem Oskara Nedbala a dalšími kulturními institucemi.¹⁶³

5.7 Oskar Nedbal a hudební škola

5.7.1 Nadace Oskara Nedbala hudební škole

Oskar Nedbal založil tzv. *Nadaci hudební škole* a v rámci této nadace uložil do tábořské spořitelny 10. srpna 1918 100 000 Kč, které měly být využity na chod tábořské hudební školy.

Co vedlo Nedbala darovat škole, se kterou neměl nic společného takovýto velký finanční dar, vysvětlil v dopise ze dne 14. 9. 1918, který adresoval tehdejšímu starostovi města Tábor Josefu Kosovi. V dopisu stálo toto: *Slovutný pane starosto! Velectěný příteli! Mám k Vám jako dočasnému starostovi staroslavného města Tábora, mého milovaného rodiště, jemuž mám vše co děkovati a k němuž lnul jsem vždy láskou opravdu synovskou, následující žádost.*

Rád bych, aby moje práce nebyla marnou, aby výsledky této práce úmorně nesly pro budoucnost užitek mému drahému Táboru současně také mému Táboru zejména dnes, kdy stihlo mne velké rodinné neštěstí a kdy ztratili jsme svého jediného syna a tedy jediného přímého dědice.

A tu pojal jsem úmysl, bych věren tak svému povolání přispěl jednak ku zvelební české hudby jednak prospěl městu Táboru, v němž hudby vždy a zvláště s láskou pěstováno bylo a kde i já nalezl první popud pro své povolání- tím, že dávám základ ku zřízení hudební konzervatoře tábořské, za jejíž přípravu nynější hud. školu považuji.

Za tím účelem skládám prozatím v hotovosti a cenných papírech obměn per jedno sto tisíc korun čsl. Do spořitelny města Tábor a depot toho hodlám dle své možnosti rozšiřovati a zvýšiti, takže celé toto depot nechť si náleží v cennostech jakých- koli jest

¹⁶³ Tamtéž, s. 22.

tomu účelu shora naznačenému věnováno. Úroky a požitky z tohoto kapitálu vyhrazení si pro sebe a po mé smrti budiž mé dobré a milé choti Marii, která s velkou láskou a příchylností se mnou v životě vše dobré sdílela a které tedy jsem svou vděčností povinnen po její a mé smrti přísluší právo naložiti s mým jměním uloženém a uschovaném takto u spořitelny města Tábora k účelu shora označovanému obecnímu zastupitelstvu města Tábora. Vás pak pane starosto žádám, abyste vzhledem k účelu jakému jmění moje jest věnováno a s ním co nejlépe nejúčelněji hospodařil a je spravoval pro případ, kdybyste tak z jakýchkoli důvodů učiniti nemohl, správu to dočasněmu starostovi města Tábora věnoval.¹⁶⁴

Pokud se nad tímto Nedbalovým krokem zamyslíme, je to vlastně logické. Pro Nedbala byla hudba náplní života a Nedbal si byl vědom, že touto částkou pomůže škole zvýšit úroveň vzdělání, čímž škola připraví vhodné podmínky pro nadané hudebníky. Ti se pak postarají o zkvalitnění hudby nejen v Čechách, ale ve světě. Podle Buchnera měl dar ještě jiné opodstatnění, o kterém Nedbal v dopisu nepíše. Nedbal chtěl tímto finančním darem prokázat vděk Táboru za poskytnutí domovského práva a tím si připravit půdu pro svůj návrat z Vídně do rodné země. Co se nakonec s penězi stalo, je velkou záhadou. Zarážející už je fakt, že škola v roce 1924 neměla o tomto daru ani tušení a žádnou dokumentaci.¹⁶⁵ Nedbal navíc podle dochované dokumentace částku stále navyšoval.¹⁶⁶ Proč škola peníze nakonec nedostala, může mít více příčin. Nesmíme zapomenout, že Nedbal nakládal s touto částkou v období Rašínovy měnové reformy.¹⁶⁷ Důležitou roli sehrála i podmínka úroků z této částky plynoucí nejdříve Nedbalovi, pak jeho ženě Marii. S částkou se tedy nejspíše nemohlo hýbat a mezitím cenné papíry ztrácely svou hodnotu, což dokládá i krátká zpráva v časopisu *Český jih*.¹⁶⁸ Možná tedy

¹⁶⁴ SOKA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, dopis ze dne 14. 9. 1918.

¹⁶⁵ Správní komisy města Tábora! Poněvadž nestává v archivu hudební školy města Tábora ani v zápisech kuratoria této školy nijakých ustanovení o nadaci mistra Oskara Nedbala v obnosu 100. 000 Kč, žádá podepsané kuratorium ve smyslu svého usnesení ze dne 18. února t. r., čís. zápisu 139, aby správní komise laskavým šetřením v městské spořitelně a třeba- li i v jiné zjistila pravý stav tohoto věnování. V Táboře, 18. února 1924. SOKA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, dopis kuratoria ze dne 18. února adresovaný správní komisy města Tábora.

¹⁶⁶ V roce 1924 činila cílová částka 112. 251. 55 Kč a v roce 1931 117. 425. 04 Kč. SOKA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, výpisy z účtů nadace z roku 1924 a 1931.

¹⁶⁷ Heslo Rašínova měnová reforma, *Masarykův slovník naučný*, sv. XV., Praha 1927. S. 541.

¹⁶⁸ Mistr Oskar Nedbal věnoval obci Táboru různé cenné papíry v hodnotě 100 000 Kč. Mezi nimi byly i obligace býv. Bukovinské boudy- které nyní poklesly v ceně do té míry, že bylo výhodnější prodati je za 30% nom. Hodnoty, tj. za 3300 Kč. *Český jih* č. 6., 1938, s. 2.

nakonec byl na kontě nedostatek peněz a město nemohlo škole slibovanou částku vyplatit, což dokazuje i kronika školy.¹⁶⁹

5.7.2 Vztah hudební školy k Oskaru Nedbalovi

Kuratorium hudební školy¹⁷⁰ se spolu s obecním zastupitelstvem rozhodlo po Nedbalově tragické smrti 24. 12. 1930, ještě v téže roce pojmenovat hudební ústav po něm. Škola tímto krokem chtěla prokázat úctu tomuto geniálnímu umělci a vyjádřit poděkování za jeho podporování kulturního rozkvětu města a za nemalý finanční obnos čítající 100 000 korun, který Nedbal pro školu nashromáždil¹⁷¹

To jak si tato škola váží Oskara Nedbala, svědčí i slova napsaná ve sborníku vzniklém k 80. výročí jejího vzniku. Zde se píše, že pro školu je poctou a zároveň závazkem nést ve svém názvu jméno Oskara Nedbala známého po celém světě.¹⁷²

Škola se proto vždy snažila v rámci svých možností oživit vzpomínky na tohoto slavného rodáka. Největší příležitost prezentace Nedbalových skladeb se naskýkala při koncertech pořádaných učiteli školy, kteří byli nejen pedagogy, ale i veřejně činné osobnosti. Učitelé smyčcových a dechových nástrojů byli totiž členy komorního orchestru Bolech a někteří zase působili v hudebním spolku Hlahol.

V kronice hudební školy je zaznamenáno několik koncertů, které byly věnovány Oskaru Nedbalovi, nebo do jejich programu byly zařazeny alespoň jeho skladby. V kronice nalézáme záznam o vzpomínání na Oskara Nedbala sahající do roku 1974.¹⁷³ Jednalo se o 60. leté výročí založení městské hudební školy a škola uspořádala v rámci tohoto významného jubilea v prvním pololetí roku 1974 několik vzpomínkových večerů, které u tábořského obecnstva sklidily velký ohlas.

Poslední koncert těchto oslav byl věnován vzpomínce Oskara Nedbala, který by navíc v téže roce oslavil sté narozeniny, Koncert byl propojením přednášky M. Závorkové učitelky LŠU Oskara Nedbala, jejímž prostřednictvím se lidé dozvěděli zajímavosti z Nedbalova života a byli seznámeni s jeho tvorbou. S názornými ukázkami

¹⁶⁹ Mistr Oskar Nedbal dávno před svou smrtí zajistil škole obnos 100 000 Kč, který měl být v termínu jím stanoveným, škole věnován. Avšak státní ani okresní subvence již po dvě léta pro nedostatek prostředků škole vyplacena nebyla. Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ*, s. 5.

¹⁷⁰ Kuratorium hudební školy mělo na starosti její správu. Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ*, s. 3.

¹⁷¹ Tamtéž, s. 19

¹⁷² Jan HARAITS, *80 let uměleckého školství v Táboře*, Tábor 1993, s. 6.

¹⁷³ Proč se objevuje první záznam o vzpomínání na Oskara Nedbala až v roce 1974 není jasný. Z kroniky vyplývá, že do roku 1974 čile koncertovala. Např. od roku 1945 do r. 1954 uspořádala škola 120 vystoupení a v 60. letech jich bylo ještě mnohem více. Viz Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ*.

Nedbalovi tvorby pak vystoupili profesori pražské konzervatoře a učitelka LŠU Oskara Nedbala A. Vavřincová.¹⁷⁴

Na Oskara Nedbala bylo také vzpomenuo na koncertě, který se konal v rámci roku hudby 4. června 1984 v divadle Ivana Olbrachta (později přejmenovaném na divadlo Oskara Nedbala). Na programu jen nebyly Nedbalovy skladby, ale zazněly zde díla Bedřicha Smetany a Zdeňka Fibicha. Koncert se konal pod taktovkou učitelů hudební školy a vedl jej samotný ředitel školy Karel Vintera.¹⁷⁵

Nejen učitelé, ale i žáci místní školy dostali možnost se prezentovat Nedbalovými skladbami. Žáci Nedbalovy skladby nacvičili u příležitosti jejich závěrečného koncertu 24. května 1989. Posluchači si mohli poslechnout skladby v podání komorních souborů a pěveckého sboru, které uspěly v okresní a krajské soutěži komorních her a pěveckých sborů.

Za povšimnutí stály i výkony kvarteta zobcových fléten, klarinetového tria, žesťového kvinteta, klavírních trií, ale i sólistů na violoncello, klavír, housle, pozoun, pěveckého sboru a dechového orchestru.¹⁷⁶

Další koncert, kde zazněly Nedbalovy skladby, probíhal opět pod taktovkou učitelů LŠU Oskara Nedbala. Koncert se uskutečnil 28. února 1990 v divadle Ivana Olbrachta.¹⁷⁷

Z Koncertů připomínajících Oskara Nedbala vybočuje koncert, který se konal 20. prosince 1990 v malém sále již divadla Oskara Nedbala. Koncert byl uspořádán z důvodu šedesátého výročí Nedbalova úmrtí. Tento koncert byl výjimečný tím, že, že byl věnován jen Nedbalovým skladbám.¹⁷⁸

Další významnou akcí byl slavnostní koncert uspořádaný k výročí narození Nedbala. Do programu byly zařazeny i skladby Leoše Janáčka, Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka. Koncert se odehrál 16. března 1994 v divadle Oskara Nedbala. Koncert vznikl spoluprací Domu armády, Pěveckým sborem Hlahol, Posádkovou hudbou a Základní uměleckou školou Oskara Nedbala.¹⁷⁹

¹⁷⁴ Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ*, s. 32.

¹⁷⁵ Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ: Rok 1975- 1985*, s. 32.

¹⁷⁶ Archiv ZUŠ Tábor, , s. 26

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 57.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 63.

¹⁷⁹ Archiv ZUŠ Tábor, *Kronika ZUŠ: Rok 1987- 1995*, s. 18.

Škola i nadále hodlá v rámci svých možností připomínat Nedbalu tvorbu nejen studentům, ale i veřejnosti. Důkazem toho je i spolupráce s Mezinárodní společností Oskara Nedbala, které je v této práci věnována samostatná kapitola.

Stejně jako tomu bylo u pořádaných koncertů u komorního orchestru Bolech na počest Oskara Nedbala i tady byly většinou koncerty uskutečněny ve spojitosti s výročím Nedbalovým či školy. Tady většinou bylo vzpomenuáno na Oskara v rámci výročí jeho narození. Žáci Nedbalovy skladby hráli pouze na dvou koncertech.

5.8 Mezinárodní společnost Oskara Nedbala

Za vznikem Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala (dále jen MSON) stojí PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D.¹⁸⁰ Inspirací jí byla kniha Miroslava Šulce *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*. Kniha se jí dostala do rukou v roce 2009. Při její četbě si uvědomila, že v roce 2010 uplyne 80 let od úmrtí Oskara Nedbala a že zde není žádná instituce, která by pečovala o Nedbalův odkaz.

Rozhodla se tedy v roce 2010 za souhlasu a podpory odboru kultury města Tábora, divadla Oskara Nedbala a ZUŠ Oskara Nedbala, Orchestru Bolech uspořádat ve dnech 26. - 28. listopadu 2010 v rámci osmdesátého výročí Nedbalova úmrtí festival Dny Oskara Nedbala.¹⁸¹ U příležitosti Dnů Oskara Nedbala byl PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D. redakčně zpracován sborník odborných statí nazvaný *Oskar Nedbal a Tábor*.¹⁸² Na sborníku spolupracovali MgA. Jan Dafčík- ředitel ZUŠ, Mgr. Karel Daňhel- ředitel divadla Oskara Nedbala, Dr. Vojtěch Peřina- kronikář komorního orchestru Bolech, PhDr. Ludmila Peřinová Ph.d., univ. Prof. PhDr. Miloš Schmierer, PhDr. Marie Fronková, CSc. Stati ve sborníku se většinou týkají jeho vztahu k Táboru, jeho života a jeho děl. Sborník má sice populárně naučnou formu tedy bez poznámek pod čarou a seznamem literatury, ale přesto má zároveň i hodnotu vědeckou, jelikož lidé, kteří se na něm podíleli, jsou muzikologové, pedagogové a historici.

¹⁸⁰ Ludmila Peřinová, Ph.D. - Pedagožka ZUŠ Oskara Nedbala. Ludmila Peřinová se vedle pedagogické práce věnuje hudebně badatelské činnosti a od r. 1995 pravidelně publikuje v odborném hudebně pedagogickém a muzikologickém tisku a sbornících z vědeckých konferencí a přednáší v ČR i zahraničí. Podílí se také na organizování hudebních konferencí, festivalů, soutěží (např. každoroční Mezinárodní Novákova klavírní soutěž v Kamenici nad Lipou) a výstav s hudební tematikou.

Je tajemnicí *Mezinárodní společnosti Vítězslava Nováka* a zakladatelkou a předsedkyní *Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala*. <http://www.zustabor.cz/>, citováno dne 3. 6. 2014

¹⁸¹ Čerpáno z oficiálních stránek společnosti- <http://www.oskarnedbal.cz/>, citováno dne 3. 6. 2015

¹⁸² Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, Ludmila Peřinová, *Cesta k nesmrtelnosti tábořského rodáka Oskara Nedbala*, in: *Kultura*, 2010, s. 11.

Důležitým bodem programu Dnů Oskara Nedbala byla konference nesoucí název *Odkaz Oskara Nedbala české hudbě* uskutečněná 27. listopadu 2010 v koncertním sále Hudební školy Oskara Nedbala. Této konferenci se zúčastnili pedagogové a žáci ZUŠ Oskara Nedbala, zástupci tábořských kulturních institucí a představitelé města.¹⁸³ PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. zde předložila svůj návrh na zřízení občanského sdružení, které by se staralo o odkaz hudebního skladatele Oskara Nedbala nejen v regionálním, celostátním, ale dokonce v mezinárodním měřítku. Návrh byl účastníky konference okamžitě přijat.

Sdružení však začalo oficiálně fungovat 11. ledna 2011. Zahajovací schůze MSON se uskutečnila 18. února 2011 v koncertním sále ZUŠ Oskara Nedbala v Táboře. Schůze se také zúčastnili představitelé města- starosta ing. Jiří Fišer a místostarostka ing. Jitka Horejsková. Na schůzi byl zvolen výbor společnosti a na post předsedkyně byla vybrána PhDr. Ludmila Peřinová.

Dalším důležitým počinem MSON byl v roce 2014 Rok Oskara Nedbala. Po celý rok 2014 se v Táboře konaly akce věnované Oskaru Nedbalovi. Tento unikátní festival byl oslavou výročí jeho 140. narozenin. Tento celoroční projekt si vzal pod svou záštitu starosta města Tábora Ing. Jiří Fišer.

Společnost si klade za cíl podporovat umělecké pedagogické, badatelské, publikační a dalších aktivity napomáhající propagaci Nedbalova díla nejen v regionálním, ale též v celostátním i mezinárodním kontextu. Velká pozornost bude kladena na Nedbalův komorní odkaz (tvorba pro klavír, zpěv, housle a violoncello), který neprávem stojí stranou za několika „osvědčenými“ tituly z operetního a baletního oboru. Jedním z hlavních cílů, který si společnost vytyčila, patřilo otevření stálé tábořské expozice věnované Oskaru Nedbalovi.¹⁸⁴

¹⁸³ Aktivně se konference zúčastnili: PhDr. Marie Fronková, CSc. s pořadem *Život a tvorba Oskara Nedbala v obrazech*. Jednalo se o přednášku doprovázenou prezentací vizuálních materiálů dokumentující soukromý a profesionální život O. Nedbala. PhDr. Ludmila Vrkočová zase přednášela na téma *Oskar Nedbal ve Vídni*. Poslední vystoupil PhDr., PaedDr. Josef Bílek, CSc. s přednáškou *Od Puškinovy slečny selky k Nedbalově Polské krvi*. Výstřižkový archiv Ludmily Peřinové, Program ke konferenci konané 27. 11. 2010.

¹⁸⁴ Martina FIALKOVÁ, *Vzlety a pády Oskara*, *Harmonie*, 29. 11. 2014, s. 4 - 5.

5.9 Akce pořádané Mezinárodní společností Oskara Nedbala

Akce pořádané MSON jsou především mířené na širokou veřejnost. Jejich prostřednictvím se snaží MSON seznámit lidi s životem a dílem Oskara Nedbala. Tyto pořady sice mají vzdělávací charakter, ale podávají informace o Nedbalovi zábavnou formou. Ty bychom mohly rozdělit na koncerty doprovázené informacemi o Oskaru Nedbalovi, výstavy, tzv. procházky Po stopách Oskara Nedbala a přednášky. MSON nezapomíná ani na náročnější publikum, které se o klasickou hudbu zajímá či se jí přímo zabývá. To jsou především koncerty s méně známými skladbami Oskara Nedbala.

5.9.1 Koncerty doprovázené informacemi o Oskaru Nedbalovi

Do této skupiny patří hned zahajovací program Dnů Oskara Nedbala s názvem *Táborský rodák Oskar Nedbal*, který byl věnován pro studenty středních škol složený z informací o Nedbalovi a o hudební vložku se postarali sólisté Divadla J. K. Tyla v Plzni a Státní opery Praha. Pořad proběhl 26. listopadu 2010.

Ti samí umělci se podíleli i na večerním koncertu v divadle Oskara Nedbala s názvem *Známý neznámý Oskar Nedbal*, který měl podobný charakter jako výše zmíněný zahajovací koncert věnovaný studentům. Jak je z názvu patrné, jednalo se o koncert, který měl seznámit širokou veřejnost s Oskarem Nedbalem. Koncert byl opět proložen informacemi o Oskaru Nedbalovi.

Stejný průběh měl i program s názvem *Oskar Nedbal a Vídeň*. Předsedkyni Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala PhDr. Ludmile Peřinové se podařilo s tímto programem uspět v Praze. Tento pořad se konal 24. listopadu 2014 v Praze v Mezinárodním českém klubu.¹⁸⁵ Program byl kombinací přednášky PhDr. Ludmily

¹⁸⁵Mezinárodní český Český klub (dále jen MKČ) je občanské sdružení (založen 1995, jako o.s. registrován 2005), usilující o prohlubování kontaktů nás doma s Čechy ve světě. Také však usiluje o mapování českého dění a kulturního dědictví v zahraničí. MČK vydává časopis Český dialog (založen r. 1990 Evou Střížovskou, která je dosud jeho šéfredaktorkou). Od roku 2012 existuje Český dialog jako internetový magazín. MČK je také od roku 2009 producentem dokumentárních filmů o Čechích v zahraničí, cyklus dostal název České kořeny a jeho dva díly (Švédsko, Švýcarsko) již odvysílala v r. 2011 Česká televize. <http://mck.cesky-dialog.net/>, citováno dne 3. 6. 2015.

Peřinové a o hudební část se postarali houslista Karel Šonský a klavíristka Sylvaine Wiart.¹⁸⁶

5.9.2 Výstavy

Výstavy věnované Oskaru Nedbalovi reflektují nejen jeho profesní dráhu, ale také soukromý život. Expozice tím chtějí návštěvníky upozornit, že Oskar Nedbal byl nejen umělec, ale především obyčejný člověk.

První výstava věnovaná Oskaru Nedbalovi byla uspořádaná v rámci dnů Oskara Nedbala v gotickém sále staré radnice. Výstava byla pojmenována prostě a jednoduše *Oskar Nedbal*. Dokumenty, které byly pro výstavu využity, mohli lidé spatřit poprvé. Jednalo se o dopisy, plakáty, fotografie, které vlastní rodina Setunských. Výstavu připravily Eva Hrubešová a Jana Stránská. Exponáty byly doplněny texty, které pojednávaly o vztahu Oskara Nedbala k Táboru. Výstava byla orientována na Oskarovo dětství, vztah s jeho první manželkou Josefínou Setunskou a na spolupráci s komorním orchestrem. Tato výstava se zaměřila především na Nedbalovy vztahy s Tábořem. Expozice tábořským občanům měla připomenout, že Oskar Nedbal byl tábořským rodákem a ostatní veřejnost na tuto skutečnost upozornit.

Na výše zmíněnou výstavou paralelně navazovala výstava nainstalovaná ve třídách pedagogů výtvarného oboru ZUŠ Teodora Buzu, Marie Valterové a Ireny Dandové. Tato výstava se zase zaměřila nejen na Nedbalův život i tvorbu. Výstava byla dílem žáků výtvarného oboru ZUŠ. Starší žáci vytvořili malby a kresby inspirované životem a dílem Oskara Nedbala. Mladší žáci se zase prezentovali kostýmy vytvořených na základě Nedbalových baletů. Tato výstava byla poučná nejen na pro veřejnost, ale i pro žáky ZUŠ, kteří se museli se životem a dílem skladatele blíže seznámit. Navíc některé práce byly vybrány jako doprovodné ilustrace sborníku, o kterém se zmiňuji výše.

Hned v roce 2011 byla pro veřejnost otevřena první etapa Síně Oskara Nedbala v budově divadla Oskara Nedbala. Slavnostní otevření výstavy proběhlo 22. června 2011. Pro výstavu pojmenovanou *Oskar Nedbal – život a dílo* byly použity materiály z obsáhlé výstavy s názvem Oskar Nedbal v Gotické síni muzea nainstalované v listopadu 2010 v rámci dnů Oskara Nedbala. Na této výstavě se také podílely Město Tábor – odbor kultury a cestovního ruchu, ZUŠ O. Nedbala, Husitské muzeum a

¹⁸⁶ Výstřižkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál věnovaný programu *Oskar Nedbal a Vídeň* ze dne 24. 11. 2014.

Divadlo Harfa o.s.¹⁸⁷ za finančního příspěví Jihočeského kraje – GP – Podpora živé kultury. Výstava jako 1. etapa Síně Oskara Nedbala byla pro veřejnost otevřena do 12. září 2011.¹⁸⁸ Od této doby je tato expozice nainstalována v prostorách Divadla Oskara pravidelně každý rok v letních měsících. Doba prázdnin není vybrána náhodně. Město Tábor v letních měsících ožívá čilým turistickým ruchem, a tak se s osobností Oskara Nedbala mohou seznámit nejen lidé z Tábora a jeho okolí. Informace o Oskaru Nedbalovi se tímto způsobem mohou nejen po celé České republice.

5.9.3 Tematické procházky Po stopách Oskara Nedbala

Tyto vycházky jsou především orientovány na Oskara Nedbala jako tábořského rodáka. Lidé se přímo seznámí s místy, které jsou s Oskarem Nedbalem spojeny a mohou se s jeho životním příběhem lépe identifikovat.

První tematická procházka *Po nedbalových stopách* se uskutečnila 28. listopadu 2010 v rámci Dnů Oskara Nedbala. Vycházka začala od divadla, pokračovala Starým městem až k Hermannově vile, domu skladatelovy druhé manželky.

Seznamování veřejnosti s místy spjatých s Oskarem Nedbalem se neomezilo jen na Tábor, jelikož Nedbal pobýval i na jiných místech v okolí Tábora. Takovým místem je i zámeček v Kamenné Lhotě. Oskar Nedbal zde údajně při svém letním pobytu zkomponoval operetu *Polská krev*. 25. března 2012 byl tedy na toto pro Nedbala významné místo zorganizován výlet. Dne 14. dubna byl zase zrealizován cyklovýlet *Po stopách umělců do Tábora*, který měl připomenout nejen Oskara Nedbala, ale i další slavné osobnosti z tábořského okolí malíře Alfreda Justitze, sochaře Františka Bílka.¹⁸⁹ Tematické procházky Tábořem *Po stopách Oskara Nedbala* probíhaly i v následujících letech.

¹⁸⁷ Divadlo Harfa Tábor vzniklo v roce 2010 jako občanské sdružení. Od počátku se věnuje hrám určeným jak pro open-air produkci, tak i pro klasická jeviště. Divadlo Harfa se nesnaží svůj repertoár vymezovat určitým dramaturgickým okruhem, takže mezi inscenacemi naleznete jak komedie, dramata, pohádky, poetické koláže či vlastní dramaturgizace, ale i muzikálové a experimentální hry, a to od klasických i současných autorů, nebo zmíněné vlastní dramaturgizace. <http://www.divadloharfa.cz/>, citováno dne 18. 7. 2015.

¹⁸⁸ Čerpáno z oficiálních stránek www.oskarnedbal.cz

¹⁸⁹ Tamtéž.

5.9.4 Přednášky věnované Oskaru Nedbalovi

Přednášky jsou vymyšleny tak, aby lidem nepředávaly pouhá fakta, ale prostřednictvím poslechových ukázek se mohli seznámit s Nedbalovou tvorbou.

Některé přednášky byly zaměřené na konkrétní generace. Taková přednáška s názvem *Vztah O. Nedbala k rodnému městu proběhla* pod vedením PhDr. Ludmily Peřinové, Ph.D. dne 18. února 2013 v Městské knihovně v Táboře a podílelo se na ní G-centrum Tábor. Tato přednáška byla specifická tím, že byla zaměřena na seniory. Naučnou formu měla i přednáška s názvem *Neznámý známý v názvu školy* uspořádaná 15. října 2015 v koncertním sále ZUŠ Oskara Nedbala. Ta byla zaměřena naopak na mladou generaci a děti. PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. seznámila populárně- naučnou formou dětské publikum nejen s tvorbou, ale i s životem Oskara Nedbala.¹⁹⁰

Další naučný program se konal 3. listopadu 2014 v přednáškovém sále Husitského muzea. Jednalo se o přednášku doprovázenou opět poslechovými ukázkami. Přednáška se jmenovala *Vzlet a pád Oskara Nedbala* a jako přednášející se veřejnosti představila opět předsedkyně Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala Ludmila Peřinová.¹⁹¹

5.9.5 Koncerty pro náročnější publikum

Jedná se o koncerty s méně známými Nedbalovými skladbami či nejsou doplněny informacemi o něm. Tyto koncerty ocení především znalci vážné hudby nebo lidé, kteří znají Nedbalovu tvorbu.

Do této kategorie patří koncertní večer z Nedbalova operetního díla v podání studentů JAMU 13. července 2011 v divadle Oskara Nedbala. Z jeho tvorby zde zazněly skladby z operet *Vinobraní* a *Polské Krve*.

Také koncert z Nedbalovy komorní tvorby v galerii Husitského muzea byl spíše určen pro náročnější publikum. Program obsahoval Nedbalovy neznámé skladby, které zahráli učitelé ZUŠ Oskara Nedbala. Koncert se mohl uskutečnit na základě dotace z Fondu kultury města Tábor.

¹⁹⁰ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál k programu *Neznámý známý v názvu školy* ze dne 15. 10. 2014 .

¹⁹¹ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál k programu *Vzlet a pád Oskara Nedbala* ze dne 3. 11. 2014

Do této kategorie patří i koncert tria Alea uspořádaný v rámci Dnů Oskara Nedbala, který zastřešil Geoffrey Piper z lucemburské společnosti MusicEnterprise,¹⁹² Trio Alea představilo pro veřejnost méně známá Nedbalova díla. Pro náročnější publikum byl také určen koncert táborského orchestru Bolech, kterým byly *Dny Oskara Nedbala* zakončeny.¹⁹³

I další koncerty byly cíleny pro náročnější publikum. Tvorba Oskara Nedbala tak zazněla např. na koncertech orchestru Bolech 16. března a 22. června 2012. Další Nedbalovy skladby zazněly v rámci jarního koncertu 1. května 2012 v kostele Československé církve husitské. Také sólisté prestižní vídeňské Volskoper na svém koncertu v Táboře zazpívali skladby Oskara Nedbala.¹⁹⁴ Koncert z Nedbalovy komorní tvorby proběhl dne 6. února 2013 v Divadle O. Nedbala v Táboře v podání pedagogů ZUŠ O. Nedbala: Eva Peřinová, Blanka Novotná – klavír; Klára Remsová – soprán; Veronika Sychová – violoncello; Jiří Sycha – housle. Koncert byl opět spíše orientován na náročnější publikum, které se ve vážné hudbě vyzná.

Také komorní koncert sboru církve československé husitské 5. ledna 2014, potěšil znalce a milovníky klasické hudby. Na programu koncertu se objevily nejen skladby Oskara Nedbala, ale také Antonína Dvořáka a J. S. Bacha. Tímto koncertem byl navíc zahájen Rok Oskara Nedbala.

Další pozoruhodnou akcí pro náročnější publikum v rámci roku Oskara Nedbala byl slavnostní koncert v táborském děkanském chrámu nazvaný *Oskarův Nedbalovi věnováno* konaný 8. května 2014. Místní děkanský chrám nebyl vybrán pro pořádání koncertu náhodně, jelikož toto místo sehrálo v Nedbalově životě mnohokrát důležitou roli. Jako malý zde byl pokřtěn, varhaník děkanského chrámu František Enderle byl jeho první učitel hudby a nakonec se zde oženil se svou první manželkou Josefínou

¹⁹² MusicEnterprise je malá organizace sídlící v Lucembursku. Jejím zakladatelem je Geoffrey Piper- brit žijící v Lucembursku. K české hudbě se dostal v roce 1995. V tomto roce bylo Lucembursko vyhlášeno státem kultury. Geoffrey Piper měl v rámci této události vytvořit mezinárodní program, kterého se zúčastnila spousta západoevropských zemí. Chyběly však východní země a tak se rozhodl přizvat Českou republiku, která je hudbou proslulá. Česká hudba ho natolik zaujala, že se jí rozhodl podporovat. Založil tedy výše zmíněnou společnost MusicEnterprise. MusicEnterprise pořádá koncerty českých hudebníků v Lucembursku a okolí, sponzoruje nahrávky v České republice je členem několika sdružení propagujících českou hudbu a pomáhá organizovat workshopy v České republice. <http://www.musicenterprise.org/>, citováno dne 15. 7. 2015. Více se O Geoffrey Piperovi dozvíte z rozhovoru s Ludmilou Peřinovou, který je v příloze.

¹⁹³ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, *Festival stvoří Mezinárodní společnost Oskara Nedbala, Mladá Fronta- kultura a volný čas*, 2010, s. 8.

¹⁹⁴ Tamtéž.

Setunskou.¹⁹⁵ Bylo vzpomenu i na jeho učitele Antonína Dvořáka v rámci jeho 110. výročí úmrtí

Vystoupením k Roku Oskara Nedbala přispěli i pedagogové ZUŠ Oskara Nedbala. Jejich koncert se konal 11. června 2014 v gotické síni Husitského muzea. Tento koncert byl nejen oslavou 140. výročí narozenin Oskara Nedbala, ale také bylo připomenuto 100. výročí prvního školního roku (1913- 1914) ZUŠ Oskara Nedbala.¹⁹⁶

Poslední koncert zaměřený na náročnější publikum byl koncert *Díky mistře Oskare Nedbale!*, který proběhl 15. prosince 2014. Na koncertě vystoupili sólistka opery divadla Josefa Kajetána Tyla v Plzni Ivana Weberová, sólista státní opery a Národního divadla Lubomír Hlavák, houslistka M. Janoušková, klavíristé I. Havláková a S. Gallin. Tanečního ztvárnění baletních ukázek z Nedbalových baletů se zhostili členové baletu Státní opery.¹⁹⁷

5.9.6 Propagační akce

Nejen Nedbalovu tvorbu a život a tvorbu je potřeba propagovat, ale i samotná MSON potřebuje proniknout do povědomí veřejnosti. Jedině tak může získat další členy.

Důležitý krok k propagaci k propagaci MSON provedla hudební spisovatelka a redaktorka rozhlasových pořadů o hudbě Ludmila Vrkočová. Ta vytvořila pořad nesoucí název *Slovo o hudbě- Oskar Nedbal*.¹⁹⁸ V dubnu 2011 zase PhDr. Ludmila Peřinová zveřejnila v muzikologickém čtvrtletníku *Opus musicum* článek *Znovuzrození Oskara Nedbala*.¹⁹⁹ Podobně zaměřený článek vyšel v květnu 2011 v hudebně pedagogickém měsíčníku *Talent*, který nesl název *Znovuzrození Oskara Nedbala v Táboře*.²⁰⁰ Oba

¹⁹⁵ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál ke koncertu *Oskarův Nedbalovi věnováno* z 8. 5. 2014 zapůjčených PhDr. Ludmilou Peřinovou

¹⁹⁶ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál ke koncertu *ZUŠ Oskara Nedbala* ze dne 11. 6. 2014

¹⁹⁷ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové doprovodný materiál věnovaný koncertu *Díky mistře Oskare Nedbale!* ze dne 15. 12 2014.

¹⁹⁸ Pořad se skládal z rozhovorů předsedkyně MSON PhDr. Ludmily Peřinové kronikáře orchestru Bolech Vojtěcha Peřiny. Rozhovor s Ludmilou Peřinovou byl zaměřen na průběh Dnů Oskara Nedbala a činnost MSON. Vojtěch Peřina zase hovořil o vztahu Oskara Nedbala ke komornímu orchestru Bolech na základě jeho kroniky. Rozhovory byly doplněny Nedbalovou hudbou. Pořad byl odvysílán Čro Vltava v dubnu 2011. www.oskarnedbal.cz, citováno dne 25. 4. 2015

¹⁹⁹ Ludmila Peřinová, *Znovuzrození Oskara Nedbala*, *Opus Musicum* č. 2., 2011, s. 24.- 28.

²⁰⁰ Ludmila Peřinová, *Znovuzrození Oskara Nedbala v Táboře*, *Talent* č. 8., s. 21.- 23.

články nastiňují průběh Dnů Oskara Nedbala, genezi a aktivity Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala.²⁰¹

5.9.7 Ostatní akce

MSON také uspořádala programy, kde se koncert, přednáška, tematická vycházka Po stopách Oskara Nedbala, prohlídka výstavy spojila v jeden celek. Tento typ programu se uskutečnil 5. července 2013 u příležitosti cyklu tematických nocí v Divadle Oskara Nedbala. Tentokrát byla právě uspořádána Noc operetní. Součástí byla mj. prohlídka Síně O. Nedbala, hudební soiré prof. Miloše Schnierera a noční vycházka "*Po stopách O. Nedbala*".

Obdobný průběh měla i tzv. *Úplňková noc* 13. srpna 2011, která byla věnována Oskaru Nedbalovi. Úplňková noc byla započata prohlídkou zákulisí. Diváci se místo v hledišti rázem ocitli na jevišti a mohli nahlédnout zároveň do malého i do velkého sálu. Mohli se tak na vlastní oči přesvědčit o tábořské raritě, že dva sály mají společné jeviště. Lidé také nahlédli do šaten herců a prohlédli si druhý a třetí balkon. Na třetí balkon se již dnes nepouští. Lidé měli možnost navštívit výstavní síň a poslechnout si koncert *His master's Voice band*²⁰² zahrál dvě Nedbalovy skladby a pak se předvedl svým vlastním repertoárem. Zajímavostí je, že tento soubor je zaměřen především na moderní hudbu, přesto si troufl i na hudbu vážnou. Navíc se zde objevil samotný Oskar Nedbal a jeho manželka Josefína v podání herců divadelního souboru *Harfa*. O Nedbalovi a jeho osudu se návštěvníci dozvěděli více z korespondence a z fotografií Nedbalových, které divadlu zapůjčil Jan Setunský.

Po prohlídce divadla se návštěvníků ujala PhDr. Ludmila Peřinová, s níž se vydali po stopách Oskara Nedbala. Jejich kroky vedli Starým městem. První zastávku představoval rodný dům Oskara Nedbala, poté se zastavili u děkanského kostela, kde si Nedbal vzal Josefínu Setunskou za ženu. Samozřejmě nemohli vynechat budovu bývalého gymnázia, které Nedbal navštěvoval. Předposlední zastávka byla určena

²⁰¹ Čerpáno z oficiálních stránek MSON- www.oskarnedbal.cz

²⁰² His Master's Voice Band – vokální soubor založený v roce 2006 v Táboře. Svůj repertoár skládá zejména z jazzových, rockových a populárních písní. Pravidelně vystupuje v Táboře a v jeho blízkém okolí (Sezimovo Ústí, Milevsko, České Budějovice) i ve vzdálenějších destinacích (Prachovice, Praha, Děčín). Má za sebou také zahraniční vystoupení v Kostnici (Německo), v Reingers (Rakousko) a ve Škofja Loce (Slovinsko). Členové souboru, hudebníci mnoha různých občanských povolání, mají za sebou vesměs pěvecké zkušenosti z jiných tábořských a pražských sborových těles (Domino Tábor, Pěvecký sbor Gymnázia Pierra de Coubertina v Táboře, Artn, Bohemiachor, Pražští pěvci, Hlahol Praha). <http://www.hmvb.cz/>, citováno dne 21. 5. 2011.

hudební škole, která nese jeho jméno. Procházka vyvrcholila návštěvou Svatojakubského hřbitova, kde spočinula Nedbalova manželka Josefína a lidé se zde dozvěděli více o jejím osudu.²⁰³

27. července 2012 proběhla v Táboře *Nedbalova Noc*, kdy nejdříve byli návštěvníci provedeni prostorami divadla a mohli také navštívit Síň Oskara Nedbala. Program byl také obohacen o přednášku s videoprezentací nesoucí název *Život a dílo Oskara Nedbala* a klavírním vstupem představující neznámé Nedbalovy skladby. Nakonec následovala procházka po stopách Oskara Nedbala, která byla završena v Parku pod Kotnovem, kde předsedkyně MSON PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. položila na hrob manželky Oskara Nedbala Josefíny Setunské a jeho syna Oskara květiny.²⁰⁴

O *Roku Oskara Nedbala* se dozvěděli i v Českých Budějovicích. Ve spolupráci s českobudějovickou agenturou Kultur- kontakt byla lidem z Českých Budějovic uspořádána akce *Zájezd za historií života Oskara Nedbala* konaný 9. listopadu 2014. Program se skládal z komentované prohlídky divadla Oskara Nedbala a poté návštěvníci programu absolvovali komentovanou procházku městem nazvanou *Po stopách Oskara Nedbala*. Lidé se seznámili s místy spjaté s Oskarem Nedbalem.²⁰⁵

Další zajímavou akcí byla Mezinárodní Novákova soutěž v Kamenici nad Lipou, která proběhla ve dnech 15. - 17. května 2015. Soutěž tentokrát nebyla zaměřena nejen na dílo kamenického rodáka, ale též na klavírní tvorbu Oskara Nedbala, jenž byl Novákovým kolegou z kompoziční třídy A. Dvořáka. Tato akce měla za úkol propagaci nedbalovy hudby.²⁰⁶

²⁰³ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, Úplňková noc byla věnována Oskaru Nedbalovi, Tábořsko 2011.

²⁰⁴ Čerpáno z oficiálních stránek MSON. www.oskarnedbal.cz

²⁰⁵ Výstřížkový archiv Ludmily Peřinové, doprovodný materiál k *Zájezdu za historií života Oskara Nedbala* ze dne 9. 11. 2014.

²⁰⁶ O chystaných akcích do budoucna informuje rozhovor s Ludmilou Peřinovou uvedený v příloze.

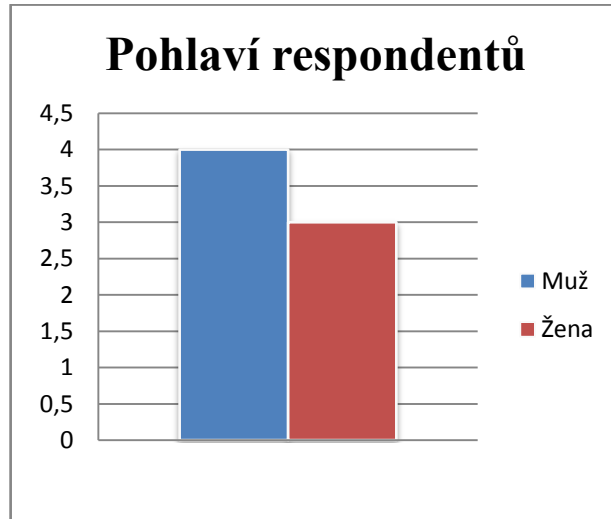
5.10 Průzkum členů Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala

5.10.1 Metoda průzkumu

Respondenty dotazníku jsou členové MSON. Jelikož respondenti mají velmi dobré povědomí o Oskaru Nedbalovi, zajímal mě jejich názor na situaci ohledně péče odkazu Oskara Nedbala ze strany města Tábora, zda je dostačující či ne. Chtěla jsem také zjistit, zda podle nich došlo díky aktivitám MSON ke zlepšení informovanosti o Oskaru Nedbalovi mezi Táborskými občany a co si vlastně o jejich povědomí ohledně Oskara Nedbala respondenti myslí. 29. března 2015 jsem tedy navštívila výroční schůzi MSON a při té příležitosti jsem členům MSON rozdala anonymní papírový dotazník s patnácti otázkami. U otázek většinou vybíraly z připravených možností, ale u některých otázek měli možnost se vyjádřit. Přestože se schůze nakonec z 35 členů zúčastnilo pouhých sedm, podařilo se mi dobrat výsledků, které zde předkládám.

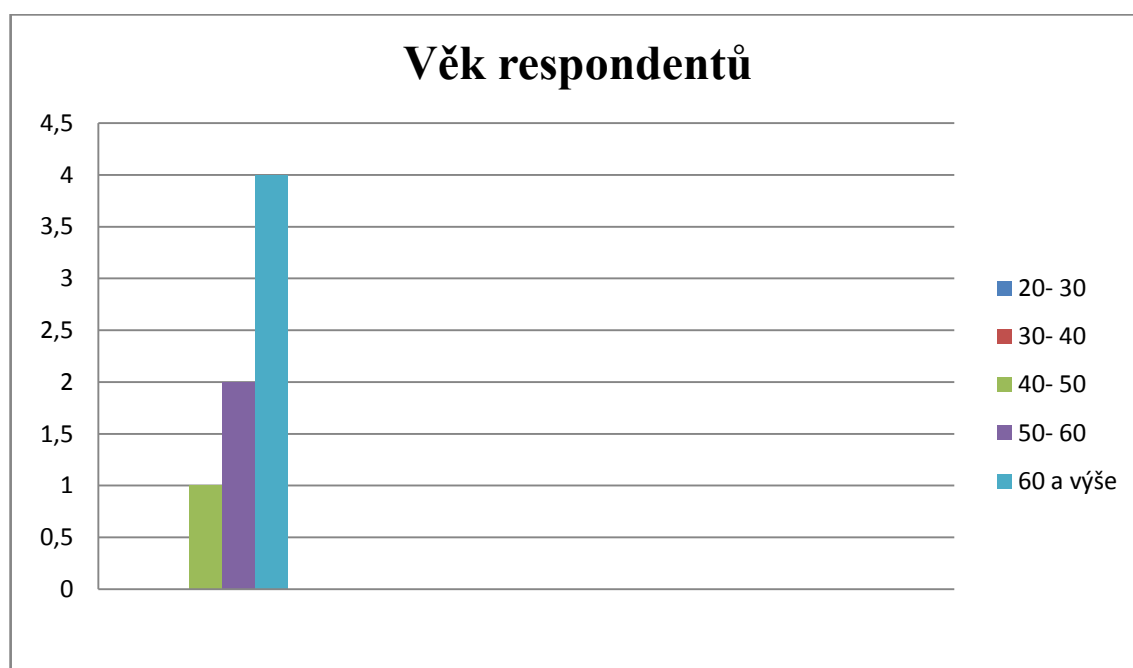
5.10.2 Výsledky průzkumu

Graf č.1. - Jakého jste pohlaví?

Obě pohlaví byla celkem vyrovnána. Docela jsem byla překvapena, že muži dokonce převažovali. Muži byly čtyři a ženy tři.

Graf č. 2. - Jaká je Vaše věková kategorie?

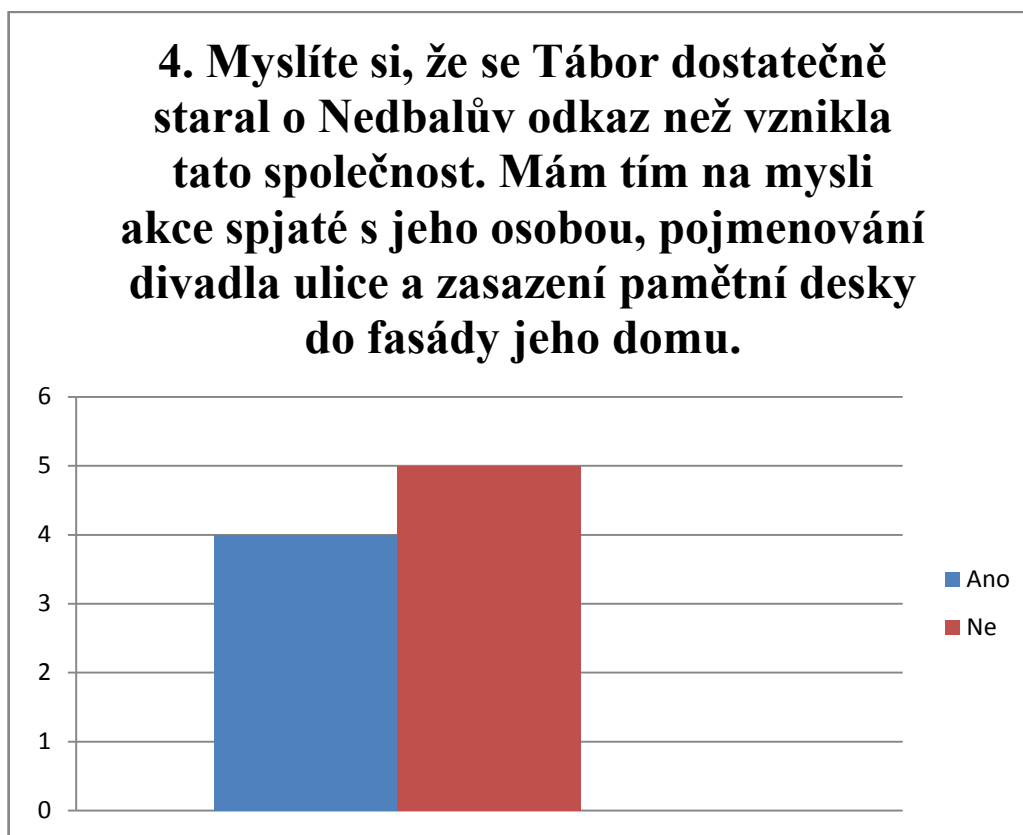
Z grafu vyplývá, že zde převažovala věková kategorie 60 a výše let. Do této kategorie se zařadili čtyři členové. Druhé místo zaujala věková kategorie 50 až 60 let, do které spadají 2 členové. Máme tu i jednoho zástupce kategorie 40- 50 let. Sice tu nebyli přítomni členové kategorie 20- 30 a 30 a 40 let, ale z rozhovoru s předsedkyní PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D., který je v příloze, vyplývá, že jsou zde zástupci i této kategorie. Většinou se jedná o absolventy ZUŠ Oskara Nedbala.

Graf č. 3. - Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

Co se týká vzdělání, tak z grafu vyplývá, že i tady je to celkem vyrovnané. Vysokoškolské vzdělání mají čtyři členové a středoškolské tři. Kategorie se základním vzděláním zde nebyla zastoupena.

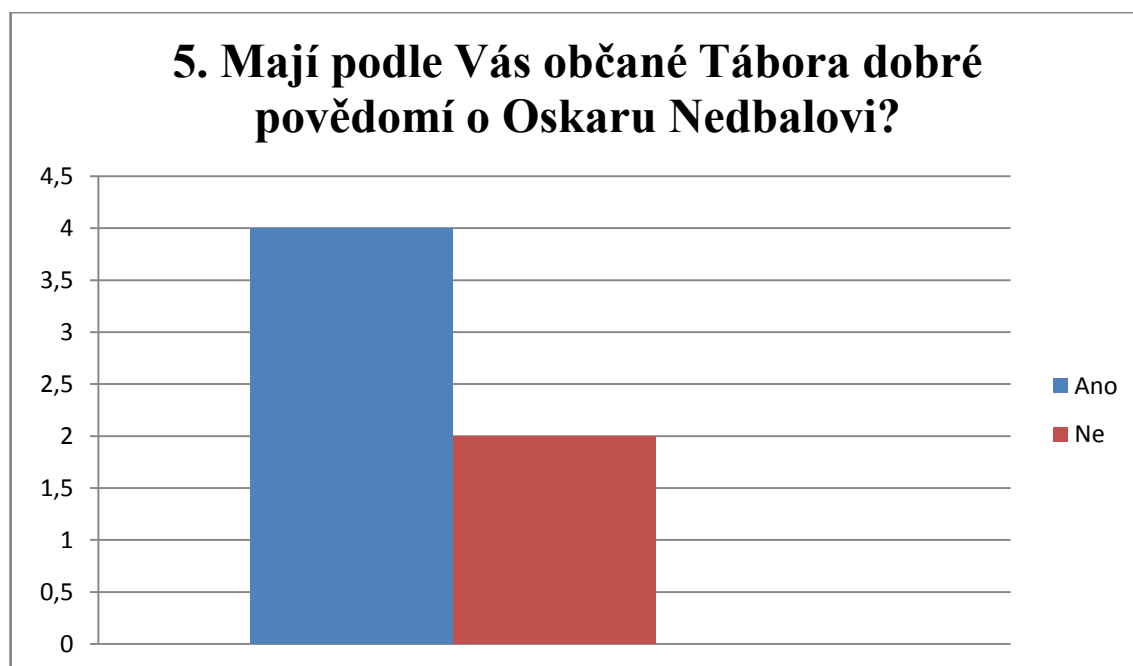
Graf č. 4. - Myslíte si, že se Tábor dostatečně staral o Nedbalův odkaz, než vznikla tato společnost? Mám tím na mysli akce spjaté s jeho osobou, pojmenování divadla, ulice a zasazení pamětní desky do jeho domu.

Tady si někteří nebyli jisti, tak dva lidé odpověděli ano i ne, což jsem zanesla i do grafu. Tady byly odpovědi opět v celku vyrovnány a těsně převýšila odpověď ne. Členové dostali prostor se k této otázce vyjádřit. Využili toho tři. Dvě odpovědi byly negativní a zní takto: Ne zcela dostatečně, v současnosti je to mnohem lepší. Kupříkladu divadlo bylo pojmenováno až po roce 1989. Jedna odpověď byla kladná Díky pojmenování institucí je povědomí o Oskaru Nedbalovi vcelku dobré. MSON rozvíjí především povědomí o životě a díle.

Když výsledek otázky porovnám se svým níže přiloženým výzkumem občanů z Tábora a okolí všichni věděli, že jsou zde místa pojmenovaná po Oskaru Nedbalovi, tudíž tyto kroky města na zachování Nedbalova odkazu splnily svůj cíl a tudíž péče o odkaz ze strany města byla dostatečná a s výsledky této otázky souhlasím.

Graf č. 5. - Mají podle Vás občané Tábora dobré povědomí o Oskaru Nedbalovi?

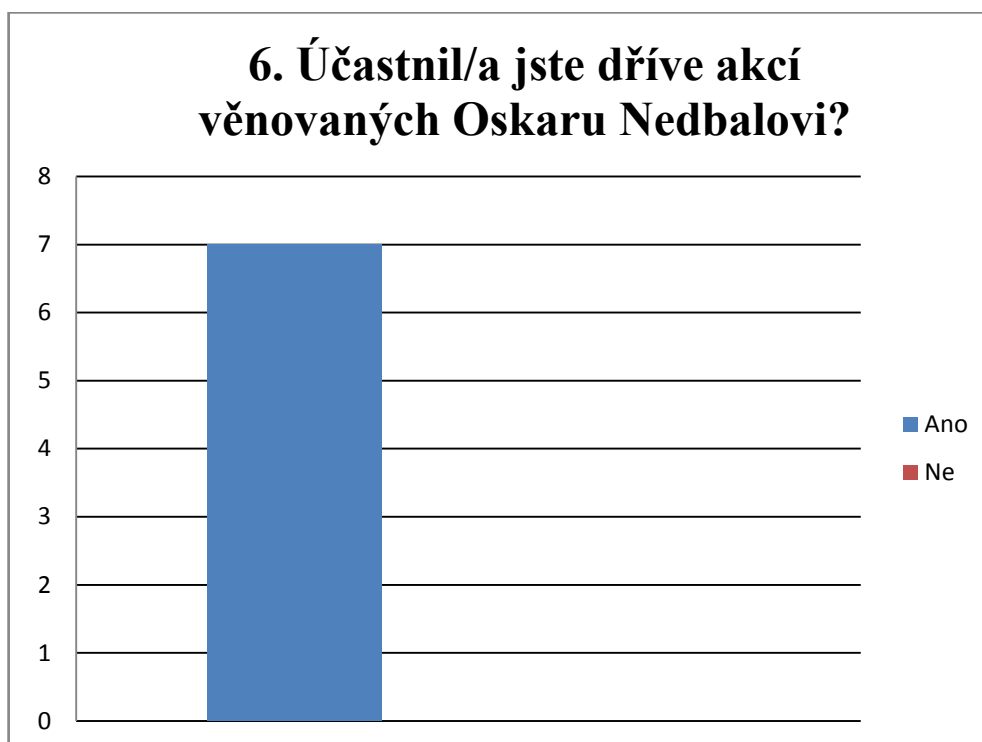

Z grafu je patrné, že tady členové byli spíše optimističtí a jeden z nich odmítl odpovědět, jelikož si to nikdy neověřoval. Členové opět dostali možnost vyjádřit svůj názor a tady také převládali kladné odpovědi, které zněly takto: Lidé spjatí s kulturou zejména hudbou určitě mají v současnosti- díky aktivitám MSON.

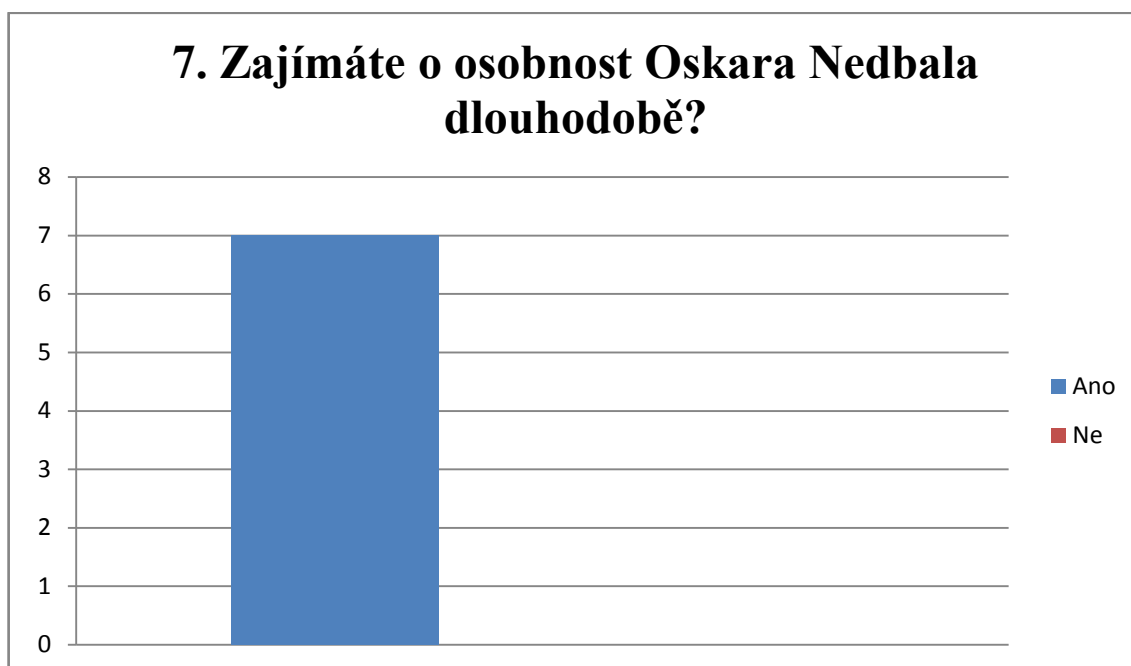
1. Jak kteří. Návštěvníci koncertů, divadla atd. určitě ano.
2. V současné době kulturní veřejnost vnímá díky MSON Oskara Nedbala v celé šíři
3. Občané znají především operety.

Ano, lidé mají opravdu dobré povědomí o Oskaru Nedbalovi. Dokazují to výsledky níže řešeného průzkumu občanů Tábora. Na otázku Víte, kdo to byl Oskar Nedbal? drtivá většina respondentů odpověděla kladně.

Graf č. 6. – Účastnil/a jste se dříve akcí věnovaných Oskaru Nedbalovi?

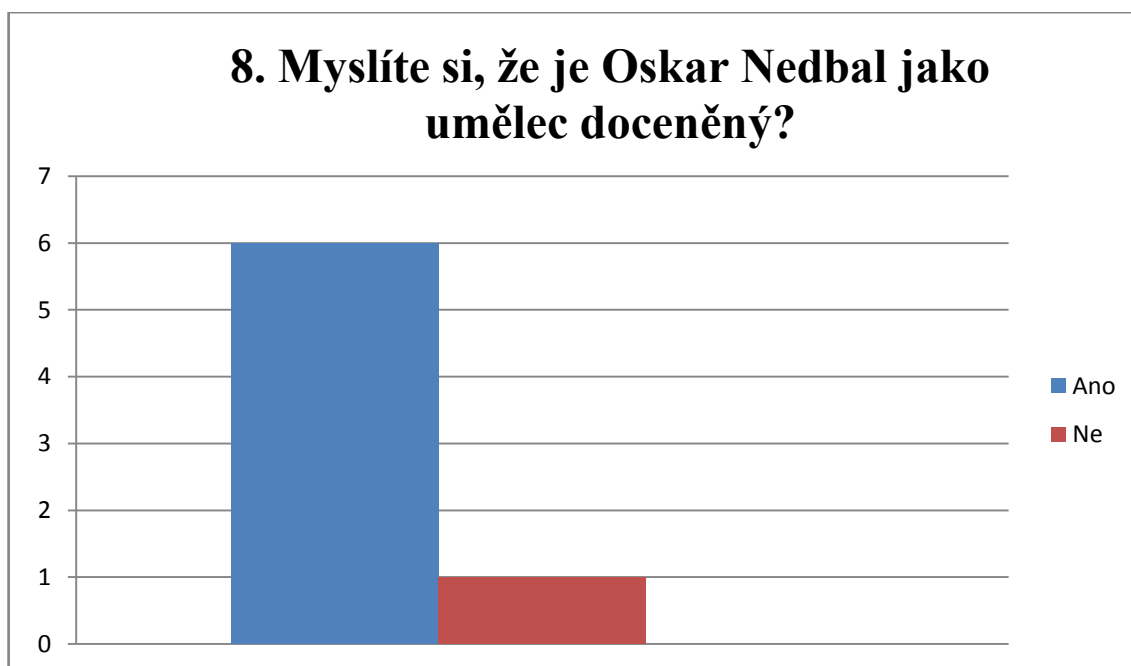

Graf č. 7. Zajímáte se o osobnost Oskara Nedbala dlouhodobě?

Otázky číslo 6. a 7. Byly věnovány přímo členům společnosti. Z výsledku odpovědí je patrné, že osoba Oskara Nedbala je jim velmi blízká a v klasické hudbě se vyznají či se jí přímo věnují.

Graf č. 8. - Myslíte si, že je Oskar Nedbal jako umělec doceněný?

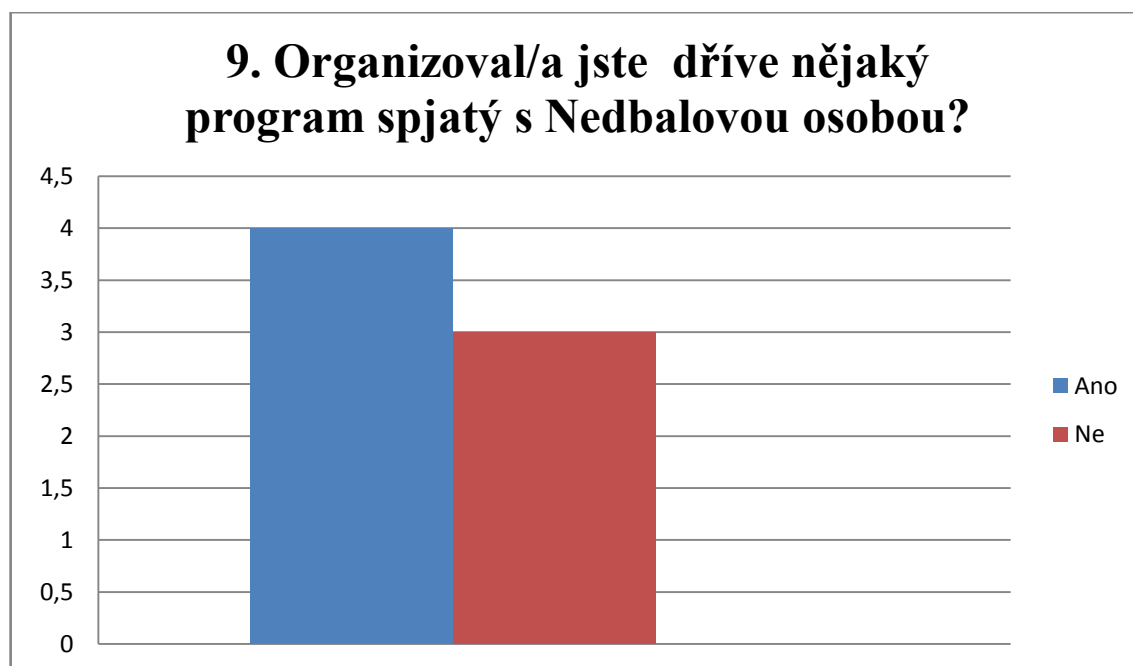

Další otázka směřovala k osobnosti Oskara Nedbala a jeho docenění v umělecké sféře. Tady jasně převážil optimismus respondentů. Členové se opět mohli vyjádřit. Tady překvapivě převládají negativní odpovědi:

1. Např. komorní tvorba je neprávem málo hraná.
2. Zejména mimooperetní díla jsou jedinečná, ale málo známé.
3. Stále se hrají operety (*Polská krev*, *Vinobraní*), balety už méně často, ale nejsou zapomenuty. MSON živila komorní tvorbu.

Tady se jedná spíše, o to že lidé o klasickou hudbu v dnešní době neprojevují moc zájem a jsou jim bližší jiné žánry. Dokládají to i výsledky mého výzkumu občanů, kdy lidé sice vědí, kdo je to Oskar Nedbal, ale o jeho tvorbu nemají zájem a neláká je, tudíž nenavštěvují ani akce jemu věnované. Pokud tedy lidi chceme nalákat na koncert o Oskaru Nedbalovi, musíme jim prezentovat jeho nejznámější díla. Nejznámějším dílem je právě zmiňovaná *Polská krev* či jeho balety, jelikož se o tom většinou lidé učili ve škole.

Graf č. 9. - Organizoval/a jste dříve nějaký program spjatý s Nedbalovou osobou?

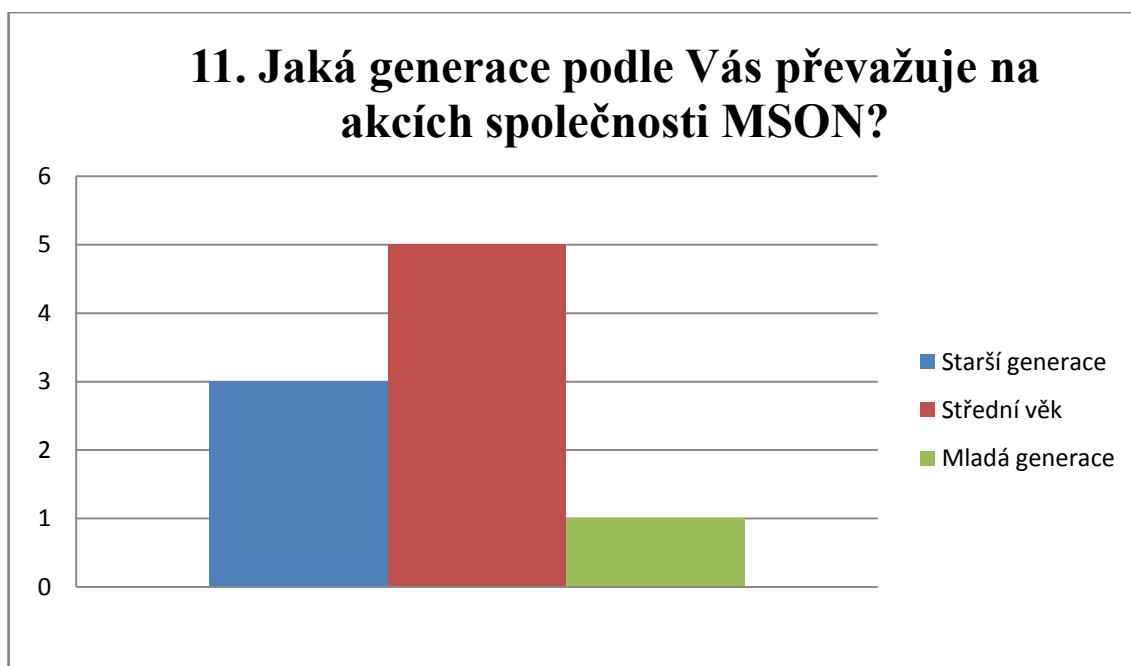
Z grafu vyplývá, že jejich zájem o osobu Nedbala není pouze pasivní a snaží se své znalosti předat i ostatním lidem.

Graf č. 10. - Jaká generace podle Vás převažuje na akcích pořádaných společností?

Desátá otázka jen potvrdila zájem členů o Oskara Nedbala a snaha podpořit péči o Nedbalův odkaz.

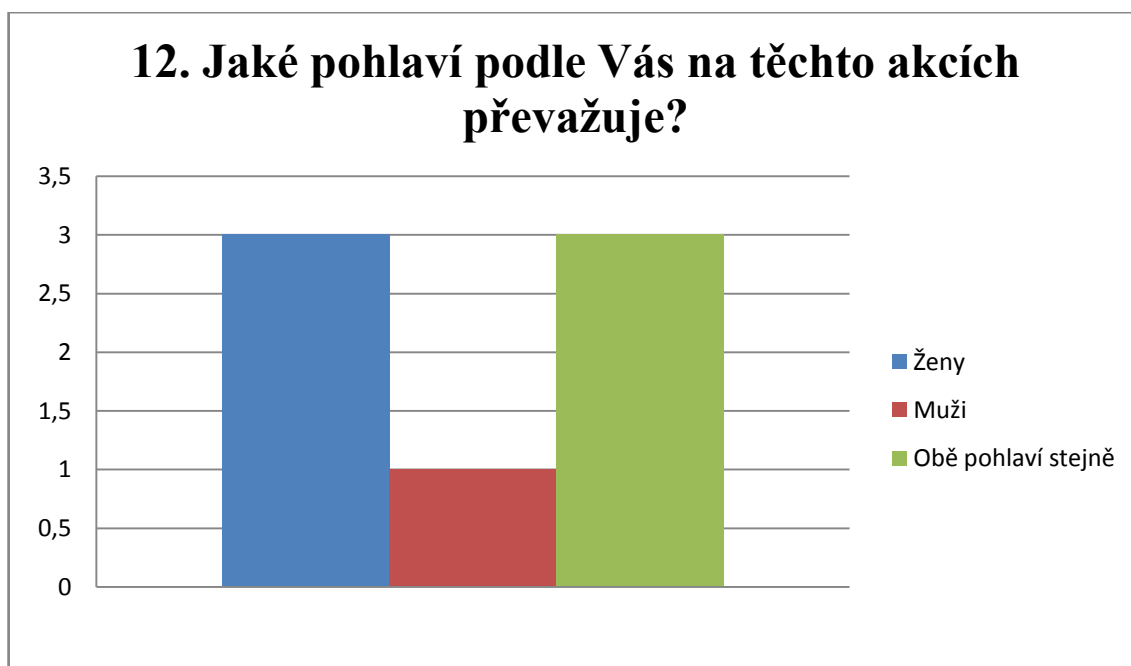
Graf č. 11. Jaká generace podle Vás převažuje na akcích pořádaných společností?

Z odpovědí vyplývá, že zde nejvíce převažuje střední věk, pak starší kategorie a nakonec mladá generace. Do grafu jsem zanesla i odpovědi člověka, který zaškrtnl možnosti střední věk a starší generace. Jedna členka napsala, že všechny generace jsou vyrovnané

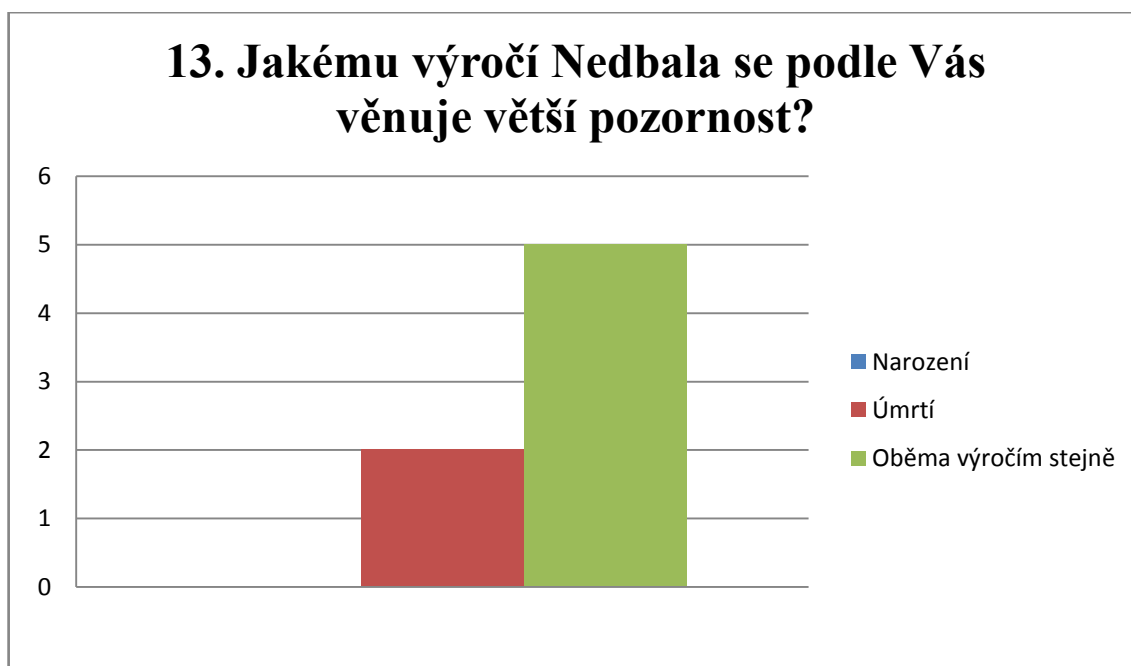
Já jsem osobně navštívila pořad *Hudbou a veršem Oskaru Nedbalovi*. Mezi návštěvníky opravdu převládá střední věk a starší generace. Zástupci mladé generace se tu také našli. Jak jsem již psala výše, lidem jsou bližší v současné době jiné hudební žánry a to platí především pro mladou generaci, která je zastoupena nejméně.

Graf. č. 12. Jaké pohlaví podle Vás na těchto akcích převažuje?

Tady dostaly stejně hlasů dvě možnosti ženy a obě pohlaví stejně. Muži dostali jen jeden hlas. Při návštěvě výše zmiňované akce jsem vypožorovala, že obě pohlaví jsou zastoupena celkem rovným dílem. Ani jedno pohlaví výrazně nepřevažovalo nad druhým.

Graf. č. 13. - Jakému výročí Nedbala se věnuje podle Vás větší pozornost?

Tady nejvíce hlasů získala možnost oběma výročím stejně, na dalším místě je úmrtí a narození nedostalo dokonce ani jeden hlas. Narození nedostalo ani jeden hlas nejspíše kvůli tomu, že Nedbalovo tragické úmrtí přiláká větší pozornost a navíc zemřel na štědrý den roku 1930, což je velmi dobře zapamatovatelné datum. Při práci s materiály k diplomové práci např. články či koncerty na jeho počest jsem zjistila, že se opravdu většinou vázaly k výročí jeho úmrtí.

Na otázku č. 14. Jaký účel má podle Vás mít MSON? Vyjadřovali členové svůj názor. Tuto otázku nezodpověděl jeden člen.

Odpovědi vypadaly takto: Zvyšovat povědomí o Nedbalovi. MSON svůj účel plní. Seznámit veřejnost s osobností Nedbala. Propagace jeho díla nejen operet.

Popularizace O. N. Udržovat a zvýšit zájem o O. N. a propagovat jeho hudbu- zejména komorní.

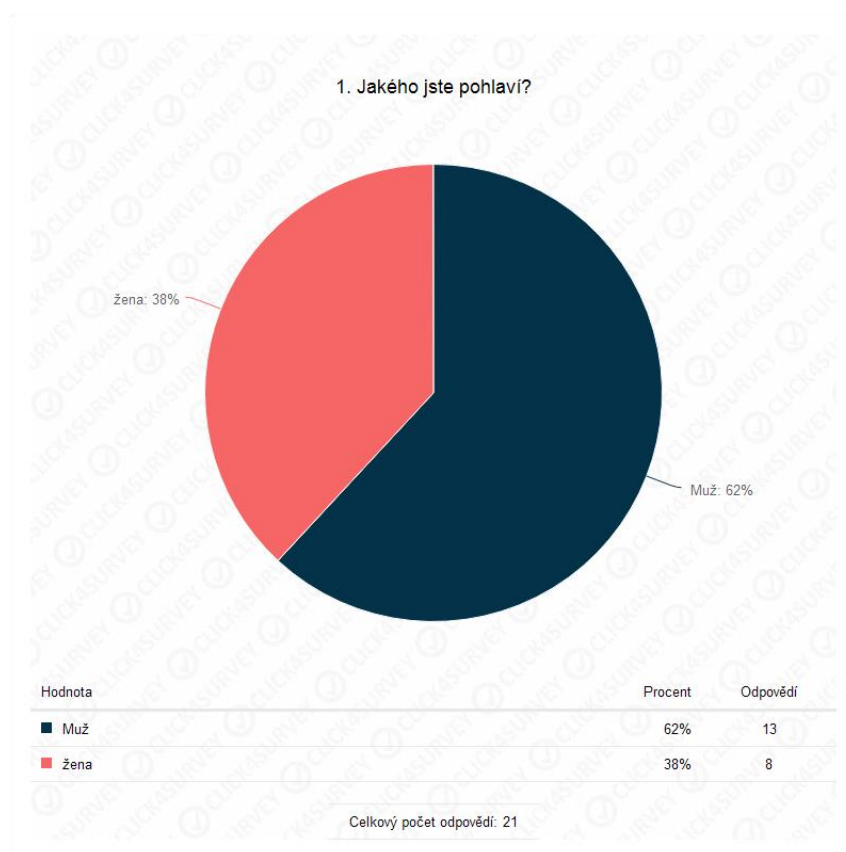
Tady se všichni shodli na tom, že jejím účelem je propagace Nedbalovy hudby, zvýšit zájem a přiblížit Nedbalovu osobnost široké veřejnosti. Tyto odpovědi souhlasí se stanovou společnosti.

6. Průzkum povědomí občanů Tábora a okolí o Oskaru Nedbalovi

6.1 Metoda průzkumu

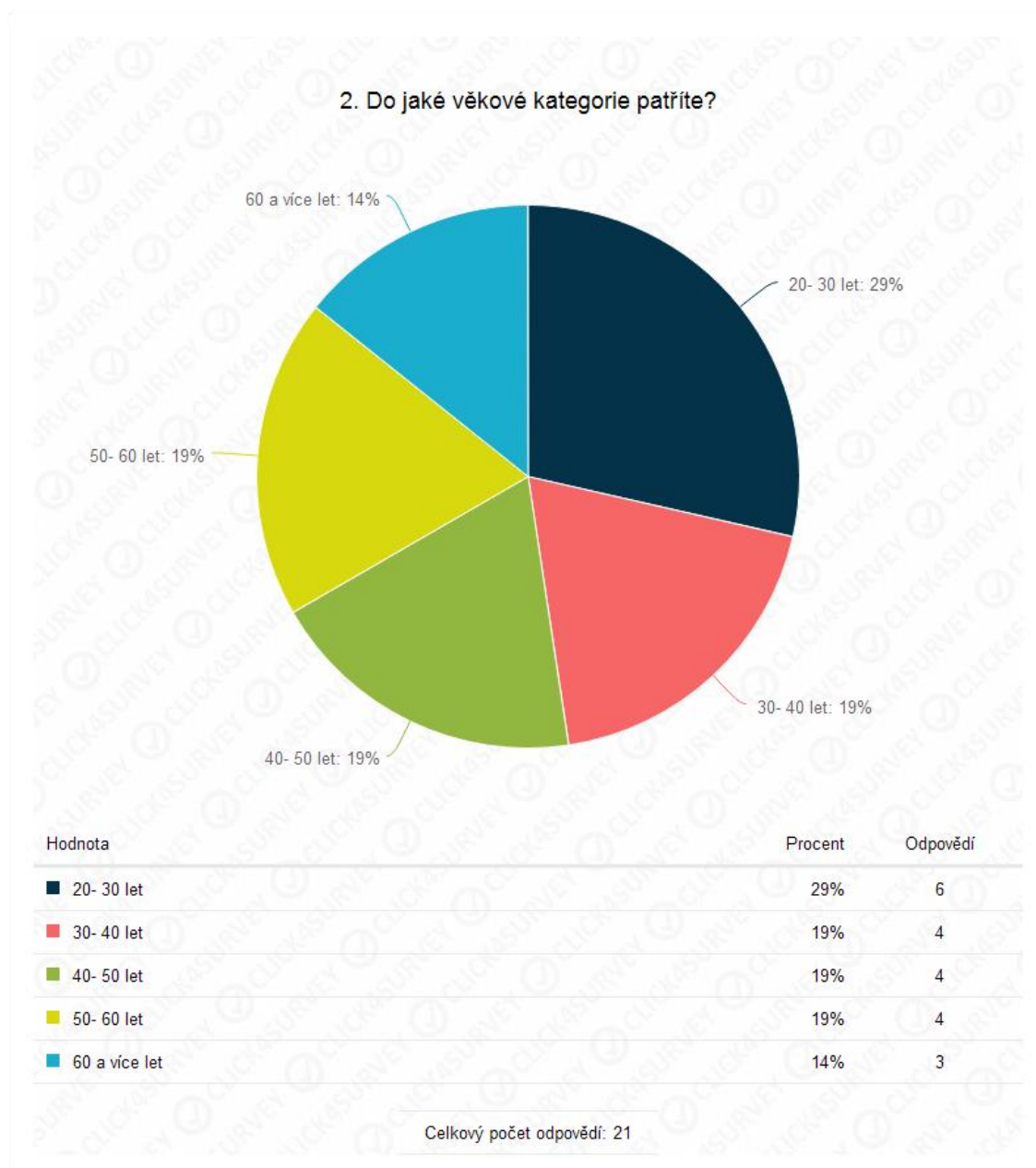
Průzkum byl zaměřen především na tábořské obyvatele. Průzkum členů MSON měl zjistit názory respondentů na povědomí tábořských občanů ohledně Oskara Nedbala, zatímco průzkum občanů Tábora měl stav jejich povědomí o Oskaru Nedbalovi přímo zjistit. Průzkum měl jedenáct otázek. V průzkumu občanů Tábora jsem se chtěla hlavně dozvědět, zda vůbec vědí, kdo to Oskar Nedbal byl a že to byl dokonce tábořský rodák. Zajímalo mě i jejich vztah k Nedbalově tvorbě, a zda někdy navštívili např. koncert s jeho hudbou. Část dotazů se týkala společnosti MSON. Jako formu průzkumu jsem zvolila opět dotazník tentokrát v elektronické podobě. K vytvoření dotazníku jsem využila stránek www.click4survey.cz. Na těchto webových stránkách si mohou svůj dotazník vytvořit na míru nejen firmy, ale i studenti. Já jsem si vytvořila dotazník s otázkami mající vybrané možnosti, ale lidé zde opět mohli vyjádřit i svůj názor. Po vypracování dotazníku mi byl vygenerován elektronický odkaz na průzkum, který jsem poté rozeslala vybraným respondentům. Ti dotazník šířili dále. Nakonec mi došlo 21 odpovědí. Po uzavření průzkumu byla www.clicksurvey.cz vypracována výsledná analýza v grafech.

Graf č. 1. - Jakého jste pohlaví?

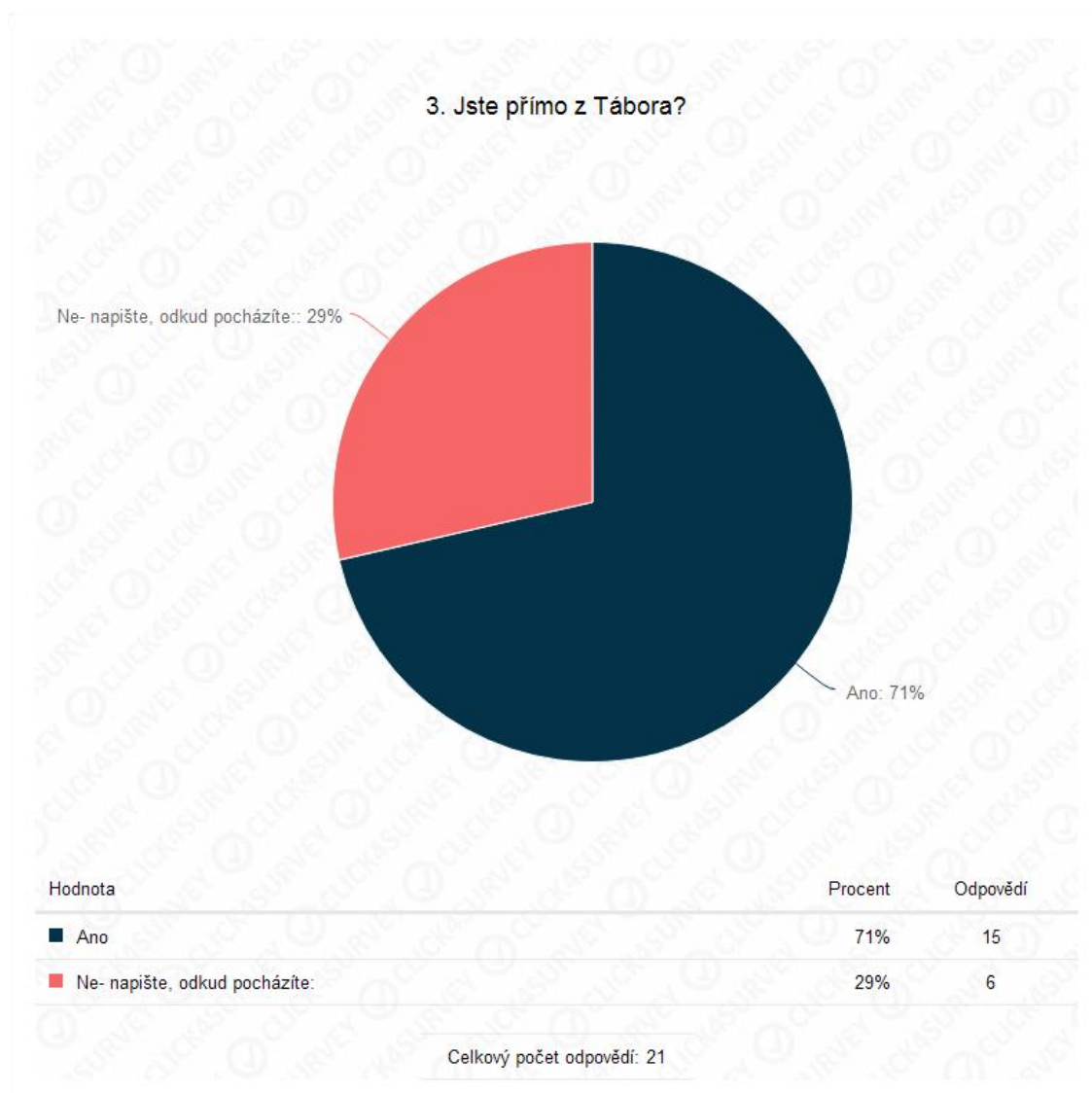
Z výsledku grafů je patrné, že se do průzkumu aktivněji zapojili muži než ženy. Ze strany mužů mi přišlo 13 odpovědí a ze strany žen 8. otázku jsem položila i z důvodu zjištění, zda mají o Nedbalovi lepší povědomí muži či ženy.

Graf č. 2. - Do jaké věkové kategorie patříte?

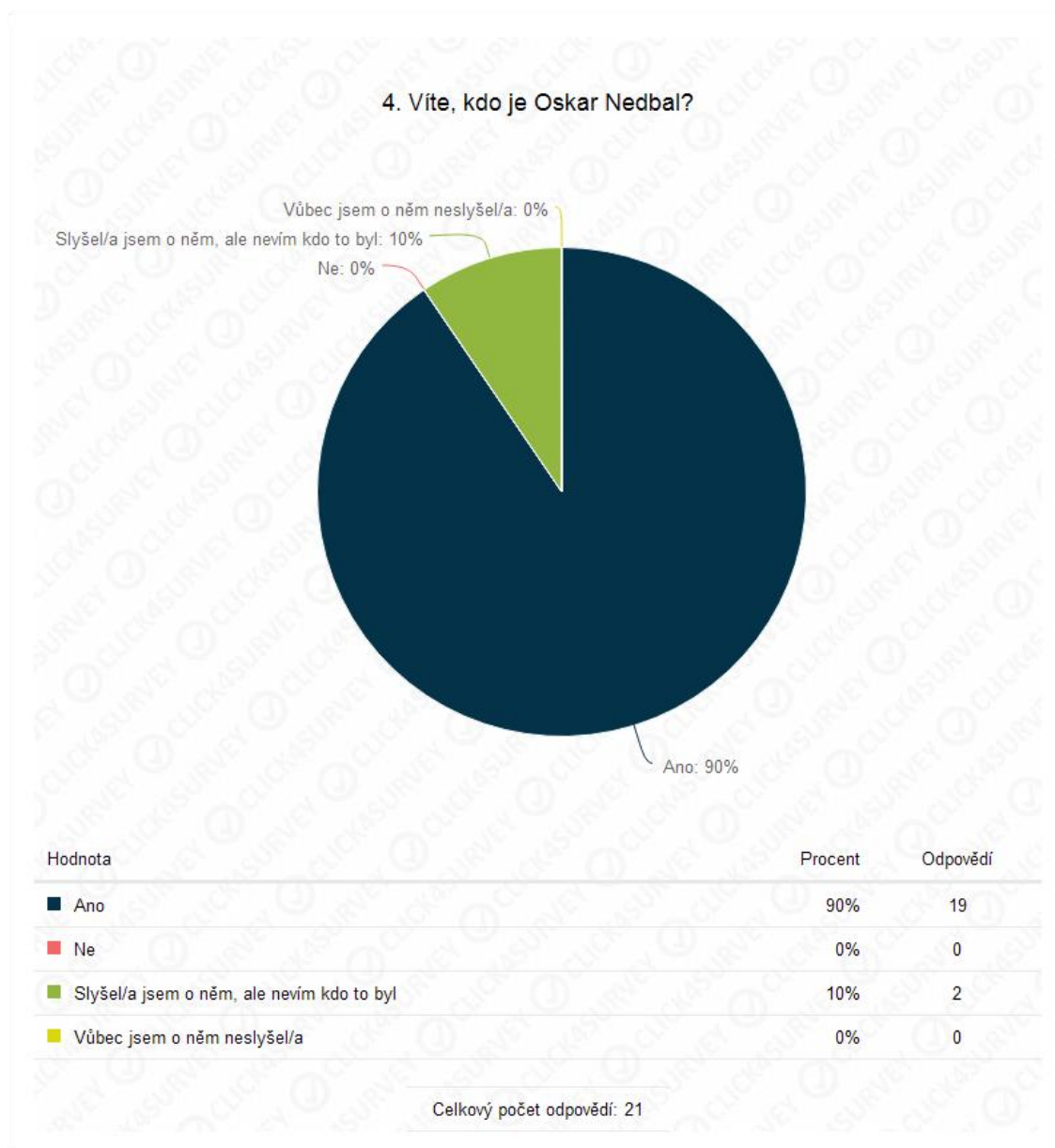
Nejvíce odpovědí mi dorazilo od respondentů ve věku 20- 30 let. Další věkové kategorie byly vyrovnané. Shodně mi došly čtyři odpovědi. Nejméně odpovědí jsem získala od věkové kategorie 60 a více let. To není překvapující, jelikož v této věkové kategorii mnoho lidí sociální sítě nevyužívá.

Graf č. 3. - Jste přímo z Tábora?

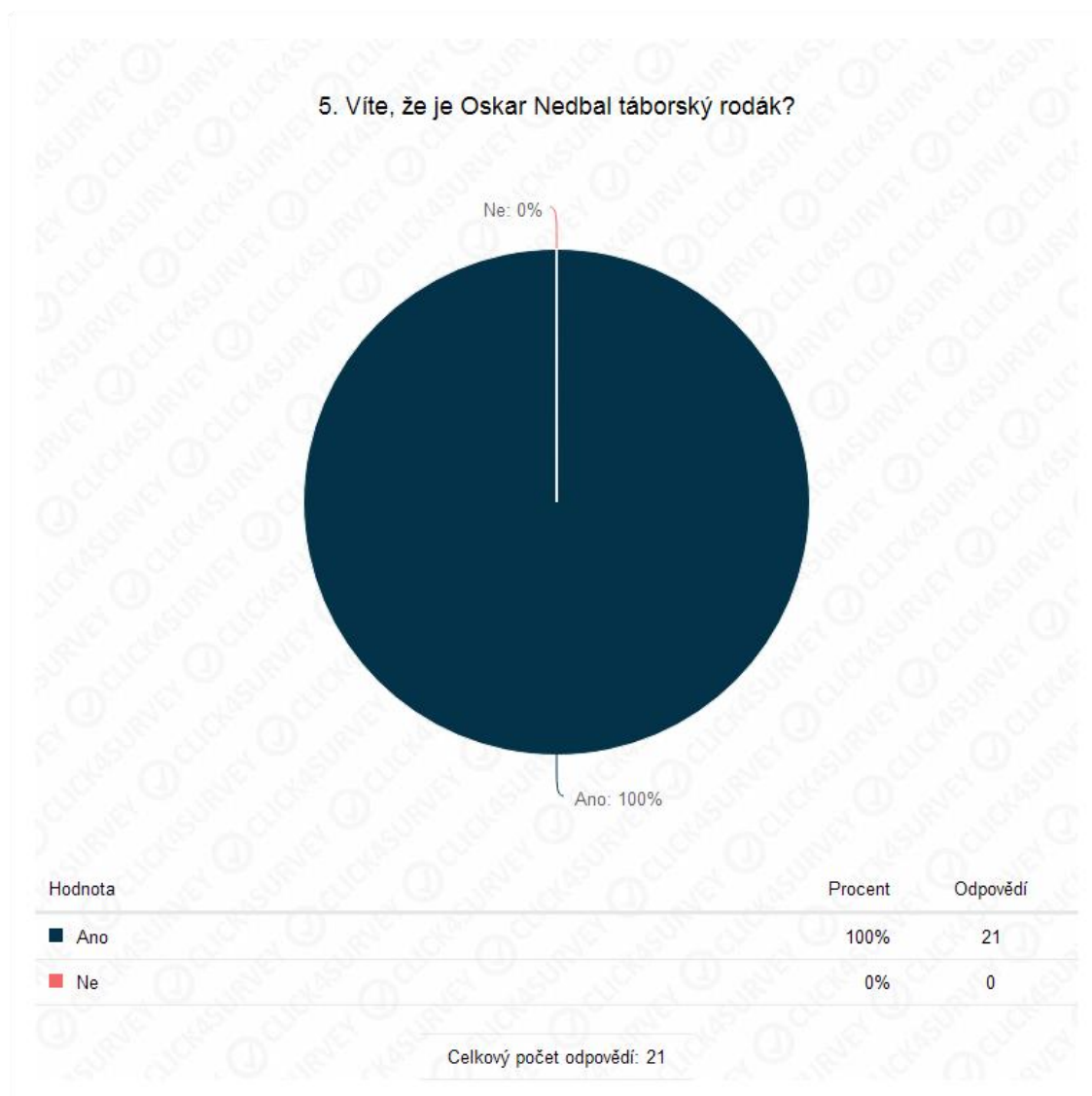
Průzkum se sice týkal především obyvatel Tábora, ale zapojili se do něj i lidé z jeho okolí. Přišlo mi od nich šest odpovědí. Tři respondenti pocházeli ze Staré Vožice, jeden z Chotovin, jeden z Mladé Vožice a jeden dokonce z Obrataně. Alespoň bude možné vypořádat, zda místo bydliště má vliv na informovanost o Oskaru Nedbalovi.

Graf. č. 4. - Víte, kdo je Oskar Nedbal?

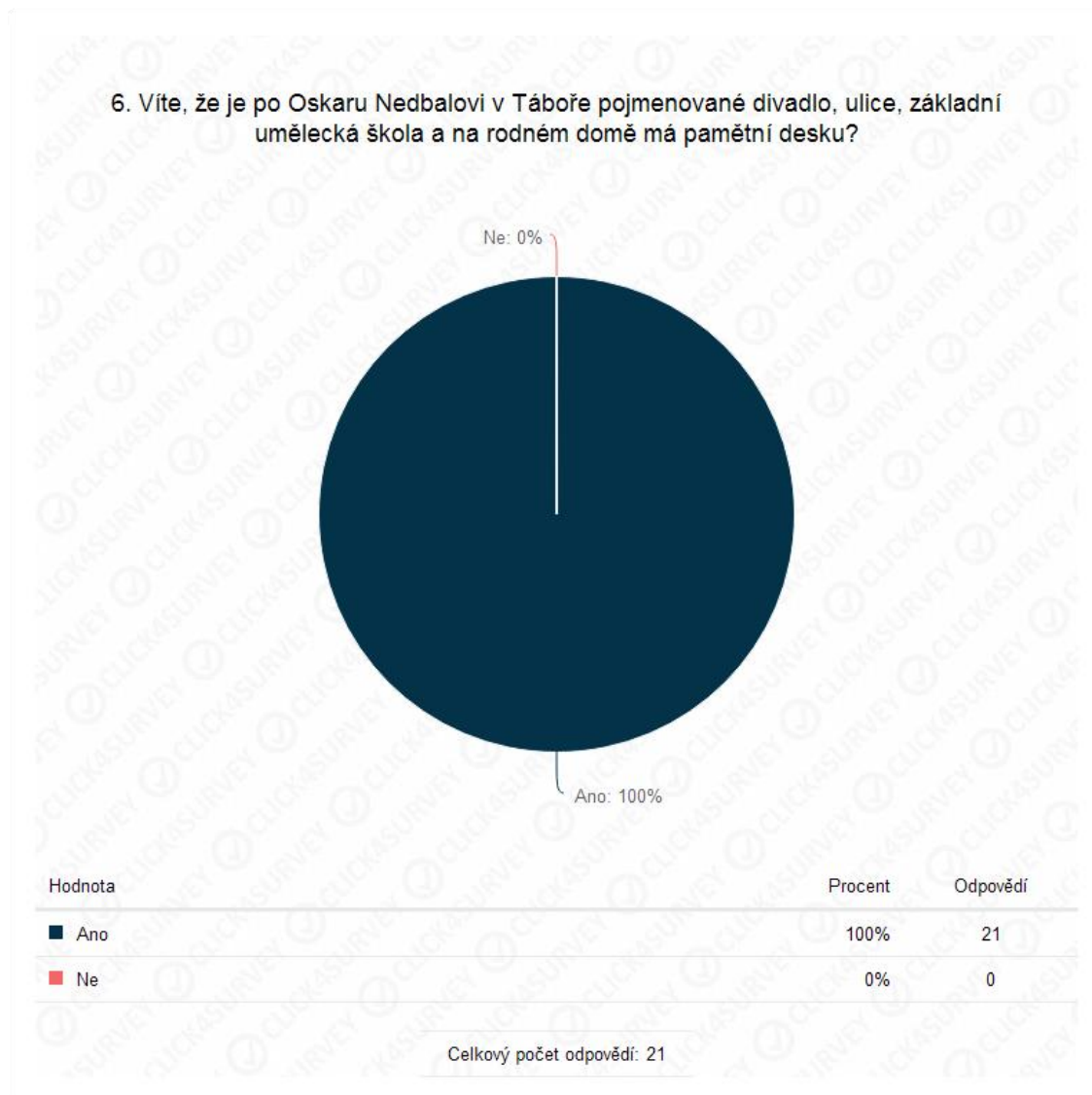
Již tato otázka odhalila, jak dobře lidé znají Oskara Nedbala. Výsledky odpovědí hovoří jasně. 19 lidí z 21 ví, kdo je to Oskar Nedbal a dva respondenti o něm alespoň slyšeli. Povědomí o Oskaru Nedbalovi je tedy více než dobré bez ohledu na pohlaví, věk, místo bydliště. Ještě doplním, že většina lidí má středoškolské či vysokoškolské vzdělání. Právě ze školy o něm vědí lidé nejvíce.

Graf. č. 5. - Víte, že je Oskar Nedbal tábořský rodák?

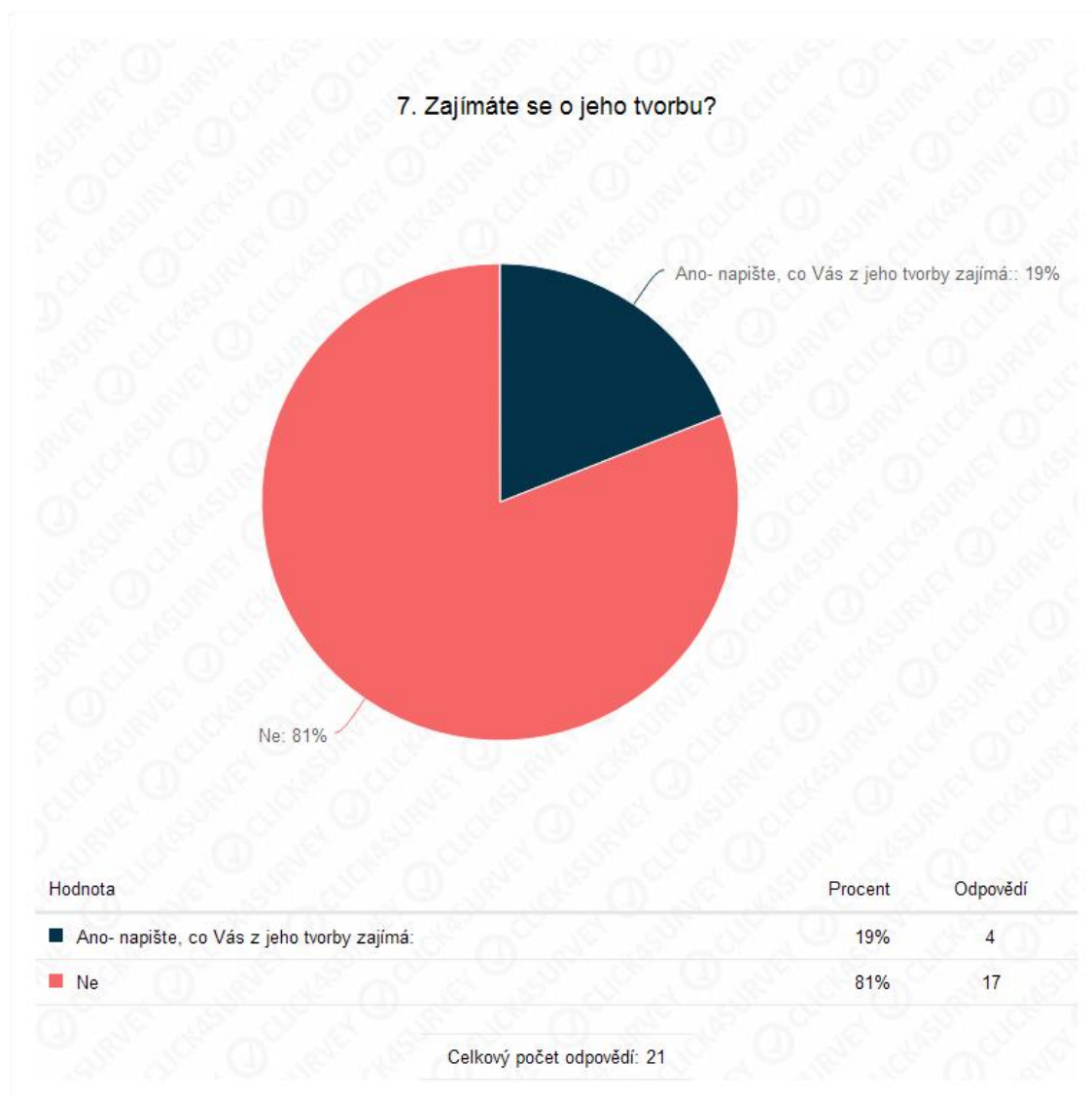
Tato otázka ještě více prověřila znalosti respondentů. I tady výsledek dokázal, že Oskar Nedbal není lidem neznámý. Všech 21 respondentů odpovědělo kladně. Je to částečně způsobeno poznatky ze školy, ale především samotný Tábor je místem paměti Oskara Nedbala. Opět na to nemělo vliv pohlaví, věk a dokonce ani místo bydliště.

Graf. č. 6. - Víte, že je po Oskaru Nedbalovi v Táboře pojmenované divadlo, ulice, základní umělecká škola a na rodném domě v Divadelní ulici má pamětní desku?

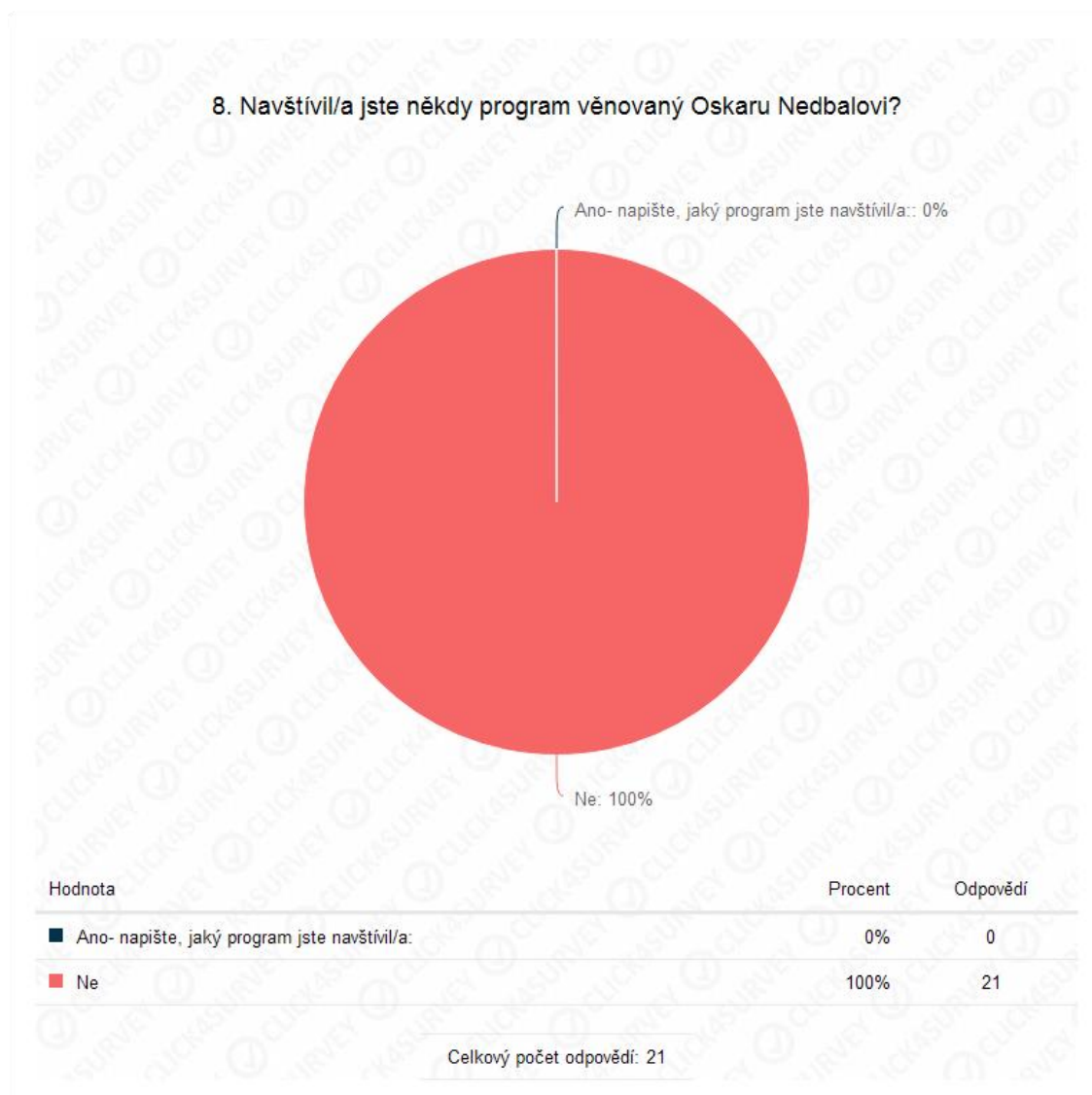
Výsledky této otázky prozradí, zda město pečuje o odkaz Oskara Nedbala dostatečně. Výsledky hovoří jasně. Všechny 21 respondentů odpovědělo ano. Je to dáno tím, že se lidé pohybují po městě téměř každý den anebo někdy navštívili divadlo Oskara Nedbala.

Graf. č. 7. - Zajímáte se o jeho tvorbu?

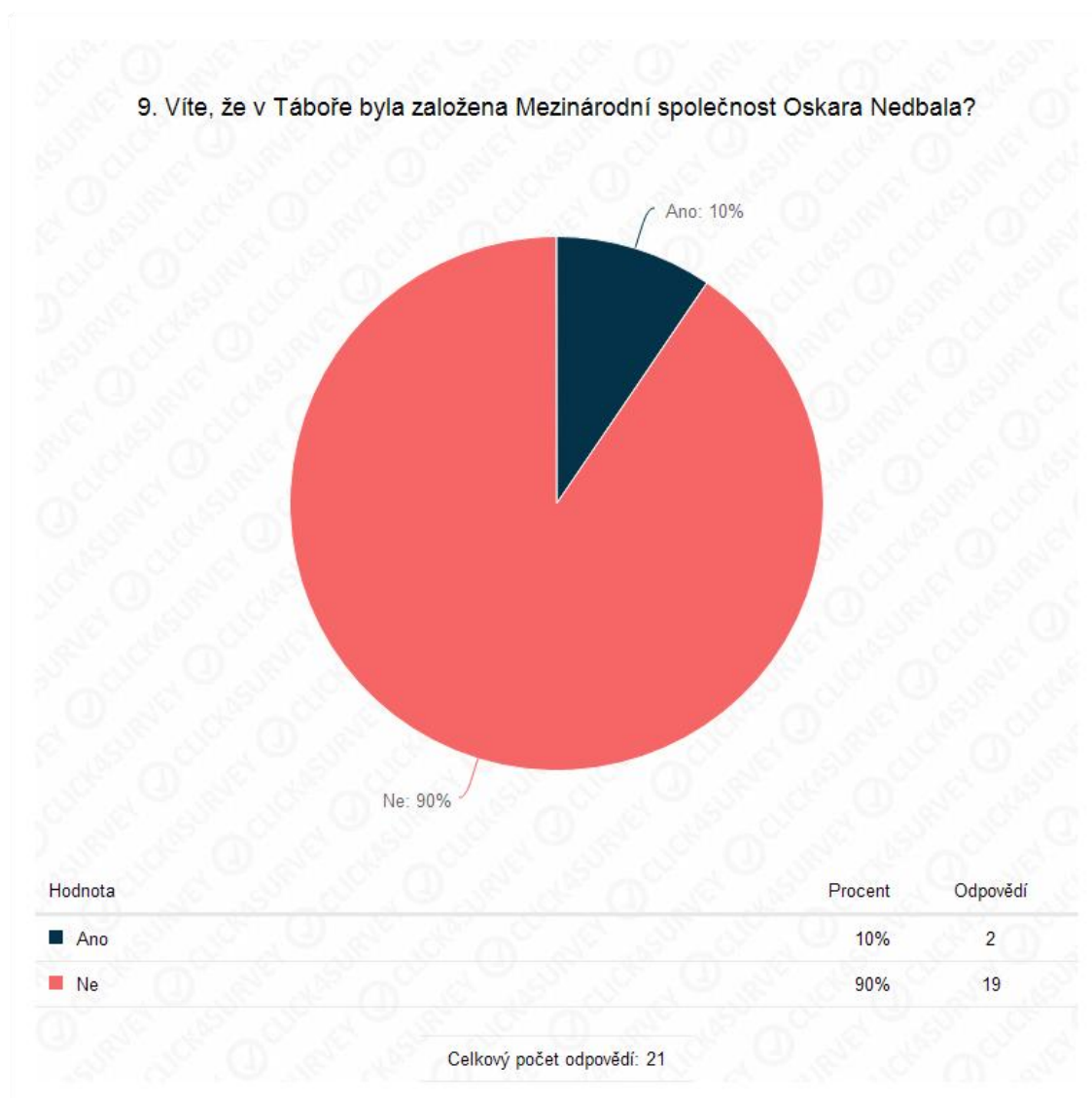
Tato otázka měla ověřit, zda se respondenti zajímají o Oskara Nedbala hlouběji. Lidé se zde mohli sami vyjádřit. Bohužel hlubší zájem o Nedbalovu tvorbu mají pouze čtyři lidé. 2 respondenty zajímá *Polská krev* a další dva si oblíbili jeho balety. To je pochopitelné, poněvadž tato díla patří k Nedbalovým nejznámějším a ostatní jeho tvorba je méně známá.

Graf. č. 8. - Navštívil/a jste někdy program věnovaný Oskaru Nedbalovi?

Tento dotaz byl položen z důvodu, zda se respondenti zajímají aktivně o Oskara Nedbala. Bohužel všech 21 respondentů odpovědělo, že žádný program nenavštívilo. Tady je patrné, že lidé sice znají Oskara Nedbala, ale jejich znalosti jsou pouze povrchní. Většinou jim stačí jejich dosavadní znalosti a nejeví zájem je prohloubit.

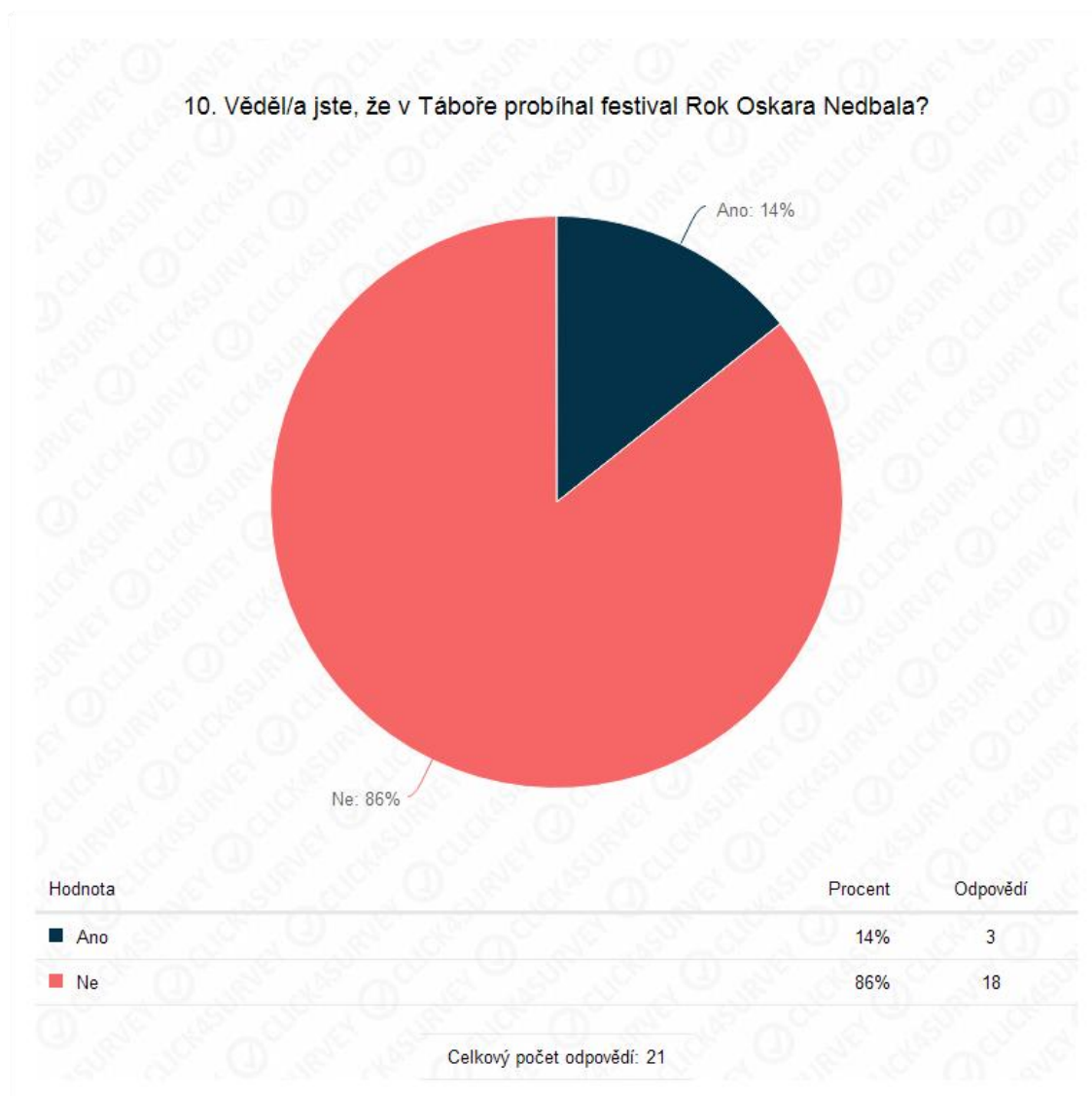
Graf. č. 9. - Víte, že v Táboře byla založena Mezinárodní společnost Oskara Nedbala?

Další otázka měla za úkol vyzkoumat, zda je zajímavá péče o odkaz Oskara Nedbala. Zeptala jsem se tedy na společnost MSON, která má péči o Nedbalův odkaz na starosti.

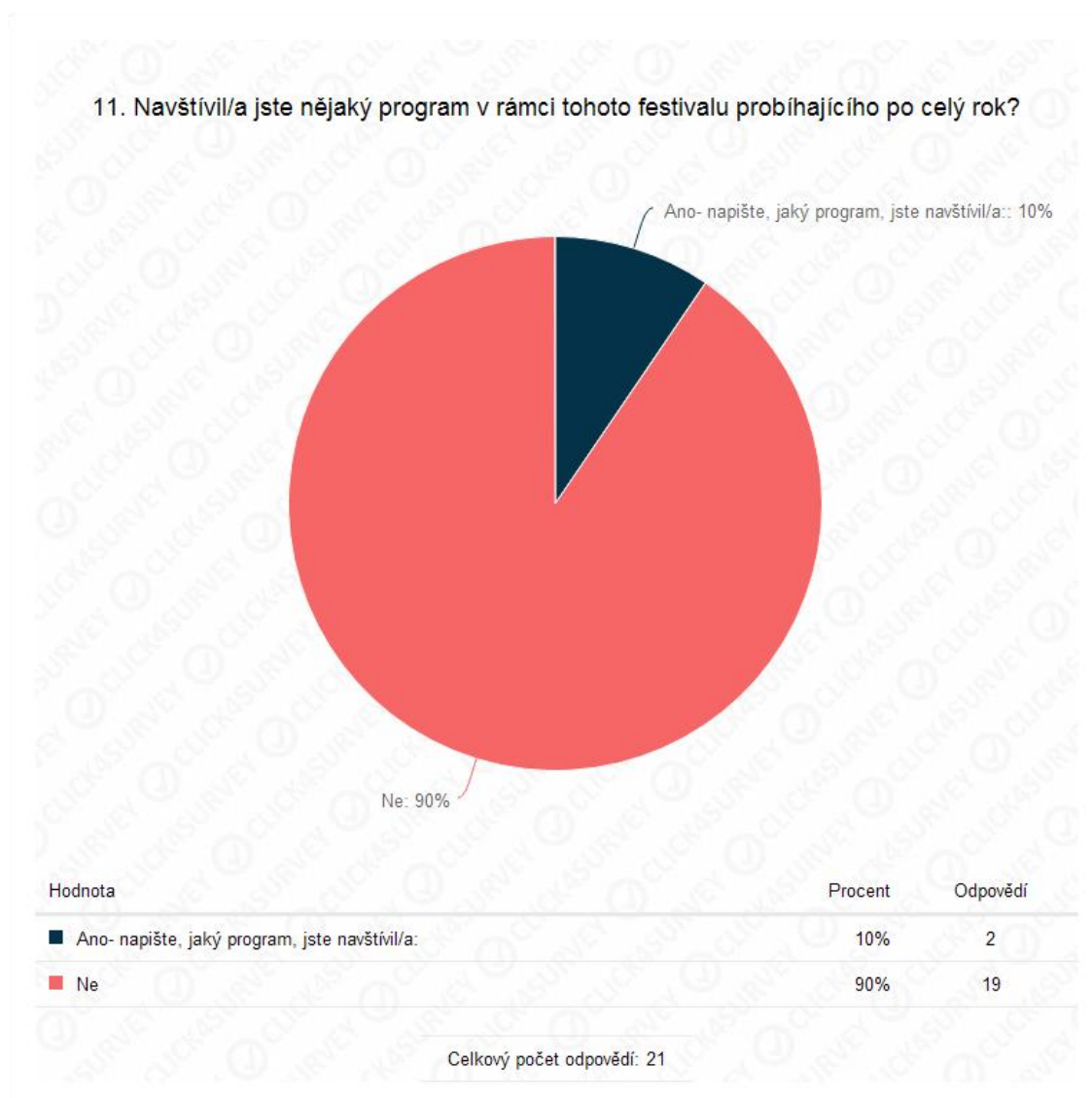
Tady věděli pouzí dva lidé o její existenci. To je docela zarážející, jelikož její vznik v roce 2010 byl hojně medializován např. Ludmila Peřinová, *Cesta k nesmrtelnosti tábořského rodáka Oskara Nedbala*, in: *Kultura*, 2010, s. 11., *Festival stvoří Mezinárodní společnost Oskara Nedbala*, in *Mladá Fronta- kultura a volný čas*, 2010, s. 8.

Graf. č. 10. - Věděl/a jste, že v Táboře probíhal rok Oskara Nedbala?

Tento dotaz směřoval k tomu, zda občané mají přehled o aktivitách ve spojitosti s Oskarem Nedbalem. Tady opět překvapivě odpověděli kladně pouze tři lidé. Přitom o *Roku Oskara Nedbala* informovaly plakáty, brožura s programem Roku Oskara Nedbala a také do programu divadla byly zahrnuty pořady v rámci tohoto festivalu.

Graf. č. 11. - Navštívil/a jste nějaký program v rámci tohoto festivalu probíhajícího po celý rok?

Zajímalo mě opět, zda si občané aktivně snaží rozšířit své znalosti ohledně Oskara Nedbala. Tady opět odpověděli pouzí dva lidé, že navštívili pořad v rámci Dnů Oskara Nedbala. Pro zajímavost jeden respondent navštívil pořad *Oskaru Nedbalovi věnováno* a druhý si bohužel nemohl vzpomenout na název. Přitom Rok Oskara Nedbala nabídl pestrou škálu pořadů od koncertů až po tematické vycházky. Bohužel lidé dnes o vážnou hudbu nejeví moc zájem a dávají přednost jiným žánrům.

7. Závěr

Ve své diplomové práci jsem se snažila nastínit péči o odkaz Oskara Nedbala ze strany jeho rodného města Tábora. Zaměřila jsem se tedy na instituce po něm pojmenované, ZUŠ Oskara Nedbala divadla a činnost komorního orchestru Bolech. Mé pozornosti neunikly aktivity nedávno vzniklé MSON. Zda jsou snahy města uchovat Nedbalův odkaz v paměti tábořských občanů účinné, zhodnotil průzkum samotných občanů Tábora.

Tábor je totiž hudbymilovné město, které je na svého slavného rodáka Oskara Nedbala patřičně hrdé. Svou náklonnost mu, jak vyplývá z článků *Českého Jihu* a z kroniky Komorního orchestru Bolech projevovalo již za jeho života. Po jeho smrti roku 24. prosince 1930 město prohlásilo, že se bude snažit jeho tvorbu a odkaz uchovat i po jeho smrti. Tábor dostal svým slovům a o jeho odkaz se pečlivě starají. Důkazem toho je bezprostředně po jeho smrti po něm pojmenovaná dnes ZUŠ Oskara Nedbala. Dále pak byla v roce 1936 odhalena na jeho rodném domě pamětní deska věnována nejen jemu, ale i jeho otci Karlu Nedbalovi. Další vzpomínkou na tohoto slavného rodáka je i ulice nesoucí jeho jméno, o které se mi bohužel nepodařilo sehnat bližší informace.

Jedinou výtku bych měla k přejmenování divadla Oskara, které proběhlo až v 90. letech a přitom dnes je to mezi tábořskými občany nejznámější instituce nesoucí Nedbalovo jméno. Tyto po něm pojmenované instituce se samy aktivně snaží oživit Nedbalovu tvorbu. Také komorní orchestr Bolech svými koncerty, do kterých zařazuje i Nedbalovu hudbu, přispívá k ožívování Nedbalova odkazu.

Ještě intenzivnější rozměr o péči Nedbalova odkazu nastal se vznikem MSON roku 2010. Tato společnost má právě za úkol pečovat o Nedbalův odkaz ve všech směrech. Tady se daly dohromady výše zmíněné instituce a každý rok jsou zde pořádány akce spjaté s Nedbalem. Že město Tábor dostatečně pečuje o Nedbalův odkaz, dokazují i výsledky mého průzkumu tábořských občanů. Všichni respondenti věděli, kdo je to Oskar Nedbal a že je tábořský rodák. Jejich znalosti jsou však spíše povrchní a bylo by dobré podnítit v lidech aktivní zájem o něj. To by bylo v současnosti možné právě díky činnosti MSON a její předsedkyně PhDr. Ludmily Peřinové, Ph. D.

Pro další výzkum by bylo vhodné nejen nadále pozorovat činnost MSON a vývoj vztahu občanů Tábora k Oskaru Nedbalovi, ale také se zabývat se jednotlivými

obdobími a událostmi, jejichž vlivem buď došlo k rozkvětu péče o památku Oskara Nedbala, nebo naopak k jejímu úpadku.

8. Prameny a literatura

8.1 Archivní prameny

Archiv Města Tábora

SOkA Tábor, Fond Městský národní výbor Tábor, Kniha zápisů ze schůze obecního zastupitelstva z roku 1990.

SOkA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, dopis kuratoria ze dne 18. února adresovaný správní komisí města Tábora.

SOkA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, výpisy z účtů nadace z roku 1924 a 1931.

Archiv ZUŠ Tábor

Kronika ZUŠ Tábor

Kronika ZUŠ: Rok 1975- 1985

Kronika ZUŠ: *Rok 1977- 1993*

Kronika ZUŠ: Rok 1987- 1995

Archiv divadla Oskara Nedbala Tábor

Materiály určené pro výstavu Sín Oskara Nedbala, doprovodný text Oskar Nedbal a Národní divadlo v Bratislavě.

Výstřižkový archiv Ludmily Peřinové

Doprovodný materiál věnovaný koncertu Díky mistře Oskare Nedbale! ze dne 15. 12. 2014.

Doprovodný materiál k programu *Vzlet a pád Oskara Nedbala* ze dne 3. 11. 2014

Doprovodný materiál k *Zájezdu za historií života Oskara Nedbala* ze dne 9. 11. 2014.

Doprovodný materiál k programu *Neznámý známý v názvu školy* ze dne 15. 10. 2014 .

Doprovodný materiál ke koncertu *ZUŠ Oskara Nedbala* ze dne 11. 6. 2014

Doprovodný materiál k *Zájezdu za historií života Oskara Nedbala*

Doprovodný materiál ke koncertu *Oskarovi Nedbalovi věnováno* z 8. 5.

Ludmila Peřinová, *Cesta k nesmrtelnosti tábořského rodáka Oskara Nedbala*, in: *Kultura*, 2010

Program ke konferenci konané 27. 11. 2010.

Úplňková noc byla věnována Oskaru Nedbalovi, Tábořsko 2011.

Archiv Komorního orchestru Bolech

Pamětní kniha filharmonického spolku Bolech v Táboře

8.2 Literatura

BLÜMLOVÁ Dagmar, *Sto tváří z jihočeské kulturní historie*, Pelhřimov 2000

BUCHNER Alexandr, *Oskar Nedbal*, Praha 1976

DAŇHEL Karel, *Divadlo Oskara Nedbala Tábor*, Tábor 2009

DAVID Petr, *444 historických měst a městeček České republiky*, Praha 2004

Divadlo I. Olbracht v Táboře, Tábor 1974

HÁJEK František, *90 let filharmonického orchestru v Táboře*, Tábor 1967

HALBWACHS Maurice, *Kolektivní paměť*, Praha 2010

HARAITS Jan, *80 let uměleckého školství v Táboře*, Tábor 1993

HARVAŘÍK Josef, *Lidové školy umění*, Praha 1969

Heslo Anger Mořic, in : *Ottův slovník naučný*, sv. V., Praha 1892

Heslo Čech Adolf, in: *Ottův slovník naučný*, sv. II., Praha 1892

Heslo Dvořák Antonín, in: *Ottův slovník naučný*, sv. VII., Praha 1900

Heslo Josef Suk, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XVIII, Praha 1900

Heslo Káan z Albestu Jindřich, *Ottův slovník naučný*, sv. XIV. Praha 1902

Heslo Kovařovic Karel, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XV., Praha 1900

Heslo Metternichová Pavlína, in: *Ottův slovník naučný*, sv. XI., Praha 1918

Heslo Novák Ladislav, *Ottův slovník naučný*, sv. XVII., Praha 1902.

Heslo paměť, in: *Ottova encyklopedie A- Ž*, Praha 2004

Heslo Richter Hans, in *Ottův slovník naučný*, sv. XXI., Praha 1904

- Heslo Wienikowsky Henrik, in Ottův slovník naučný, svazek XX., Praha 1900
- Heslo Wihan Hanuš, in: Arnošt Černý, *Nový kapesní slovník hudební*, Třebíč na Moravě 1914
- HOJDA Zdeněk, *Pomníky a zapomínky*, Praha- Litomyšl 1996
- JANKOVEC Otakar, *Vznik a stavební proměny městského divadla*, Tábor 1998
- Historický atlas měst České republiky*- Tábor, Praha 1999
- KLVÁČKOVÁ Kateřina, *Hudební spolek v letech 1877- 1918*, Olomouc 2011
- KOSOVÁ, Ljuba *Prameny k dějinám českého divadla*, in: Sborník prací filosofické fakulty brněnské university studia minora facultatis philosophicae universitatis brunensis, Brno 1973
- KRAJÍC Rudolf, *Tábor jak jej fotografovali v letech 1876- 1996 Manželé Šechtlovi*, Tábor 1997
- LABISCHOVÁ Denisa, *Co si uchováváme v paměti? - Empirický výzkum historického vědomí*, Ostrava 2003
- KVĚT J. M., *Kdo je Oskar Nedbal*, Praha 1947
- NORA Pierre, *Mezi pamětí a historií: problematika míst*, in: *Politika paměti*, Praha 1998
- NOVÁK Ladislav, *Oskar Nedbal v mých vzpomínkách*, Praha 1938
- Ottova encyklopedie A- Ž, Praha 2004
- Ottův slovník naučný, sv. VIV., Praha 1900
- Ottův slovník naučný, sv. XV., Praha 1900
- Ottův slovník naučný, sv. XV., Praha 1900
- Ottův slovník naučný, sv. XX., Praha 1900
- PADRTA Karel, *Jihočeská vlastivěda- hudba, České Budějovice* 1989
- PEŘINOVÁ Ludmila, *Oskar Nedbal a Tábor*, Tábor 2010
- PEŘINOVÁ Ludmila, *Základní umělecká škola Tábor*, Tábor 2013
- ŠUTAJ Štefan, *K možnostiam výskumu historickej pamäti*, in: *Dějiny a paměť*, Praha, 2012

ŠULC Miroslav, *Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala*, Praha 2007

TUREČEK Dalibor, *Ivan Olbracht a Jižní Čechy*, České Budějovice 1983

VACEK Emil, *Rozvoj hudebního školství v letech 1933- 1964*, in: 50 let lidové školy umění Oskara Nedbala v Táboře, Tábor 1963

VAŠÍČEK Zdeněk, *Minulost a současnost, paměť a dějiny*, Brno 2008

VRKOČOVÁ Ludmila, *Domovem hudby*, Praha 2011

8.3 Periodika

Český jih (1900, 1902, 1904, 1931, 1936)

FIALKOVÁ Martina, *Vzlety a pády Oskara*, *Harmonie*, 29. 11. 2014, s. 4 - 5.

HOSNEDLOVÁ Hana, *Premiérové Vinobraní dokazuje, že opereta zůstává i dnes živým žánrem*, *Českobudějovické listy* č. 6. 2003

PROCHÁZKA Miroslav, *Smutné výročí z hudebního světa připadá na Štědrý den : Oskar Nedbal*, *Českobudějovické listy*, č. 12., 2000

Před 140 lety se narodil skladatel Oskar Nedbal, *Mladá fronta Dnes*, č. 72., 1998

RIEDL Josef, *Oskar a Josefka: Dopisy plné lásky*, *Českobudějovické listy*, 1996

ŘIHOUT František, *Ve všech šatech jsi dušinko hezká*, *Českobudějovické listy*, č. 6., 1999

ŠKALIKOV Sergej, Karla LADWIGOVÁ, *Z pohádky do pohádky si zatančí i baletní škola JD*: *Českobudějovické listy*, č. 10., 2001

WIMMER Jaroslav, *Víte, kdo byla--Josefina Nedbalová*, *Táborské listy*, č. 3., 1994

8.4 Elektronické zdroje

www.click4survey.cz

<http://www.divadloharfa.cz/>

www.facebook.cz

<http://www.hmvp.cz/>

<http://ipac.svkkl.cz/>

<http://www.jib.cz/>

<http://mck.cesky-dialog.net/>,

<http://www.musicenterprise.org/>

www.oskarnedbal.cz

<http://www.zustabor.cz>

8.5 Seznam zkratk

LŠU- Lidová škola umění

MěstNV- Městský národní výbor

MSON- Mezinárodní společnost Oskara Nedbala

RKNV- Revoluční krajský národní výbor

SOKA- Státní okresní archiv

ZUŠ- Základní umělecká škola

9. Seznam příloh

1. **Oskar Nedbal-** (<http://www.rokceskehudby.cz/vyroci?idos=11>)
2. **Josef Suk** - (<http://josefsuk.czweb.org/>)
3. **Antonín Dvořák-** (www.strednimorava-tourism.cz)
4. **České kvarteto-** (leccos.com)
5. **Svatební foto Oskara Nedbala a Josefíny Setunské-** (www.oskarnedbal.cz)
6. **Tábor** - (cervenalhota.cz)
7. **Odhalení pamětní desky Oskara Nedbala na jeho rodném domě-**
(<http://sechtl-vosecek.ucw.cz/cml/35mm/film35mm7986.html>)
8. **Divadlo Oskara Nedbala-** (www.kulturni-most.cz)
9. **Busta Oskara Nedbala ve Foyer divadla-** (www.kultur-kontakt.cz)
10. **Komorní orchestr Bolech-** (oskarnedbal.cz)
11. **ZUŠ škola Oskara Nedbala-** (leccos.com)
12. **Výpis z nadace Oskara Nedbala z roku 1924-** (SOkA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, výpisy z účtů nadace z roku 1924)
13. **Výpis nadace z Oskara Nedbala z roku 1931-** (SOkA Tábor, fond Nadace Oskara Nedbala Hudební školy Oskara Nedbala, výpisy z účtů nadace z roku 1931)
14. **Program Roku Oskara Nedbala-** (www.oskarnedbal.cz)
15. **Rozhovor s PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph. D.**

10. Přílohy

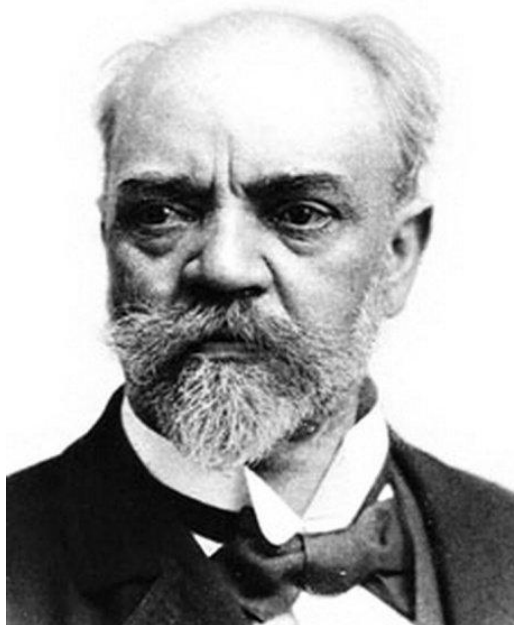
Příloha č. 1.

Příloha č. 2.

Příloha č. 3.

Příloha č. 4.

Příloha č. 5.

Příloha č. 6.

Příloha č. 7.

Příloha č. 8.

Příloha č. 9.

Příloha č. 10.

Příloha č. 11.

Příloha č. 12.

P.Ú. Obecní správní komise
v Dábově.

K dohodě shledání, se žádá místra O. Peškaly dle
původní listiny čísla 107.001.00
a byla doplněna předním nom. K 20.000.-- vložkách pačok, se
měl přenesou listina nom. Kč 15.000.-- IV. stát. půjčky a sestá-
vá 15.000.-- Na den 31. prosince 1923 s následujícími ho-
not :

Vkladní knížka č. 16.400 Kč jako výplát	Kč 1.023.91
nom. 4 1/2% hutovních sazím banka	10.000.--
" 4% české komerční	7.000.--
" 4% české hyp. banky sděl. listy	20.000.--
" 4% moravské hypot. banka sděl. listy	20.000.--
" 4% pokladniční pouk. 1204	10.000.--
" 3 1/2% IV. stát. půjčky / sdělné vál. páj. /	15.000.--
" 5 1/2% IV. stát. půjčky	15.000.--
Pohledávky ze základatelů / výhráso více na podstatě vřazených	3.877.64
v celku	<u>110.001.00</u>

Jež uloženy jsou u Společenského ústavu města Dábova v dle č. 124, se mějí
ověřen depozitní listinám sml. základatel žádá místra O. Peškaly.
Výnos úrokovy jest vybrán pro utváření základatelů
a jeho oběti do jich dle č. 124.

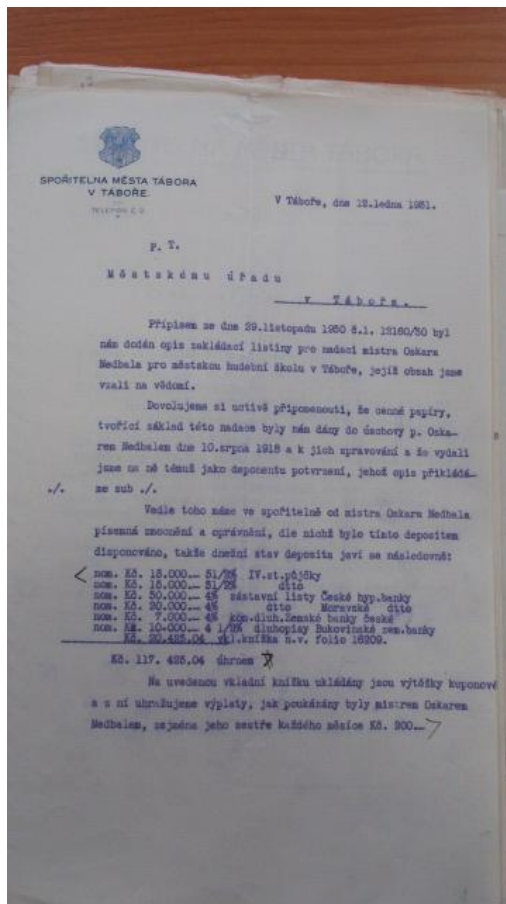
Doporučili se základatelům žádá při příležitosti
jednoti o výplát depozitního listu neb sdělné jeho, aby dle
oprávně majitelce chce ziskovat jeho. Rovněž pak doporučují vyvo-
lati ústřední obec, zúčastnělost, se žádá se pro účel v žádá-
ní listinám uvedených příloha.

Komise doporučují, aby se výtah originálů žádá
jakož i příloha s přední vložkami paček se výtahem její byl
uložen u Společenského ústavu města Dábova z depozitu č. 124.

V Dábově, dne 20. března 1924.

(Signature)

Příloha č. 13.

Příloha č. 14.

Listopad

Pondělí 3. 11. v 17:30 hodin
Husitské muzeum - přednáškový sál,
nám. Mikuláše z Husi 44
VZLET A PÁD OSKARA NEDBALA
Přednáška PhDr. Ludmily Peřinové, Ph.D.
s poslechovými ukázkami.

Středa 26. 11. v 19 hodin
Divadlo Oskara Nedbala - malý sál
FRANCOUZSKÝ ŠARM A ČESKÝ CIT
Komorní koncert, při němž bude uvedena Dvořákova
Sonatina G dur. Smetanova duo Z domoviny, Ravelova
La Valse a především rozšiřá a virtuózní **Sonáta
h moll op. 9 Oskara Nedbala**. Hrají Jaroslav
Šonký (husle, švédsko), Sylvain Wiant (klavír,
Francie).

Prosinec

Pondělí 15. 12. v 19 hodin
Divadlo Oskara Nedbala - malý sál
DH, MISTR OSKAR NEDBALA
Závěrečný koncert Beka Oskara Nedbala, ve kterém
zazní vedle Mistrových děl skladby a písně jeho
příatel a současník A. Dvořáka, J. Suka a L. Janáčka.
Agentura Haviák Praha

Oskar Nedbal
Tábor * 26. března 1874
Zagreb + 24. prosince 1930

Skladatel Oskar Nedbal patří k nejvýznamnějším
absolventům kompoziční třídy Antonína Dvořáka na
pražské konzervatoři. V Táboře, v dnešní Palackého
ulici, se narodil v hudebního prostředí advokáta
Karla Nedbala, zakladatele Filharmonické spolku,
který od roku 1877 existuje dodnes (nyní pod názvem
Komorní orchestr Boka města Táboř). Oskar s tímto
tělesem pravidelně vystupoval (jako houslista, violista,
klavírista, dirigent) již od svých studií, nejčastěji
v tehdejší tábořské Městské divadle a na
Střední scéně též v budově Sokolovny. Jeho prvním
učitelem hudby byl tábořský regenschori, varhaník
František Enderle. Z Tábořa pocházela jeho první

manželka Josefína Setunská (dcera majitele hotelu
Slávie u nádraží Jana Setunského), s níž se Oskar
v srpnu 1896 oženil v tábořském děkaněm chrámu.

Profesionální mezinárodní kariéru začal rozvíjet již
v 90. letech 19. století jako violista záhy slavného
Českého kvarteta. Od roku 1906 do vzniku Českoslo-
venské republiky působil Nedbal v hlavním městě
monarchie - ve Vídni jako dirigent Tonkünstler-
orchestru. Spolupracoval též s řadou vynikajících
zahraničních orchestrů a hudebních divadel. Jeho
skladby z mládí jsou věnovány především komornímu
oboru (písně, skladby pro klavír, housle, violoncello)
a nepravem stojí v pozadí jeho pozdější úspěšné
jevištní tvorby. Z nejvýznamnějších baletů připome-
me Pohádku o Honzovi, Z pohádky do pohádky,
z operet pak zejména Polskou krevu v Vinohradě.

Od roku 1923 Nedbal působil v čele tehdy nezámo-
ného Slovenského národního divadla
v Bratislavě. Přestože výrazně pozdvihl jeho umělec-
kou úroveň, finanční problémy divadla vyřešit
nemohl. Pod jejich tlakem a vlivem vleklého onemoc-
nění ukončil svůj život sebevraždou v chorvatském
Záhřebu na Štředý den roku 1930. Jeho ostatky byly
na pražský Slavii převezeny až v roce 2006.

Nedbal byl velkým podporovatelem tábořského
hudebního života. V roce 1923 věnoval hudební škole
nemalou finanční částku. Z úcty k umělci vnesla Škola
(dnes ZUŠ) záhy po skladatelově smrti jeho jméno do
svého názvu. V roce 1990 bylo po skladateli pojmeno-
váno i tábořské divadlo. V roce 2011 vznikla v Táboře
Mezinárodní společnost Oskara Nedbala, jejímž cílem
je podpora skladateleva odkazu nejen v regionálním,
ale též v celostátním či mezinárodním měřítku.

PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D.
-předsedkyně MSO

**ROK
OSKARA NEDBALA
V TÁBOŘE**

2014

tábor

Čestná občanství města
Oskara Nedbala v Táboře

Rok Oskara Nedbala v Táboře

V březnu 2014 uplyne 140 let od narození slavného tábořského rodáka Oskara Nedbala. V rámci oslav tohoto výročí bude v Táboře probíhat celoroční festival pořádaný ve spolupráci **Města Táboře – Odboru kultury a cestovního ruchu, Divadla Oskara Nedbala, Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala, ZUŠ Oskara Nedbala a Husitského muzea**. Sled koncertů, přednášek, tematických vycházek a dalších akcí včetně otevření letní Síně Oskara Nedbala v divadle nabízí pestrou škálu pořadů, z nichž je opravdu možno vybírat. Posuďte sami. Unikátní projekt v rámci celé České republiky probíhá pod záštitou starosty města Ing. Jiřího Fišera a místostarosty města Ing. Lenky Horejskové.

Prejeme Vám prožití mnoha krásných chvil spojených s hudbou a poznáváním nevšedních osudů Nedbalovy osobnosti.

Březen

Sobota 15. 3. v 14 hodin
Husitské muzeum, Žižkovo nám. 1
SOBOTNÍCI – TÁBREM OSKARA NEDBALA ANEB DOMA NENÍ KNIHO PROROKEM
Procházka po stopách Oskara Nedbala vede
PhDr. Zdeněk Vybíral, Ph.D.

Neděle 16. 3. v 19 hodin
Divadlo Oskara Nedbala – velký sál
Oskar Nedbal: POLSKÁ KREV
Romantická opereta, která často bývá označována za nejlepší dílo Oskara Nedbala.
Účinkuje: Divadlo J. K. Tyla Píseň

Středa 19. 3. v 10 hodin
Divadlo Oskara Nedbala – malý sál
DOKONALÝ UMĚLEC OSKAR NEDBAL
O životě a díle Oskara Nedbala – komponovaný pořad slova a hudby pro středoškolskou mládež.
Agentura Haviák Praha

Čtvrtek 27. 3. v 17.30 hodin
Husitské muzeum – přednáškový sál,
nám. Mikuláše z Husí 44
PROCHÁZKA HUDBOU A LITERATUROU S OSKAREM NEDBALEM
Přednáška PhDr. Marie Fronkové, CSc.
spojená s videoprezentací.

Duben

Středa 9. 4. v 19 hodin
Divadlo Oskara Nedbala – malý sál
OPERETNÍ KOKTEJL od Strausse k Nedbalovi
Komorní orchestr Nálady Petra Macka se sólisty
Divadla J. K. Tyla Plzeň.

Květen

Čtvrtek 8. 5. v 19 hodin
Děkanský kostel, Žižkovo náměstí
OSKARU NEDBALOVÍ VĚNOVÁNO
Varhanní a pěvecký recitál – Markéta Schley Reinoldová (varhany, Německo) a Ludmila Peřinová (zpěv). Konceptně originální program vytvořený pro Rok Oskara Nedbala. Repertóár (skladby O. Nedbala, A. Dvořáka, J. B. Foerster, E. Treglera aj.) reflektuje Nedbalův vztah k tábořskému děkanskému chrámu. Koncert se uskuteční za podpory pana Geoffreye Pipera, prezidenta lucemburské společnosti MusicEnterprise.

Červen

Středa 11. 6. v 19 hodin
Galerie Husitského muzea, Žižkovo nám. 1
VALE TRISTE
Koncert pedagogů ZUŠ Oskara Nedbala. Komorní koncert věnovaný Oskarovi Nedbalovi i dalším osobnostem české hudby uzavírá školní rok 2013/2014, ve kterém proběhly oslavy 100. výročí založení tábořského hudebního školství.

Červenec

Celý červenec
Divadlo Oskara Nedbala – výstavní síň
SÍN OSKARA NEDBALA

Pátek 11. 7. v 14 hodin
před Divadlem Oskara Nedbala
NEDBALOVY MELODIE
hrané v rámci akce Pláno na ulici

Pátek 11. 7. od 20 do 23.30 hodin
Divadelní informační centrum
OSKAROVA DIVADELNÍ NOC

Operetní dostaveníčko: Oskar Nedbal a „stříbrný věk“ vídeňské operety
Helena Tamelová (soprán, Dražďany), Roman Hoza (baryton, Vídeň) a prof. Miloš Schierer (klavír, Brno). Prohlídka divadla, včetně Síně Oskara Nedbala, procházka po Nedbalových stopách nočním Táborem vedená PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D.

Srpen

Celý srpen
Divadlo Oskara Nedbala – výstavní síň
SÍN OSKARA NEDBALA

Čtvrtek 21. 8. v 20 hodin
Divadlo Oskara Nedbala – respirium
HUDBOU A VERSEM OSKARU NEDBALOVÍ
Hudebně poetický večer s básnířkou Jarmilou Hannah Čermákovou, Janem Škrdlikem (violoncella, poezie), Ludmilou Peřinovou (zpěv, recitace) a Evou Peřinovou (klavír). Intimně laděná atmosféra skladeb mj. O. Nedbala, A. Dvořáka a E. Treglera bude prosycena básněmi jednak inspirovanými hudbou, jednak vytvořenými přímo pro tento večer s věnováním osobnosti Oskara Nedbala.

Září

do neděle 14. 9.
Divadlo Oskara Nedbala – výstavní síň
SÍN OSKARA NEDBALA

Neděle 14. 9. v 10 a 14 hodin
Divadelní informační centrum
NEDBALOVA VYCHÁZKA po Táboře
Vycházka po stopách Oskara Nedbala pod vedením Jindry Nezvedové se uskuteční v rámci festivalu Tábořská setkání.

Ríjen

Středa 15. 10. v 11 hodin
ZUŠ Oskara Nedbala – koncertní sál,
ul. Martínka Húsly 62
ZNÁMÝ NEZNÁMÝ V NÁZVU ŠKOLY ANEB KDO JE OSKAR NEDBAL
Populární a vzdělávací pořad PhDr. Ludmily Peřinové, Ph.D. s audio a video ukázkami (nejen) pro žáky ZUŠ.

Příloha. č. 15.

Rozhovor s předsedkyní MSON PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D.

Rozhovor byl veden s PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D. v jejím domě v Táboře dne 2. 3. 2014.

PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. vystudovala v letech 1990 – 1995 magisterský obor učitelství pro ZUŠ – sólový zpěv na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Poté pokračovala v doktorském studiu hudební teorie a pedagogiky na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Od roku 1995 vyučuje hlasovou výchovu na ZUŠ Oskara Nedbala v Táboře. Od roku 1996 vyučuje též odborné teoretické předměty na konzervatoři v Českých Budějovicích a přednáší na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Věnuje se koncertní pěvecké činnosti, je také tajemnicí Mezinárodní společnosti Vítězslava Nováka a zakladatelkou a předsedkyní Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala.

Simona Jedličková (SJ): Kdy jste se poprvé setkala s osobností Oskara Nedbala a jak dlouho se o něj zajímáte?

Ludmila Peřinová (LP): S osobností Oskara Nedbala jsem se setkala již v dětství. Moje maminka byla učitelka klavíru a tatínek hrál v orchestru Bolech. Tento orchestr založil v roce 1877 pod názvem Filharmonický spolek Karel Nedbal, otec Oskara Nedbala. Odmalička jsem tedy byla obklopena hudbou a sama hrála na klavír. Na našem klavíru stála busta Oskara Nedbala, která byla uvnitř dutá a již jako malá holčička jsem pořád do ní strkala ruku a hrála si s ní jako s maňáskem. Moje setkání s Oskarem Nedbalem proběhlo tedy již v předškolním věku. O jeho životě a o tom, že se narodil v Táboře, jsem se dozvěděla poprvé od svých rodičů. Posléze jsem navštěvovala dvanáct let LŠU Oskara Nedbala, kde jsem se o něm dozvěděla další poznatky. Při pozdějším studiu hudby jsme samozřejmě probírali Oskara Nedbala v rámci dějin české hudby. Když už jsem sama vyučovala na konzervatoři, do bližšího styku s Nedbalovou osobností jsem se dostala před patnácti lety, kdy—jsem vedla konzervatorní absolventskou práci své studentky s tématem Táborský rodák Oskar Nedbal. Prostřednictvím této práce jsem se dostala ke knihám Alexandra Buchnera, Miroslava Šulce a Ladislava Nováka, což mě k Nedbalově osobě ještě více přiblížilo. Zásadní zlom přišel v roce 2009, když jsem se setkala s paní Jaroslavou Vosátkovou,

kteřá mi doporučila knížku Miroslava Šulce Cesta k nesmrtelnosti Oskara Nedbala. Při přečtení této knihy jsem si uvědomila, že za rok uplyne 80 let od skladatelova úmrtí. Tehdy jsem začala přemýšlet nad tím, že Tábor pro něho moc nedělá a nepořádá akce jemu nějak věnované a není tady jeho pamětní síň. Obešla jsem tedy Odbor kultury Města Tábora, Divadlo Oskara Nedbala, ZUŠ Oskara Nedbala a orchestr Bolech a domluvila jsem se s nimi na uspořádání festivalu Dny Oskara Nedbala v roce 2010, kterých jsem byla koordinátorkou.

SJ: Podle Vás tedy péče o odkaz Oskara Nedbala v Táboře nebyla dostačující?

LP: Jak jsem již výše zmínila, nekonaly se zde žádné pravidelné akce. Navíc pracuji v Mezinárodní společnosti Vítězslava Nováka a vím, že Kamenice nad Lipou jako Novákovo rodiště měla poměrně rozsáhlou expozici věnovanou Vítězslavu Novákovi. Ta však bohužel musela být zrušena, jelikož prostory, ve kterých se nacházela, získal zpět v restituci původní majitel. To naštěstí nebyl tak velký problém a expozice byla přesídlena do místního zámku. V roce 2009 jsem vydala sborník Vítězslav Novák a Kamenice nad Lipou dnes a na zámku uspořádala rozsáhlou výstavu ke 140. výročí od Novákova narození. Od roku 2010 zde organizuji Mezinárodní Novákovu klavírní soutěž. Každé cca tři roky děláme festival Novákovské dny na místech republiky, se kterými byl Novák spjat. Měla jsem tedy již zkušenosti s takovouto společností a měla jsem představu, jak by mohla fungovat i Mezinárodní společnost Oskara Nedbala. Myšlenku o založení jsem tedy přednesla na konferenci v rámci Dnů Oskara Nedbala v listopadu 2010 a dočkala jsem se jejího přijetí. Vypracovala jsem tedy stanovy, které musely být potvrzeny na Ministerstvu vnitra, a od ledna 2011 oficiálně funguje tato Společnost jako občanské sdružení.

SJ: Radila jste se o založení Mezinárodní společnosti Oskara Nedbala s někým?

LP: V rámci dnů Oskara Nedbala jsem v tábořské ZUŠ uspořádala konferenci věnující se nedbalovské problematice, na níž vystoupilo několik přednášejících a proběhla diskuze ohledně odkazu Oskara Nedbala. Na této konferenci byl přítomen pan Jan Setunský – potomek rodiny Oskarovy první manželky, ředitel Divadla Karel Daňhel, tehdejší místostarostka Lenka Horejsková a další kulturní činitelé, též prezident lucemburské společnosti MusicEnterprise Geoffrey Piper. Moje myšlenka byla okamžitě přijata.

SJ: Pozitivní je, že se o Oskara Nedbala zajímá i Město.

LP: Ano, pan starosta Jiří Fišer je členem společnosti a loňský festival Rok Oskara Nedbala 2014 probíhal pod jeho záštitou. Aktivity Společnosti hodlá podporovat i nadále. Členy jsou i ředitel divadla Karel Daňhel a ředitel ZUŠ Jan Dafčík, pan Setunský, Jindra Nezvedová - vedoucí Divadelního informačního centra, ředitel Husitského muzea Jakub Smrčka, se kterým se velmi dobře spolupracuje a v muzeu byly díky němu uspořádány v rámci Roku Oskara Nedbala přednášky a koncert.

SJ: Neplánuje v Gotické síni uspořádat výstavu věnovanou Oskaru Nedbalovi?

LP: V Gotické síni byla v roce 2010 uspořádána velká výstava Život a dílo Oskara Nedbala. Ta v různých proměnách slouží jako základ pro výstavu, která je od té doby každoročně celé léto umístěna ve výstavních prostorách divadla jako sezónní Síň Oskara Nedbala. Současně v rámci Dnů Oskara Nedbala v roce 2010 v Gotické síni probíhala výstava prací žáků výtvarného oboru ZUŠ pod vedením Teodora Buzu a Marie Valterové. Žáci připravili sérii obrazů a dalších výtvarných prací inspirovaných životem a tvorbou Oskara Nedbala. S kolegy jsme se žáky o Nedbalovi hovořili, pouštěli jim jeho hudbu jako inspirační zdroj. K dispozici jsem jim dala popularizační životopis Oskara Nedbala a převyprávěná libreta jeho pohádkových baletů. Vznikly proto i kostýmy a masky. Letos je celá Gotická síň věnována památce mistra Jana Husa, ale v srpnu se v ní uskuteční nedbalovský klavírní recitál Barbory Brabcové - absolventky českobudějovické konzervatoře a původně též tábořské ZUŠ Oskara Nedbala.

SJ: Kdo je ještě členem Společnosti?

LP: Je zde několik učitelů ZUŠ, někteří členové komorního orchestru Bolech, příbuzní pana Setunského, někteří zaměstnanci divadla a Města Tábor, dále nejrůznější nadšenci - např. Paní Jaroslava Vosátková, můj kamarád žijící ve Vídni. Máme členy i v dalších místech republiky i v zahraničí – např. pana Geoffreya Pipera z Lucemburska či amerického muzikologa Johna Novaka.

SJ: Jak jste se seznámila s panem Geoffreym Piperem?

LP: Je to ředitel lucemburské společnosti MusicEnterprise, která podporuje českou hudbu a hudebníky. Já se s ním znám už několik let. Potkali jsme se díky Mezinárodní společnosti Vítězslava Nováka a pan Piper se stal sponzorem prvního Anglicko - českého a česko - anglického hudebního slovníku, který jsem vytvořila s kolegou

docentem Janem Spisarem z Ostravy a který by bez finančního daru Geoffreye Pipera asi nikdy nevyšel. Podpořil i mé CD s hudbou Bohuslava Martinů. Pověděla jsem mu i o svém záměru založit Společnost, která by se věnovala Oskaru Nedbalovi. Hned se angažoval a upozornil na tuto myšlenku i v časopise Mezinárodní Dvořákovy společnosti v Londýně. Sponzoroval i jeden koncert v rámci Dnů Oskara Nedbala 2010 a v roce 2014 v rámci Roku O. Nedbala koncert česko-německé varhanice Markéty Schley - Reindlové v děkanském chrámu, kde jsem zpívala a kde vystoupil též známý cellista Jan Škrdlík. Jak to půjde dál, zatím uvidíme. Mluvila jsem i s přední českou klavíristkou Jitkou Čechovou o klavírním díle Oskara Nedbala, které je velmi neznámé, a možná, že vznikne spolupráce i s ní. Je to zatím spekulace, že by se spolupráce s Geoffreym Piperem mohla týkat Nedbalova klavírního díla, které nebylo nikdy nahrané na desce či CD. To by mohlo být velmi zajímavé, a kdyby se toho ujal renomovaný umělec, mohlo by se CD šířit na patřičných místech a klavírní tvorba na koncertních podiích včetně zahraničních. Ale je to běh na dlouhou trať.

SJ: Jak získává společnost finance?

LP: My jsme občanské sdružení. Dokonce zatím nevybíráme ani žádné členské příspěvky, ale pokud Společnost pořádá nějakou akci pod svou záštitou, tak žádáme dotaci z Fondu kultury města Tábora, případně z Fondu turistického ruchu města Tábora. Mimochodem česko - anglickou brožuru Po stopách Oskara Nedbala, která je k dispozici v Infocentru a na dalších veřejných místech, dotoval Fond cestovního ruchu. V letošním roce opět žádám Fond cestovního ruchu o dotaci na brožuru, do níž zahrnu významné osobnosti hudebního života v Táboře včetně Oskara Nedbala. Finančně se podílí na některých nedbalovských aktivitách také ZUŠ O. Nedbala a Divadlo Oskara Nedbala, jehož zřizovatelem je Jihočeský kraj, příp. Husitské muzeum.

SJ: Dostaly jste nějaké finanční dary?

LP: Kromě finančního daru od Geoffreye Pipera jsme žádné finanční dary zatím nedostali.

SJ: Co si myslíte o Tábořských obyvatelích a jejich znalosti ohledně Oskara Nedbala ještě než jste založila tuto společnost?

LP: Ještě před Dny Oskara Nedbala 2010 jsem se snažila informovat o Nedbalovi v tábořském tisku. Netroufám si však tvrdit, jak je to mezi jednotlivými společenskými vrstvami, a to i v současné době. Tam bych byla spíše skeptická, protože je např.

pravda, že žáci ZUŠ Oskara Nedbala mnohdy nevědí, kdo vlastně onen muž figurující v názvu školy byl. I z toho důvodu jsem loni udělala pro žáky ZUŠ a Gymnázia Pierra de Coubertina přednášku s hudebními vstupy o životě a díle Oskara Nedbala. Měla docela úspěch a odezvu. Musím pochválit i soukromé tábořské gymnázium, které z vlastní vůle uspořádalo ve foyer divadla výtvarnou výstavu studentů u příležitosti 140. výročí narození Oskara Nedbala. Co se týká tábořských gymnázií, je povědomí o Oskaru Nedbalovi docela dobré. U základních škol to bude samozřejmě horší. Dobré to bude i u lidí, kteří mají rádi kulturu a navštěvují divadlo. Co se týká vrstvy, která není příliš hudebně orientována, tak tam si nejsem jista. Oskar Nedbal je většinou laické společností, ale i hudebníky brán jako český skladatel a dirigent, který psal především operety. To, že byl tábořský rodák a měl s Tábořem úzké celoživotní kontakty a že tu má např. pamětní desku na rodném domě v Palackého ulici, to už se obvykle neví. Snažíme se na to upozornit.

SJ: Lidé většinou znají *Polskou krev*.

LP: Ano, opereta *Polská krev* je ve světovém kontextu pojmem, ale že Nedbal psal balety a věnoval se i komorní tvorbě, to už není tak známé.

SJ: Jaká věková kategorie podle Vás převládá na akcích pořádaných společností? Čím si to vysvětlujete?

LP: Tak záleží především, kde uděláte propagaci. Například divadlo je hodně navštěvováno, jelikož je zde výborná dramaturgie ohledně tzv. vážné hudby. Je pravdou, že převládá střední generace a lidé staršího věku. Co se týká mladé generace, tak zde většinou převažují studenti gymnázií či ZUŠ. Pochopitelně, že když dělám přednášku na konzervatoři, tak jsou tam samí mladí lidé. Takže situace je velmi proměnlivá. Překvapila mě odezva mého říjnového pořadu, který se konal v ZUŠ a byl věnován studentům. Přednáška byla hojně navštívená a takřka nestačila místa k sezení. Studenti byli aktivní a měli spoustu dotazů a snad si tedy odtud odnesli nějaké poznatky. Záleží tedy také na tom, jakou formou posluchačům informace podáte. Pokud připravuji nějakou přednášku, snažím se ji uzpůsobit věku publika a především nebýt monotónní a podat ji poutavou formou. Pak může být odezva velmi pozitivní. Loni v červenci jsem měla přednášku v Opočně na národních kurzech komorní hudby, kde nejsou jen studenti konzervatoří, ale i laici, nadšenci a děti (především žáci ZUŠ), tudíž spousta účastníků kurzu toho o Nedbalovi moc nevědělo. Snažila jsem se jim ho tedy

přiblížit též ukázkami z tvorby, videoprezentací, četbou autentických pramenů apod. a lidé byli nadšení.

SJ: Na webových stránkách MSON se píše, že by Společnost chtěla podporovat zájem o osobu Nedbala i v mezinárodním měřítku. Chci se tedy zeptat na Vaše nápady či plány, jakým způsobem hodlá Společnost prorazit a přiblížit Nedbalovu hudbu lidem v zahraničí?

LP: Je strašně těžké proniknout do zahraničí, pokud nesídlíte v Praze. Je to náročné, ale podařilo se, že např. houslista Jaroslav Šonský, který žije ve Švédsku, měl loni v rámci Roku Oskara Nedbala koncert nejen v Táboře, ale i jako součást mé přednášky v Rakouském institutu v Praze. Nastudoval s francouzskou kolegyní - klavíristkou Sylvaine Wiart nedbalovský program, se kterým jezdili po Německu a vystoupili i v Českém centru v Mnichově. Pokud by se naskytla spolupráce s opravdu kvalitním umělcem, jakým je např. klavíristka Jitka Čechová, dočkala by se patrně i podpory ze strany Geoffreya Pipera. Jsem také několik let organizátorkou klavírní soutěže Vítězslava Nováka v Kamenici nad Lipou. Každý rok propozice soutěže obměňujeme a obohacujeme o repertoár skladatelů, kteří svou soutěž nemají a přitom jsou s Novákem nějak lidsky či umělecky propojeni. Vloni to byl Josef Suk. Letos padla volba na Oskara Nedbala. Je to soutěž žáků a studentů ve čtyřech věkových kategoriích. Můžou se sem přihlásit talenty z různých zemí. Nedbalovo dílo by mohlo proniknout mezi pedagogy, kteří by Nedbalovy skladby učili i další své žáky. Jde to však krůček po krůčku. Se Slovenským národním divadlem v Bratislavě, kde Nedbal působil, jsem zatím nejednala, ale v budoucnu bychom s ním rádi navázali spolupráci. Velmi nadějně se jeví spolupráce s Mezinárodní společností Antonína Dvořáka v Praze, která je spoluorganizátorem Novákovy klavírní soutěže a schválila i zaměření letošního ročníku soutěže na Oskara Nedbala jako Dvořákova žáka. Psala jsem o aktivitách MSON do odborných periodik Talent a Opus Musicum i do Českého dialogu, což je časopis pro české menšiny v cizině. Na podzim jsem měla přednášku v Rakouském fóru v Praze, v dubnu budu mít přednášku v Rakouském klubu v Praze a v létě dvě přednášky v Jindřichově Hradci pro frekventanty mezinárodních kurzů komorní hudby. Snažíme se získávat nové kontakty a podněty a myslím si, že i když jsme mladá Společnost, už jsme toho hodně vykonali. Např. festival Rok Oskara Nedbala 2014 byl unikátní akcí, která v republikovém kontextu nemá obdoby. Neslyšela jsem, že by v nějakém městě udělali celoroční festival věnovaný slavnému rodákovi.

SJ: O společnosti je známo, že spolupracuje s komorním orchestrem Bolech, s Divadlem Oskara Nedbala, ZUŠ Oskara Nedbala a Městem Tábor - především s Odborem kultury a cestovního ruchu. Chci se zeptat, s jakými dalšími institucemi by mohla či hodlá Společnost Oskara Nedbala úzce spolupracovat?

LP: Nebráníme se žádné spolupráci. Pokud jakákoliv instituce či jednotlivec přijdou s nějakou nosnou myšlenkou, budeme spokojeni a můžeme se domluvit na spolupráci. Dokonce českobudějovická agentura Kultur-kontakt mě sama oslovila s tím, že by chtěla uspořádat zájezd budějovických občanů do Tábora konkrétně s vycházkou Po stopách Oskara Nedbala. Setkala jsem se tedy s majitelem agentury panem Marešem, se kterým jsme vymysleli celodenní program. V listopadu loňského roku přijelo do Tábora zhruba padesát budějovických občanů a uspořádali jsme pro ně prohlídku Divadla Oskara Nedbala, interiéru Střelnice, vycházku po městě, návštěvu ZUŠ s přednáškou a malým koncertem. Velmi mě také potěšil český hudebník žijící v Portugalsku, který tam vyučuje hru na housle. Stal se členem naší Společnosti, tudíž zde by také mohla být možnost šířit Nedbalův odkaz v zahraničí.

SJ: Chtěla bych se zeptat také na dokumentární film natočený pro Českou televizi Oskar Nedbal - Vzestupy a pády, na kterém spolupracoval člen MSON Jan Setunský. Kdy jej budeme moci vidět v televizi a jak na něj hodláte upozornit veřejnosti?

LP: Dokument režiséra Pavla Kačírka už v televizi proběhl v loňském roce. Nevím, zda je někde k dispozici, ale my ho dostali na DVD, jelikož se v něm angažoval i člen naší Společnosti pan Setunský, který se v něm objevil a tvůrcům propůjčil materiál. Pro rámcové seznámení s životem a dílem O. Nedbala především v kontextu jeho vídeňského působení jistě postačí. Z hlediska psychologického je v něm dle mého názoru Nedbalova osobnost vystižena nedostatečně, vazby na Tábor nijak zdůrazněny nejsou. Každý má však právo na své pojetí, takže necht' at' si zájemce udělá obrázek sám.

SJ: Já také vím, že cílem Společnosti je založit v Táboře muzeum Oskara Nedbala. Jak se tedy vyvíjejí plány na jeho realizaci?

LP: Jednalo by se spíše o památník. Určitou představu sice máme, ale jsou problémy s prostory, proto to zatím řešíme každoroční sezonní výstavou Síně Oskara Nedbala v divadle. Navíc k ní připravujeme i různé programy. V přízemí ZUŠ jsem také

vytvořila menší permanentní výstavku o Oskaru Nedbalovi a jeho vztahu k rodnému městu. S panem starostou jsme hovořili o tom, že Táboru chybí muzeum slavných rodáků, tudíž by se nejednalo jen o Nedbala. Otázkou zůstává, zda neproběhne nějaká změna v Husitském muzeu, jelikož jeho současný ředitel dr. Jakub Smrčka je nakloněn nejen husitství, ale i moderním dějinám. Pokud by se vyskytly nějaké prostory, budeme první, kdo je využije k vytvoření stabilního památníku Oskaru Nedbalovi i se studovnou, kde by byla o něm dostupná literatura, CD s jeho tvorbou a elektronické informační zdroje.

SJ: Lidé si mohou zjistit informace o Společnosti na jejích oficiálních webových stránkách. Internet však skýtá mnoho možností, jak ho využít. Zajímalo by mě tedy, v jaké šíři by Společnost chtěla internetu využít nejen pro propagaci svou, ale i Nedbalovy hudby.

LP: Co se týče internetu, jsou zatím např. možnosti publikování statí o Nedbalovi na různých portálech, které mají dobré renomé. Např. na portálu časopisu Harmonie vyšla poměrně rozsáhlá stať o Oskaru Nedbalovi v prosinci 2014, jejíž autorkou je kulturní novinářka Martina Fialková. V článku píše mj. o Nedbalově vztahu k Táboru, proto upozornila i na festival Rok Oskara Nedbala.

SJ: Společnost také založila svůj archiv. Co se již v něm nachází a jakým způsobem do něj chcete získávat materiál? Čeho se materiál bude týkat? Mám tím na mysli, zda se bude jednat o materiály Vaší společnosti nebo zde budete schraňovat přímo materiály týkající se Oskara Nedbala?

LP: Já spravuji prozatímní sbírku pramenů, která by mohla sloužit jako základ archivu. Snažím se shánět notový materiál, CD nahrávky a archivuji všechny programy akcí, které zatím společnost organizovala, a fotografie z nich. Jinak rukopisné prameny a Nedbalovy rukopisné partitury zůstanou v Českém muzeu hudby v Praze, jelikož potřebují odbornou muzejní péči.

SJ:Na závěr se Vás zeptám, co chystáte nejen pro táborské obyvatele do budoucna?

LP:V nejbližší době tedy chystáme výroční schůzi Společnosti s doprovodným programem, v dubnu budu mít přednášku o Nedbalově působení ve Vídni v Rakouském klubu v Praze. 15. - 17. května proběhne Mezinárodní Novákova klavírní soutěž v Kamenici nad Lipou, která bude věnována nejen Novákovi, ale i Nedbalovi. V červnu

vyjde první část mé rozsáhlejší stati o vídeňských letech Oskara Nedbala v v bulletinu České společnosti Johanna Strausse. V červenci, srpnu až do poloviny září bude opět otevřena Sín Oskara Nedbala v divadle. V srpnu mne čekají dvě přednášky v angličtině o Nedbalovi a Českém kvartetu v Jindřichově Hradci pro zahraniční účastníky letních hudebních kurzů, v Gotické síni tábořského muzea vystoupí se svým nedbalovským recitálem pianistka Barbora Brabcová. V rámci festivalu Tábořská setkání v září budou mít zájemci možnost projít si trasu. Po stopách Oskara Nedbala s odborným výkladem. Na podzim bychom rádi připravili celodenní nedbalovský program v Táboře pro členy Rakouského klubu z Prahy. Během letošního roku by měla vyjít mnou připravená tiskovina o slavných tábořských hudebnících, kde kromě Nedbala bude zastoupen i jeho otec Karel Nedbal, dirigent František Bolech, první ředitel tábořské hudební školy Vojtěch Bořivoj Aim, houslový pedagog Karel Korecký aj. To pro letošní rok. Později bude jistě Nedbalovi věnována rozměrnější kapitola v knize o tábořských hudebních dějinách, na které průběžně pracuji. Další náměty do budoucna máme, vše ale krystalizuje postupně, takže je prozatím snad ještě příliš brzy šířeji se o nich zmiňovat.

Rozhovor byl stylisticky upraven a po domluvě s PhDr. Ludmilou Peřinovou, Ph.D. byly rozšířeny informace v poslední otázce týkající se nadcházejících akcí.